

Broj 1/2017. - Godina CXXXI - Sarajevo

ISSN 1512-7001

VRHBOSNA

Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

PUT VRHBOSANSKE
CRKVE S LAICIMA

VRHBOSNA - Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

Izdavač:

Vrhbosanska nadbiskupija
Kaptol 7, BiH - 71000 Sarajevo

Nakladnik:

Medijski centar Vrhbosanske nadbiskupije

Odgovara:

Vinko kardinal Puljić
vrhbosanski nadbiskup

Glavni urednik:

Mladen Kalfić, kancelar

Grafička obrada:

MCVN

Tisak:

Suton - Široki Brijeg

Sadržaj

USKRSNA POSLANICA

„Mir vama“	5
------------------	---

SVETA STOLICA

Poruka Svetog Oca Franje za korizmu 2017.	7
Poruka Svetoga Oca Franje u prigodi proslave 50. Svjetskog dana mira, 1. siječnja 2017. ..	9
Poruka pape Franje za 25. svjetski dan bolesnika	13
Pismo pape Franje biskupima na blagdan Nevine dječice	14
Papa uputio pismo mladima	16
Poruka pape Franje za 51. svjetski dan sredstava društvene komunikacije	17

CCEE

Dokument Europskih biskupa o siromaštvu i društvenoj isključenosti	20
--	----

BK BIH

Poruka biskupa mons. dr. Marka Semrena za Dan života 2017.	21
XIX. redovno godišnje zajedničko zasjedanje HBK i BK BiH	23
Šesnaesta skupština Papinskih misijskih djela BiH	24
Održana XV. sjednica Stalnog vijeća BK BiH	25
Održana Skupština Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH	25
Poslanica biskupa Josipa Mrzljaka u povodu Tjedna solidarnosti s Crkvom i ljudima u BiH	26
Priopćenje sa 69. redovitog zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine	28
Izjava komisije Justitia et pax BK BiH s obzirom na društveno-političku situaciju u BiH ..	29
Proglas ustanovljenja Dana molitve i pokore za žrtve nasilja i zlorabljenja	32
Molitva u prigodi Dana molitve i pokore za žrtve nasilja i zlorabljenja	33
Molitva vjernika	34

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

Dekret o otvorenju biskupijskog postupka o vjerojatnom čudesnom ozdravljenju po zagovoru časnog sluga Božjega Petra Barbarića	35
Poziv na sjednicu Umrežavanja struktura u Vrhbosanskoj nadbiskupiji u prostorijama Ordinarijata, srijeda 8. veljače 2017. godine	36
Razvoj župnih Caritasa u Vrhbosanskoj nadbiskupiji	37
Produženje mandata savjetnicima Administrativnog vijeća NMMS <i>Redemptoris Mater</i>	37
Tema proljetne dekanatske korone	38
Poziv na IV. redovitu sjednicu Vijeća za mlade Vrhbosanske nadbiskupije	39
Treća korizmena nedjelja: Nedjelja solidarnosti	39
XX. susret ministranata Vrhbosanske nadbiskupije	40
Susret Umrežavanja struktura u Vrhbosanskoj nadbiskupiji	42
Imenovanja i premještaji	43
Dozvole	44
Kronika Vinka kardinala Puljića	44

PRILOZI

Propovijed biskupa mons. dr. Pere Sudara na spomendan blaženih Drinskih mučenica ...	51
Propovijed kardinala Puljića na svetkovinu Božića u Katedrali	53
Propovijed kardinala Puljića na Misi za početak Nove godine	55
Homilija kardinala Andrea Yeom-a	56
Propovijed dr. sc. don Maria Bernadića u Sabornoj crkvi na kraju Molitvene osmine za jedinstvo kršćana u Sarajevu	58
Propovijed kardinala Puljića u Katedrali na blagdan Svijećnice	60
Hodočašća dekanata Vrhbosanske nadbiskupije u Katedralu u godini Božanskog milosrđa	61
Propovijed dr. vlč. Šime Maršića na korizmeni petak u Godini laika	62
Propovijed mons. dr. Pave Jurišića na korizmeni petak u Godini laika	64
Propovijed vlč. Tomislava Mlakića na korizmeni petak u Godini laika	66

BILJEŽIMO

Svjedoci vjere i ljubavi protiv klasne mržnje komunizma	69
---	----

NAŠI POKOJNICI

+ Vlč. Anto Baković	72
+ Fra Mladen Ravnjak	75

DODATAK

Statistički podaci župa po dekanatima za 2016. godinu - Vrhbosanska nadbiskupija	77
Statistika po dekanatima 2016. godine	80

„Mir vama“

uskrsna poslanica u 2017

Prije četrdeset dana ušli smo u korizmeno vrijeme sa svojim opterećenjima, ali i sa svojim odlukama i obećanjima. Kroz tu vremensku pustinju hodili smo puni nade u bolje sutra, dajući pritom i osobni doprinos kroz djela pokore, pojačane molitve i djela kršćanske ljubavi. Riječima i mislima križnoga puta tješili smo svoje nesigurnosti (usp. Job 42, 3-6), nepokolebljivom nadom ozdravljali smo naša beznađa (usp. Rim 5,5) i hrabrom ljubavlju borili smo se protiv naših strahova (usp. 1 Iv 4,18). Prisjećanjem na Muku Gospodina našega Isusa Krista prepoznali smo očitu ljubav Božju (usp. Rim 5,8). Danas, kada slavimo događaj Uskrsa, sve naše nejasnoće, nemiri, strahovi i boli pobijedeni su vjerom u vječni život (usp. 1 Kor 15,21). Sada znamo da u svjetlu Kristova uskrsnuća nijedna ljudska nejasnoća nije nejasna, nijedan strah nije nepobjediv, nijedna patnja besmislena. I sam Pavao, siguran u ovo, kaže: „Sve mogu po Onome koji me jača!“ (Fil 4,13).

Uskrs daruje oprost

Na vazmenu večer, Krist nam je, udijelivši apostolima Duha Svetoga, darovao oprostjenje grijeha. Sveti Ivan u Evanđelju piše: „Dahne u njih i kaže im: – Primite Duha Svetoga! – Kojima otpustite grijeha, otpuštaju im se, kojima zadržite zadržani su im.“ (Iv 20, 22-23). Oprost je jedan od najljepših darova kojeg primamo od Uskrslog Krista. Po Božjem oprost i naši grijesi su oprostjeni. A opraštanjem grijeha primamo Božju milost (usp. Tit 2,11-14). Uskrs nam je uvijek i iznova prilika da u milosti Božjoj živimo u ovome svijetu, ali ne za ovaj svijet nego za vječnost (usp. 2 Kor 5,1). Dok slavimo Uskrs želimo, prije svega, biti zahvalni za taj divni milosni dar (usp. 2 Kor 5,19). Dok živimo oprostjenje i pomirenje s nebeskim Ocem, kao dar njegova Sina za nas, valja i nama praštati jedni drugima. Dok praštamo jedni drugima u obitelji onda vraćamo slogu i zajedništvo našem domu. Dok praštamo jedni drugima na poslu ili u školi onda vraćamo ono početno povjerenje i dobrohot-

nost jednih prema drugima. Kada nema oprost onda nema Uskrsa u nama ni među nama. Dajmo onda da duh uskrsnog praštanja zaživi u našoj sredini! Hajdemo opraštati jedni drugima! Hajdemo se miriti jedni s drugima! Zašto da budemo suparnici kada smo svi suputnici na ovoj zemlji!?

Uskrs daruje mir

Prve riječi koje je uskrsli Krist izgovorio u susretu sa svojim učenicima glasile su: MIR VAMA! Ovako čitamo u evanđelju po Ivanu: „Kad bi uvečer onog istog dana, prvoga u tjednu, dok su učenici u strahu od Židova bili zatvorili vrata, dođe Isus, stane u sredinu i kaže im: ‘Mir vama!’ To rekavši, pokaza im svoje ruke i bok. I obradovaše se učenici vidjevši Gospodina“ (Iv 20, 19-20). Znao je Isus koliki je strah i kakvo je beznađe nakon njegove smrti zahvatilo učenike. Znao je da će slični strahovi i srodna beznađa zahvaćati njegove učenike i sljedbenike kroz cijelu povijest. Zato je uskrsni poklik MIR VAMA melem na svaku duševnu ranu, svaku prazninu, očaj i beznađe, kako prvim Kristovim učenicima tako i nama danas. Radujmo se stoga Uskrsu jer je Gospodin živ! Gospodin je među nama! On je naš mir i naša sigurnost! Sigurnost, ne u lažnim materijalnim obećanjima ni u varljivoj političkoj moći niti u lakovjernoj vojnoj sili. Sigurnost, ne u bankarskim igrama koje porobljuju jednostavne ljude niti u tržišnoj konkurenciji koja globi radnike, uskraćuje im plaće i uvjetuje njihov obiteljski život. Ponavljam, samo Krist može biti naša prava sigurnost (usp. Ps 8,12), samo nas on može podariti trajnim mirom (usp. Ps 29,11).

Uskrs je poslanje

Na sam dan uskrsnuća, Gospodin Isus šalje svoje učenike riječima: „Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas“ (Iv 20,21). Iz Kristova Uskrsnuća izvire poslanje Crkve koje se tiče ne samo biskupa, svećenika, redovnika i redovnica nego i svih laika. Potaknuti Božjom riječju

posvetili smo ovu godinu katoličkom laikatu Vrhbosanske nadbiskupije. Ovom posvetom želimo da svatko od laika u Nadbiskupiji prepozna svoj poziv i važnost vjerničkog poslanja i svjedočenja. Poslanje u Crkvi ne daje čovjek nego Krist kao dar od Oca, te ga prenosi na sve one koji ga prihvate i primjene u svome životu. Tako je još 1988. godine, danas sv. Ivan Pavao II., poručio kršćanima da na uvjerljiv način šire Evandjelje cijelim svijetom kao odgovor promjenama koje se događaju na planetarnoj razini i koje su snažno označene sekulariziranim kulturom (*Christifideles laici*, 33). Papa Franjo u pobudnici *Radost Evandjelja* 9 potiče živu Crkvu da ne raste kroz prozelitizam, već kroz osobnu privlačnost, zaljubljenost i oduševljenost Evandjeljem. Neka uskrsno prosvjetljenje pronade vrijeme i način za vaše obiteljsko čitanje i promišljanje riječi Božje! Neka duhovna snaga uskrsne radosti potakne vašu dnevnu obiteljsku molitvu! Neka radost Kristova uskrsnuća pobudi vaše obiteljsko revnovanje oko nedjelje i svetkovina. Neka Uskrs u svima vama probudi prave svjedoke vjere koji se neće dati preplašiti, obeshrabriti

niti podleći lažnim obećanjima i varavim nadama ovoga svijeta, nego stati na stranu istine i pravednosti protiv bezdušnog kriminala i razuzdane korupcije.

Skoro su se navršile dvije godine kako je papa Franjo posjetio Bosnu i Hercegovinu u nadahnutome geslu MIR VAMA. Isti mir s kojim je Krist tješio svoje učenike, papa je tješio i nas vjernike. U tom istom Kristovu Duhu i ja vam želim utješan i blagoslovljen Uskrs! MIR VAMA! Neka Uskrsli Krist živi u vama a vi u Kristu! Neka uskrsli Gospodin uđe u vaše obitelji, vaše župne zajednice, vaše općine i gradove da se u njima provodi živa vjera, čvrsta nada i ražarena ljubav! Neka u svima vama istinski živi prava evanđeoska ljubav, za čovjeka, za obitelj, za narod, za opće dobro i mir u vama i među vama.

Zaključujući ovu čestitku sve vas srdačno pozdravljam i na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova.

Vaš nadbiskup,
Vinko kardinal Puljić

Poruka pape Franje za korizmu 2017.

Božja riječ je dar. Drugi su dar

Draga braćo i sestre,

korizma je novi početak, put koji vodi ka sigurnom cilju: Uskrsu, Kristovoj pobjedi nad smrću. To nas vrijeme uvijek snažno poziva na obraćenje. Kršćanin je pozvan vratiti se Bogu "svim srcem" (Jl 2, 12), ne zadovoljavati se osrednjošću već rasti u prijateljstvu s Gospodinom. Isus je vjerni prijatelj koji nas nikada ne napušta, jer i kada smo u grijehu on strpljivo čeka da mu se vratimo i tim strpljivim čekanjem pokazuje svoju spremnost na opraštanje (usp. Homilija na misi, 8. siječnja 2016.).

Korizma je pogodno vrijeme za jačanje duhovnog života sredstvima posvećenja koje nam Crkva pruža: postom, molitvom i milostinjom. U korijenu svega toga je Božja riječ, koju smo u ovom vremenu pozvani slušati i nad njom revnije meditirati. Želim se ovdje na poseban način zadržati na prisposobi o bogatašu i siromašnom Lazaru (usp. Lk 16, 19-31). Neka nam bude nadahnuće taj tako značajan tekst, koji nam pomaže razumjeti što nam je potrebno da bismo postigli pravu sreću i vječni život.

1. Druga osoba je dar

Na početku prisposobe predstavljena su dva glavna lika s time što je siromah detaljnije opisan: on se nalazi u očajnom stanju, nema čak snage ni ustati, leži pred bogataševim vratima i hrani se mrvama koje padaju s njegova stola, cijelo tijelo mu je posuto ranama koje psi dolaze lizati (usp. rr. 20-21). Mračna je to slika; prikazuje ponižena čovjeka koji je zapao u veliku bijedu.

Dodatnu crtu dramatičnosti toj slici daje siromahovo ime: zove se Lazar, ime bremenito obećanjem, koje doslovno znači "Bog pomaže". Stoga taj lik nije anonimn, njegove su osobine jasno opisane i predstavljen je kao pojedinac s vlastitom osobnom poviješću. Dok je za bogataša praktički nevidljiv, za nas je netko koga dobro poznajemo. Postaje jedno lice i, kao takav, dar, neprocjenjivo bogatstvo, biće koje je Bog htio, koje voli i kojeg se spominje, premda je konkretno stanje u kojem se nalazi stanje odbačenog čovjeka (usp. Homilija na misi, 8. siječnja 2016.).

Lazar nas uči da je druga osoba dar. Ispravan odnos s osobama sastoji se u tome da prepoznamo sa zahvalnošću njihovu vrijednost. I siromah na bogataševim vratima nije neugodna smetnja, već poziv na obraćenje i promjenu života. Ta nas prisposoba ponajprije poziva da otvorimo vrata svoga srca drugome, jer svaka osoba je dar, bilo da je to naš susjed ili pak nepoznati siromah. Korizma je pogodno vrijeme da otvorimo vrata svakoj osobi u potrebi i prepoznamo u njemu ili njoj Kristovo lice. Svaki od nas susreće takve ljude u svom svakodnevnom životu. Svaki život koji susrećemo je dar koji zaslužuje prihvaćanje, poštivanje i ljubav. Božja nam riječ pomaže otvoriti oči da prihvatimo i ljubimo život, prije svega kad je ovaj slab i ranjiv. A da bismo to mogli nužno je uzeti ozbiljno i ono što nam Evanđelje kazuje o bogatašu.

2. Grijeh nas zasljepljuje

Prisposoba je bespoštedna u opisivanju proturječnosti u kojima se nalazi bogataš (usp. r. 19). Taj lik, za razliku od Lazara, je bezimen; za njega se jednostavno kaže da je "bogataš". Izobilje u kojem živi ogleda se u pretjeranoj raskošnoj odjeći koju nosi. Grimiz je naime bio vrlo cijenjen, čak više od srebra i zlata, i zato je bio pridržan božanstvima (usp. Jr 10, 9) i kraljevima (usp. Suci 8, 26), dok je tanani lan davao pojedincu gotovo svet značaj. Taj se čovjek dakle volio razmetati svojim bogatstvom i običavao je to činiti svakodnevno: "danomice se sjajno gostio" (r. 19). U njemu vidimo dramatičan odraz izopačenosti grijehom, koja poznaje tri susljedna stupnja: ljubav prema novcu, ispraznost i oholost (usp. Homilija na misi, 20. rujna 2013.).

Apostol Pavao kaže da "korijen svih zala jest srebroljublje" (1 Tim 6, 10). To je glavni uzrok korupcije i izvor zavisti, svađa i sumnjičenja. To može ići tako daleko da novac zavlađa nama, čak dotle da postane tiranijski idol (usp. apost. pob. Evangelii gaudium, 55). Namjesto da bude sredstvo kojim se služimo u činjenju dobra i iskazivanju solidarnosti drugima, novac može nas i čitav svijet podjar-

miti egoističnoj logici koja ne ostavlja prostora ljubavi i predstavlja prepreku miru.

U prispodobi se zatim pokazuje da gramzivost bogataša čini ispraznim. Njegova osobnost nalazi izraz u vanjštini, u pokazivanju drugima što si može priuštiti. Ali ta vanjština pokriva unutarnje lice. Njegov je život talac vanjskog izgleda, tog najpovršnijeg i najprolaznijeg aspekta postojanja (usp. isto, 62).

Najniži stupanj tog moralnog srozavanja je oholost. Bogataš se odijeva poput kralja i ponaša se poput božanstva, zaboravljajući da je obični smrtnik. Za čovjeka iskvarena ljubavju prema bogatstvima ne postoji ništa drugo osim njega samog i zbog toga osobe koje ga okružuju ostaju izvan njegova vidokruga. Plod navezanosti na novac je dakle neka vrsta zaslijepljenosti; bogataš ne vidi čovjeka koji gladan, izranjen, ponižen leži do njegovih vrata.

Promatrajući taj lik, može se razumjeti zašto se u Evanđelju tako jasno osuđuje ljubav prema novcu: "Nitko ne može služiti dvojici gospodara. Ili će jednoga mrziti, a drugoga ljubiti; ili će uz jednoga prijanjati, a drugoga prezirati. Ne možete služiti Bogu i bogatstvu" (Mt 6, 24).

3. Riječ je dar

Evanđelje o bogatašu i siromašnom Lazaru pomaže nam dobro se pripraviti za Uskrs koji se bliži. Liturgija Pepelnice poziva nas iskusiti nešto slično onom što bogataš doživljava na tako dramatičan način. Svećenik, dok nas posipa pepelom, ponavlja riječi: "Sjeti se da si prah i da ćeš se u prah pretvoriti". I bogataš i siromah umiru i glavni dio prispodobe se odvija na drugome svijetu. Dvojica likova iznenada otkrivaju da "ništa nismo donijeli na svijet te iz njega ništa ni iznijeti ne možemo" (1 Tim 6, 7).

Mi također možemo vidjeti što se događa na drugome svijetu gdje bogataš vodi poduži dijalog s Abrahamom, kojeg naziva "ocem" (Lk 16, 24.27), pokazujući time da pripada Božjem narodu. Ta pojedinost čini njegov život još kontradiktornijim, jer do toga trenutka nije uopće bilo govora o njegovu odnosu s Bogom. Naime, u njegovu život nije bilo mjesta za Boga. Jedinu njegov bog bio je on sam.

Tek usred muka na drugome svijetu bogataš prepoznaje Lazara. Želi da mu siromah

ublaži patnje s malo vode. To što on traži od Lazara slično je onome što je bogataš mogao za života činiti a nije nikada učinio. Abraham mu, ipak, objašnjava: "Sinko! Sjeti se da si za života primio dobra svoja, a tako i Lazar zla. Sada se on ovdje tješi, a ti se mučiš" (r. 25). Na onome svijetu se uspostavlja stanovita pravednost i ravnoteža između zala doživljenih za života i dobra na drugome svijetu.

Prispodoba se nastavlja i dalje kako bi pružila poruku kršćanima. Naime, bogataš koji još ima žive braće na zemlji, moli Abrahama da im pošalje Lazara da ih opomene; ali Abraham odgovara: "Imaju Mojsija i Proroke! Njih neka poslušaju!" (r. 29). A na bogataševo protivljenje domeće: "Ako ne slušaju Mojsija i Prorokâ, neće povjerovati sve da i od mrtvih tko ustane" (r. 31)

Tako na vidjelo izlazi pravi bogatašev problem: korijen njegovih zala je u tome što nije slušao Božju riječ. To ga je dovelo do toga da nije više ljubio Boga te dakle da je prezreo bližnjega. Božje riječ je živa i djelotvorna, kadra pobuditi obraćenje u srcima ljudi i iznova upraviti čovjekove korake prema Bogu. Kad zatvaramo srce daru Boga koji govori to ima za posljedicu da na kraju zatvaramo svoje srce daru braće.

Draga braćo i sestre, korizma je pogodno vrijeme za obnavljanje susreta s Kristom živim u njegovoj riječi, sakramentima i bližnjemu. Neka nam Gospodin – koji se tijekom četrdeset dana provedenih u pustinji odupro napasnikovim prijevarama – pokaže put kojim nam je ići. Neka nas Duh Sveti povede pravim putem obraćenja da ponovno otkrijemo dar Božje riječi, da budemo očišćeni od grijeha koji nas zaslijepljuje i da služimo Kristu prisutnom u braći i sestrama u potrebi. Potičem sve vjernike da izraze tu obnovljenost duha također svojim sudjelovanjem u korizmenim kampanjama koje mnoga crkvena tijela priređuju u raznim dijelovima svijeta sa ciljem širenja kulture susreta u jednoj ljudskoj obitelji. Molimo jedni za druge, da, kao dionici Kristove pobjede, znamo otvoriti naša vrata slabom i siromašnom. Tada ćemo moći u punini živjeti i svjedočiti uskrsnu radost.

*Iz Vatikana, 18. listopada 2016.
Blagdan svetog Luke evanđeliste.*

Poruka Svetoga Oca Franje u prigodi proslave 50. Svjetskog dana mira, 1. siječnja 2017.

Nenasilje - stil politike za mir

1. Na početku ove nove godine, upućujem srdačne želje za mirom narodima i zemljama svijeta, šefovima država i vlada, te vjerskim vođama i osobama odgovornim za različite sektore civilnog društva. Mir želim svakom muškarcu, ženi i djetetu te molim da nam svijest o tome da je svaka osoba stvorena na Božju sliku i priliku omogući da priznamo jedni druge kao svete darove urešene neizmjernim dostojanstvom. Poštujmo ovo naše "dublje dostojanstvo"[1] i neka aktivno nenasilje postane naš način života, napose u situacijama sukoba.

Ovo je pedeseta po redu poruka za Svjetski dan mira. U prvoj poruci, blaženi papa Pavao VI. obratio se svim ljudima, a ne samo katolicima, nedvosmislenim riječima: "Napokon je zorno izašlo na vidjelo da je mir jedini i pravi smjer ljudskog napretka, a ne napetosti uzrokovane ambicioznim nacionalizmima, nasilna osvajanja, kao ni represije koje služe kao uporište lažnog građanskog reda". Upozorio je na "opasnost koja se krije iza stava da se međunarodni sporovi ne mogu rješavati razumnim putem, to jest pregovorima utemeljenima na pravu, pravdi i jednakosti, već isključivo zastrašujućim i ubilačkim silama". Nasuprot tome, citirajući encikliku *Pacem in terris* svoga predšasnika svetog Ivana XXIII., veličao je "osjećaj i ljubav prema miru utemeljenom na istini, pravdnosti, slobodi i ljubavi"[2]. Upravo je impresivna aktualnost tih riječi, koje danas nisu ništa manje važne i urgentne no prije pedeset godina.

U ovoj prigodi želim se zadržati u razmišljanju o nenasilju kao stilu mirovne politike. Molim Boga da nam svima pomogne nenasilje usaditi i njegovati u našim najdubljim mislima i vrijednostima. Neka ljubav i nenasilje određuju način na koji postupamo jedni s drugima u našim međusobnim odnosima, u društvu kao i u međunarodnim odnosima. Kad se žrtve nasilja znaju othrvati kušnji osvete, one mogu postati najvjerodostojniji promicatelji nenasilnog mirotvorstva. Neka nenasilje – od lokalne razine i svakodnevnih situacija pa sve do svjetskog poretka – postane karakteristični stil naših odluka, naših odnosa i naših aktivnosti, pa i samog političkog života u svim njegovim oblicima.

Rastrgani svijet

2. Dok je prošlo stoljeće upoznao razornost dvaju smrtonosnih svjetskih ratova, prijetnje nuklearnim ratom kao i veliki broj drugih sukoba, danas se, nažalost, suočavamo sa stravičnim svjetskim ratom koji se vodi u dijelovima. Nije lako znati je li svijet danas više ili manje nasilan no što je bio jučer, niti pomažu li suvremena sredstva komunikacije i veća mobilnost, koji karakteriziraju naše doba, da postanemo svjesniji ili pak da se sve više navikavamo na nasilje.

U svakom slučaju, znamo da nasilje "u dijelovima", na različite načine i na različitim razinama, izaziva golema trpljenja kojih smo veoma svjesni: ratovi u različitim zemljama i kontinentima; terorizam, kriminalitet i nepredvidljivi oružani napadi; zlostavljanje kojima su izloženi migranti i žrtve trgovine ljudima; uništavanje okoliša. Koja je svrha toga? Može li se nasiljem postići bio koji cilj trajne vrijednosti? Ne vodi li to tek razbuktanju odmazdi i spirala smrtonosnih sukoba od čega koristi imaju tek malobrojni "gospodari rata"?

Nasilje nije lijek za naš rastrgani svijet. Uzvracati nasiljem na nasilje dovodi, u najboljem slučaju, do prisilnih migracija i golemih patnji, jer se ogromne količine resursa preusmjeravaju u vojne svrhe i uskraćuju mladima, obiteljima u teškoćama, starijima, bolesnima i velikoj većini stanovnika našega svijeta za zadovoljavanje njihovih svakodnevnih potreba. U najgorem slučaju, to može dovesti do fizičke i duhovne smrti mnogih, ako ne i svih ljudi.

Radosna vijest

3. I sâm Isus je živio u vremenima u kojima je vladalo nasilje. Ipak, učio je da prava bojišnica, gdje se nasilje i mir susreću, jest ljudsko srce: "Ta iznutra, iz srca čovječjega, izlaze zle namisli" (Mk 7, 21). Ali Kristova poruka, u pogledu te stvarnosti, nudi radikalno pozitivan pristup. On je neumorno propovijedao Božju bezuvjetnu ljubav, koja prihvaća i oprašta i učio je svoje učenike da ljube svoje neprijatelje (usp.

Mt 5, 44) i okrenu drugi obraz (usp. Mt 5, 39). Kad je zaustavio tužitelje koji su htjeli kamenovati ženu uhvaćenu u preljubu (usp. Iv 8, 1-11) i kad je, u noći uoči svoje smrti, rekao Petru da zadjene mač svoj u korice (usp. Mt 26, 52), Isus je pokazao put nenasilja kojim je hodio do samoga kraja, sve do križa, kojim je uspostavio mir i razorio neprijateljstvo (usp. Ef 2, 14-16). Stoga, onaj tko prihvati Isusovu Radosnu vijest zna prepoznati nasilje koje nosi u sebi i pušta Božjem milosrđu da ga ozdravi, postajući tako sredstvom pomirenja, prema poticajnim riječima svetoga Franje Asiškog: "Kao što mir naviještate ustima, tako ga još više imajte u svojim srcima"[3].

Da bismo i danas bili istinski Isusovi učenici, trebamo prigrliti njegovo učenje o nenasilju. Ono, kao što je primijetio moj predšasnik Benedikt XVI., "je realno jer uzima u obzir da u svijetu postoji previše nasilja, previše nepravde, te da se stoga to stanje ne može prevladati drukčije već tako da mu se suprotstavimo s više ljubavi i dobrote. To "više" dolazi od Boga"[4]. U nastavku snažno naglašava: "Nenasilje za kršćane nije puko taktičko ponašanje, nego čovjekov način postojanja, stav onoga koji je tako uvjeren u Božju ljubav i njegovu moć, da se ne boji hvatati u koštac sa zlom oboružan jedino ljubavlju i istinom. Ljubav prema neprijatelju srž je "kršćanske revolucije"[5]. Evandeoska zapovijed ljubite svoje neprijatelje (Lk 6, 27) s pravom se smatra "magna chartom" kršćanskog nenasilja". Ono se ne sastoji u tome da se "predamo pred zlom [...] nego u tome da na zlo odgovorimo dobrom (usp. Rim 12, 17-21), raskidajući na taj način okove nepravde"[6].

Snažnije od nasilja

4. Nenasilje se katkad doživljava kao predaju, nedostatak sudjelovanja i pasivnost, ali u stvarnosti to nije tako. Prilikom primanja Nobelove nagrade za mir 1979. godine, Majka Terezija jasno je izrekla svoju poruku aktivnog nenasilja: "Mi u našoj obitelji ne trebamo bombe i oružje, uništavanje da bismo donijeli mir već samo zajedništvo, da jedni druge ljubimo [...] I moći ćemo svladati sve zlo koje je u svijetu"[7]. Jer snaga oružja je varljiva. "Dok trgovci oružjem rade svoj posao, postoje siromašni mirotvorci koji daju svoje živote kako bi pomogli jednoj osobi, a zatim još jednoj i još jednoj i još jednoj";

za te mirotvorce Majka Terezija je "simbol, slika našeg vremena"[8]. U rujnu prošle godine, imao sam veliku radost proglasiti je svetom. Pohvalio sam njezinu spremnost da bude dostupna svima "kroz prihvaćanje i obranu ljudskog života, onog nerođenog i onog napuštenog i odbačenog. [...] Priginjala se nad nemoćnima, ostavljenima da umru pokraj ceste, gledajući u njima dostojanstvo koje im je Bog dao; preko nje njihov glas mogli su čuti moćnici ovoga svijeta, da prepoznaju svoje krivnje zbog zločinâ – zločinâ! – siromaštva koje su oni sami stvorili"[9]. Kao odgovor na to, njezina misija – i u tome predstavlja tisuće, štoviše milijune osoba – bila je ići ususret žrtvama s velikodušnošću i predanošću, dodirujući i povijajući svako ranjeno tijelo, liječeći svaki slomljeni život.

Nenasilje koje se provodi odlučno i dosljedno polučilo je impresivne rezultate. Uspjesi koje su postigli Mahatma Gandhi i Khan Abdul Ghaffar Khan u oslobođenju Indije, te Martin Luther King, Jr. u borbi protiv rasne diskriminacije neće nikada pasti u zaborav. Žene su osobito predvodnice nenasilja, poput, primjerice, Leymahe Gbowee i tisuća liberijskih žena, koje su organizirale molitvene susrete i nenasilne prosvjede (pray-ins) kojima su izborili mirovne pregovore na visokoj razini za završetak drugoga građanskog rata u Liberiji.

Ne smijemo zaboraviti ni desetljeće od epohalne važnosti koje je završilo padom komunističkih režima u Europi. Kršćanske su zajednice dale svoj doprinos ustrajnom molitvom i hrabrim djelovanjem. Poseban su utjecaj izvršili služba i učenje svetog Ivana Pavla II. Razmišljajući o događajima iz 1989. u svojoj enciklici *Centesimus annus* iz 1991. godine, moj predšasnik istaknuo je činjenicu da se epohalnu promjenu u životima ljudi, narodâ i državâ ostvaruje "mirnom borbom koja se služila samo oružjem istine i pravde"[10]. Ta mirna politička tranzicija je omogućena dijelom "nenasilnim zalaganjem ljudi koji su, dok bi uvijek odbijali da popuste moći sile, uvijek znali naći, od slučaja do slučaja, djelotvorne oblike kako bi pružili svjedočanstvo za istinu". Ivan Pavao II. zaključuje: "Neka ljudi nauče boriti se za pravdu bez nasilja, odričući se klasne borbe u unutarnjim razmiricama, kao i rata u onim međunarodnim"[11].

Crkva je bila aktivno uključena u provedbu nenasilnih strategija promicanja mira u mnogim zemljama, potičući čak i najnasilnije akte-

re da ulože napore za izgrađivanje pravednog i trajnog mira.

Takvi naponi poduzeti u prilog žrtvama nepravde i nasilja nisu isključiva baština Katoličke Crkve, već su svojstveni mnogim religijskim tradicijama, za koje "suosjećanje i nenasilje su od bitne važnosti i pokazuju put života"[12]. Ja nedvosmisleno potvrđujem da "nijedna religija nije teroristička"[13]. Nasiljem se oskvrnjuje Božje ime.[14] Neka nam nikada ne dosadi ponavljati: "Nikada se Božje ime ne može koristiti za opravdavanje nasilja. Mir je jedini svet. Jedino mir je svet, a ne rat!"[15].

Obiteljski korijeni nenasilne politike

5. Ako nasilje ima svoj izvor u ljudskom srcu, tada je bitno da se nenasilje prakticira prije svega unutar obitelji. To je sastavni dio one radosti ljubavi koju sam opisao u ožujku ove godine u svojoj pobudnici *Amoris laetitia*, na zaključenju dvije godine dugog razmišljanja Crkve o braku i obitelji. Obitelj je nezamjenjiva kalionica gdje supružnici, roditelji i djeca, braća i sestre, uče komunicirati i nesebično se brinuti jedni za druge i gdje se trvenja, pa čak i konflikti ne rješavaju silom, već dijalogom, poštivanjem, traženjem dobra drugoga, milosrđem i opraštanjem.[16] Iz obitelji se radost ljubavi širi u svijetu i zrači na cijelo društvo[17]. Uostalom, etika bratstva i mirnog suživota između pojedinaca i narodâ ne može se temeljiti na logici straha, nasilja i zatvorenosti, već na odgovornosti, poštivanju i iskrenom dijalogu. U vezi s tim, upućujem apel za razoružanje i zabranu i uklanjanje nuklearnog oružja: nuklearno zastrašivanje i prijetnja zajamčenog uzajamnog uništenja nikako ne mogu biti temelj takve etike[18]. S jednakom neodložnošću molim da se stane na kraj nasilju u obitelji i zlostavljanju žena i djece.

Jubilej milosrđa, koji je završio u studenom ove godine, bio je poziv svakome od nas da pogledamo u dubinu svog srca i dopustimo Božjem milosrđu da u nj uđe. Jubilejska nam je godina pomogla shvatiti koliko su brojne i različite osobe i društvene skupine s kojima se postupa s ravnodušnošću i koje su izložene nepravdi i nasilju. I oni su dio naše "obitelji"; oni su naša braća i sestre. Politika nenasilja mora započeti unutar četiri zida vlastitog doma, a zatim se proširiti na cijelu ljudsku obitelj. "Sveta Terezija iz Lisieuxa poziva nas da se vježbamo u

malom putu ljubavi, da ne propustimo prigodu da kažemo lijepu riječ, uputimo osmijeh ili učinimo bilo koju malu gestu koja širi mir i prijateljstvo. Cjelovita ekologija sastoji se i od jednostavnih svakidašnjih gesta, kojima prekidamo logiku nasilja, iskorištavanja i sebičnosti".[19]

Moj poziv

6. Izgrađivanje mira aktivnim nenasiljem je prirodna i nužna dopuna stalnim nastojanjima Crkve oko ograničavanja uporabe sile primjenom moralnih normi; ona to ostvaruje sudjelovanjem u radu međunarodnih institucija i stručnim doprinosom mnogobrojnih kršćana izradi zakonodavstva na svim razinama. Sâm Isus nam nudi "priručnik" iz te strategije mirotvorstva u takozvanoj Propovijedi na gori. Osam blaženstva (usp. Mt 5, 3-10) oslikavaju portret osobe koju bismo mogli okarakterizirati kao blaženu, dobru i vjerdostojnu. Blaženi su krotki, govori Isus, milosrdni, mirotvorci, oni koji su čista srca, oni koji gladuju i žedaju za pravednošću.

To je ujedno program i izazov za političke i vjerske vođe, voditelje međunarodnih institucija i upravitelje poduzeća i medijskih kuća iz cijeloga svijeta: primijeniti blaženstva u obavljanju svojih dužnosti. To je izazov izgrađivati društvo, zajednicu ili poduzeće za koje su odgovorni djelujući kao mirotvorci i pokazati milosrđe odbijajući odbacivati osobe, nanositi štetu okolišu ili nastojati pobijediti po svaku cijenu. To zahtijeva raspoloživost "suočiti se s konfliktom, riješiti ga i pretvoriti u kariku lanca novog procesa"[20]. Djelovati na ovaj način znači izabrati solidarnost kao način stvaranja povijesti i izgrađivanja prijateljstva u društvu. Aktivno nenasilje predstavlja način na koji se pokazuje da je jedinstvo zaista moćnije i plodnije od konflikta. Sve u svijetu je međusobno duboko povezano.[21] Može se, sigurno, dogoditi da razlike izazovu trvenja, ali valja nam se s njima suočiti konstruktivno i nenasilno, tako da "konflikti, napetosti i protivštine mogu dostići mnogoliko jedinstvo koje donosi novi život", čuvajući "dragocjene potencijale strana među kojima postoji kontrast"[22].

Mogu zajamčiti da će Crkva pomoći sve napore oko izgrađivanja mira također aktivnim i kreativnim nenasiljem. Dana 1. siječnja 2017. godine započet će s radom novi Dikasterij

za promicanje cjelovitog ljudskog razvoja, koji će pomagati Crkvi da promiče na sve učinkovitiji način “neprocjenjiva dobra pravde, mira i očuvanja stvorenoga svijeta” kao i brigu za migrante, “ljude u potrebi, bolesne i odbačene, marginalizirane i žrtve oružanih sukoba i prirodnih nepogoda, zatvorenike, nezaposlene i žrtve svih oblika ropstva i mučenja”. [23] Svako djelovanje u tome pravcu, ma koliko skromno bilo, pomaže u izgrađivanju svijeta bez nasilja, što predstavlja prvi korak prema pravdi i miru.

Zaključak

7. Ovu poruku, prema tradiciji, potpisujem 8. prosinca, na svetkovinu Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije. Marija je Kraljica mira. Prilikom rođenja njezina Sina, anđeli su davali

slavu Boga i zaželjeli mir na zemlji muškarcima i ženama dobre volje (usp. Lk 2, 14). Molimo Djevicu da nas vodi na našem putu.

“Svi želimo mir. Mnogi ga izgrađuju svakodnevno malim gestama a mnogi od njih pate, ali ipak strpljivo ustraju u svojim nastojanjima da budu mirotvorci” [24]. Trudimo se u 2017. godini postati, svojom molitvom i djelima, ljudi koji su odagnali nasilje iz vlastitog srca, iz svojih riječi i djela, i koji izgrađuju nenasilne zajednice koje se brinu za naš zajednički dom. “Ništa nije nemoguće ako se obratimo Bogu u molitvi. Svi možemo biti mirotvorci” [25].

Iz Vatikana, 8. prosinca 2016.
Papa Franjo

[1] *Apost. pob. Evangelii gaudium*, 228.

[2] *Poruka povodom proslave 1. Svjetskog dana mira, 1. siječnja 1968.*

[3] “*Legenda trojice drugova*”: *Fonti Francescane, br. 1469; Franjevački izvori, str. 571.*

[4] *Angelus, 18. veljače 2007.*

[5] *Ibid.*

[6] *Ibid.*

[7] *Majka Terezija, Govor prigodom primanja Nobelove nagrade, 11. prosinca 1979.*

[8] *Meditacija “Put mira”, Kapela Domus Sanctae Marthae, 19. studenog 2015.*

[9] *Homilija prigodom kanonizacije blažene Majke Terezije iz Kolkate, 4. rujna 2016.*

[10] *Br. 23.*

[11] *Ibid.*

[12] *Govor na Međureligijskoj audijenciji, 3. studenog 2016.*

[13] *Govor na Trećem svjetskom susretu pučkih pokreta, 5. studenog 2016.*

[14] *Usp. Govor na susretu sa šekom kaokaskih muslimana i predstavnicima drugih vjerskih zajednica, Baku, 2. listopada 2016.*

[15] *Govor, Asiz, 20. rujna 2016.*

[16] *Usp. Post. apost. pob. Amoris laetitia, 90-130.*

[17] *Usp. ibid., 133.194.234.*

[18] *Usp. Poruka u prigodi Konferencije o utjecaju nuklearnog oružja na čovjeka i okoliš (Conference of the Humanitarian Impact of Nuclear Weapons), 7. prosinca 2014.*

[19] *Enc. Laudato si’, 230.*

[20] *Apost. pob. Evangelii gaudium, 227.*

[21] *Usp. enc. Laudato si’, 16.117.138.*

[22] *Apost. pob. Evangelii gaudium, 228.*

[23] *Apostolsko pismo u obliku motu proprio kojim se osniva Dikasterij za promicanje cjelovitog ljudskog razvoja, 17. kolovoza 2016.*

[24] *Regina caeli, Betlehem, 25. svibnja 2014.*

[25] *Apel, Asiz, 20. rujna 2016.*

Poruka pape Franje za 25. svjetski dan bolesnika

Zadivljenost Božjim djelima: "Velika mi djela učini Svesilni..." (Lk 1,49)

Draga braćo i sestre,

dana 11. veljače slavimo u čitavoj Crkvi i na osobit način u Lurdu, 25. svjetski dan bolesnika na temu: Zadivljenost Božjim djelima: "Velika mi djela učini Svesilni..." (Lk 1, 49). Ovaj Dan, koji je utemeljio moj predšasnik sv. Ivan Pavao II. godine 1992. i koji se prvi puta slavio upravo u Lurdu 11. veljače 1993. godine, predstavlja prigodu za posvećivanje posebne pažnje položaju bolesnih i, općenito, svih koji trpe. To je ujedno poziv onima koji velikodušno pomažu bolesnima, počevši od članova obitelji, zdravstvenih djelatnika i volontera, da zahvale za Božji poziv da prate našu bolesnu braću i sestre. Ovo slavlje isto tako daje Crkvi novu duhovnu snagu da sve bolje ostvaruje onaj temeljni dio njezina poslanja koji uključuje služenje posljednjima, bolesnima, patnicima, odbačenima i marginaliziranima (usp. Ivan Pavao II., *Motu proprio Dolentium hominum*, 11. veljača 1985., 1). Molitve, euharistijska bogoslužja i podjeljivanje sakramenta bolesničkog pomazanja, druženje s bolesnima i bioetička i teološko-pastoralna produbljivanja koja će se održati u Lurdu tih dana dat će zacijelo novi i značajan doprinos tome služenju.

Već sam sada u mislima kod špilje Massabielle, pred kipom Bezgrešne Djevice, u kojoj je Svesilni učinio velika djela za otkupljenje čovječanstva i izražavam svoju blizinu svima vama, braćo i sestre koji proživljavate iskustvo patnje, vašim obiteljima, kao i zahvalnost svima onima koji, u različitim službama i u zdravstvenim ustanovama diljem svijeta, stručno, odgovorno i predano skrbe za vas, pružaju vam svu potrebnu liječničku skrb i svakodnevno brinu o vašem zdravlju. Potičem sve vas bolesne, sve vas koji trpite, liječnike, medicinske sestre i tehničare, članove obitelji i volontere, da kontemplirate u Mariji, Zdravlju bolesnih, siguran znak Božje nježnosti prema svakom ljudskom biću i uzor prepuštanja njezinoj volji, i da u vjeri, hranjenoj Božjom riječju i sakramentima, nalazite snagu potrebnu da ljubite Boga također u iskustvu bolesti.

Poput svete Bernardice stojimo pod bud-

nim pogledom Marije. Skromna djevojčica iz Lurda nam pripovijeda da ju je Djevica, koju je ona opisala kao "Lijepu Gospođu", gledala kao što se gleda osobu. Te jednostavne riječi opisuju puninu jednog odnosa. Siromašna, nepismena i bolesna Bernardica osjetila je da je Marija gleda kao osobu. Lijepa Gospođa obraća joj se s velikim poštovanjem, bez trunke sažaljenja. To nam doziva u pamet da svaka osoba jest i uvijek ostaje ljudsko biće, i kao takvom joj treba pristupati. Bolesni i osobe s invaliditetom, pa i onim najtežim, imaju svoje neotuđivo dostojanstvo i svoju misiju u životu. Oni nikada ne postaju puki predmeti. Premda ponekad izgledaju potpuno pasivni, u stvarnosti tomu nikada nije tako.

Nakon posjeta špilji, Bernardica, zahvaljujući molitvi, okreće svoju slabost u podršku za druge, zahvaljujući svojoj ljubavi postaje kadra obogatiti svoje bližnje i, nadasve, prikazuje svoj život za spas čovječanstva. Činjenica da Lijepa Gospođa od nje traži da moli za grešnike podsjeća nas da bolesni i oni koji pate nose u sebi ne samo želju za ozdravljenjem, već i želju da žive istinskim kršćanskim životom, čak do te mjere da ga daruju kao autentični Kristovi učenici misionari. Marija Bernardici upućuje poziv da služi bolesnima i poziva ju da postane sestra milosrdnica. Ona tu misije provodi na tako primjeren način da je postala uzor svim zdravstvenim djelatnicima. Molimo se dakle Bezgrešnoj Mariji za milost da se uvijek znamo ophoditi s bolesnikom kao s osobom koja, zasigurno, treba pomoć, katkad čak i za najjednostavnije stvari, ali koja u sebi nosi dar koji može dijeliti s drugima.

Pogled Marije, Utjehe žalosnih, prosvjetljuje lice Crkve u njezinu svakidašnjem predanom zauzimanju za one koji pate i koji su u potrebi. Dragocjeni plodovi te skrbi Crkve za svijet patnje i bolesti razlog su zahvalnosti Gospodinu Isusu, koji je, iz poslušnosti Očevojoj volji, postao jedan od nas, podnijevši čak smrt na križu za otkupljenje ljudskog roda. Solidarnost koju je pokazao Krist, Sin Božji rođen od Marije, je izraz Božje milosrdne svemoći, koja se očituje u našem životu – prije svega kad je krhak, ranjen,

ponižen, marginaliziran i ispaćen – ulijevajući u njega snagu nade koja nas podupire i pomaže nam ponovno ustati.

To veliko bogatstvo čovječanstva i vjere ne smije biti izgubljeno, već nam, naprotiv, treba pomoći suočiti se s vlastitim ljudskim slabostima i, istodobno, s izazovima suvremenog zdravstva i tehnologije. Neka na ovaj Svjetski dan bolesnika uzmognemo naći novi poticaj u pružanju vlastitog doprinosa širenju kulture u kojoj se poštuje život, zdravlje i okoliš. Neka ovaj Dan također potakne nove napore u obrani integriteta i dostojanstva osobe, također kroz ispravan pristup bioetičkim pitanjima, zaštiti najranjivijih i brizi za okoliš.

Prigodom ovog 25. Svjetskog dana bolesnika još jednom izražavam svoju blizinu u molitvi i ohrabrenju liječnicima, medicinskim sestrama i tehničarima, volonterima i svim Bogu posvećenim ženama i muškarcima koji se posvećuju služenju bolesnima i onima u potrebi, zatim crkvenim i civilnim institucijama koje djeluju na tome polju, te obiteljima koji se s ljubavlju brinu za svoje bolesne. Svima želim da budu uvijek radosni znaci Božje prisutnosti i ljubavi, nasljeđujući svijetlo svjedočanstvo tolikih prijatelja i prijateljica Božjih, od kojih želim spomenuti svetog Ivana od Boga i svetog Camilla de' Lellis, zaštitnike bolnica i zdravstvenih djelatnika, kako i svetu Majku Tereziju

iz Kolkate, misionarku Božje nježnosti.

Draga braćo i sestre – bolesnici, zdravstveni djelatnici i volonteri – uputimo zajedno svoju molitvu Mariji da svojim majčinskim zagovorom podupre i prati našu vjeru i izmoli nam od Krista svoga Sina nadu na putu ozdravljenja i zdravlja, osjećaj bratstva i odgovornosti, zauzimanje za cjeloviti ljudski razvoj i radost zahvalnosti kad god nas Bog zadivi svojom vjernošću i milosrđem.

Marijo, Majko naša,
u Kristu si prigrlila svakog od nas kao
vlastito dijete.
Podupri povjerljivo očekivanje našega srca,
pohiti nam u pomoć u našim bolestima i
patnjama,
vodi nas prema Kristu svome Sinu i
našemu bratu
i pomozi nam da se uzdamo u Oca koji čini
velika djela.

Svima jamčim da ću vas se stalno spominjati u svojoj molitvi i od srca vam udjeljujem apostolski blagoslov.

*Dana 8. prosinca 2016.
Svetkovina Bezgrešnoga začeca Blažene
Djevice Marije.
(kta/ika)*

Pismo pape Franje biskupima na blagdan Nevine dječice

Dragi brate!

Danas, na blagdan Nevine dječice, dok u našim srcima još uvijek odzvanjaju riječi koje su anđeli uputili pastirima: "Ne bojte se! Evo, javljam vam blagovijest, veliku radost za sav narod! Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj" (Lk 2, 10-11), osjećam potrebu obratiti ti se ovim pismom. Dobro je još jednom poslušati taj navještaj; iznova čuti da je Bog usred našeg naroda. Ta sigurnost, koju obnavljamo iz godine u godinu, je izvor naše radosti i nade.

Ovih dana možemo iskusiti kako nas liturgija vodi do srca Božića, uvodi nas u Otajstvo

koje nas malo po malo vodi ka izvorima kršćanske radosti.

Kao pastiri pozvani smo pomoći da ta radost u vjerničkom puku sve više raste. Od nas se traži da čuvamo tu radost. Želim ti još jednom uputiti poziv da ne dopustimo da nam se ukrade tu radost, jer mnogo puta razočarani – i to ne bez razloga – stvarnošću, Crkvom, ili čak samima sobom, osjećamo napast da se predamo sladunjavo melankoliji, lišene nade, koja nam može obuzeti srce (usp. apost. pob. Evangelii gaudium, 83).

Božić je također, htjeli mi to ili ne, praćen tugom. Evanđelisti nisu htjeli prikrivati stvarnost kako bi je učinili uvjerljivijom ili privlač-

nijom. Nisu se u svom opisu koristili lijepim riječima koje su utješne, ali nemaju veze s pravom stvarnošću. Božić za njih nije bio bijeg u svijet mašte u koji su se sklanjali pred izazovima i nepravdama svoga vremena. Naprotiv, izvješćuju da je i rođenje Sina Božjega bio događaj ispunjen tragedijom i tugom. Citirajući proroka Jeremiju, evanđelist Matej ga prikazuje u svoj njegovoj surovosti: "U Rami se glas čuje, kuknjava i plač gorak: Rahela oplakuje sinove svoje" (2, 18). To je bolni jauk majki koje oplakuju smrt svoje nevine djece, žrtava Herodove strahovlade i neutažive žeđi za vlašću.

Taj jauk koji razdire srce možemo i danas čuti, i ne možemo ga i ne želimo zanemariti ili ušutkati. Danas se, nažalost, u našem svijetu – i to pišem s dubokom boli u srcu – još uvijek čuje jauk i plač mnogih majka, mnogih obitelji, zbog smrti njihove djece, njihove nevine djece.

Kontemplirati jasllice znači također kontemplirati taj bolni plač, otvoriti svoje uši i oči da čujemo i vidimo ono što se događa oko nas i imati osjetljivo i otvoreno srce za patnju naših bližnjih, posebice kad su njome pogođena djeca. To također znači shvatiti da se tužno poglavlje povijesti i danas nastavlja ispisivati. Promatrati jasllice odvojeno od svijeta koji nas okružuje značilo bi pretvoriti Božić u lijepu bajku koja pobuđuje tople osjećaje, ali oduzima kreativnu snagu Radosne vijesti koju nam Utjelovljena Riječ želi dati. Ta je napast stvarna.

Može li se doista upoznati kršćansku radost ako okrećemo glavu od te stvarnosti? Može li biti među nama kršćanske radosti ako zanemarimo vapaj naše braće i sestara, vapaj djece?

Sveti je Josip bio prvi kojem je bila povjereni zadaća čuvanja radosti spasenja. Suočeni s okrutnim zločinima koji su se zbivali, sveti je Josip – primjer poslušnog i vjernog čovjeka – znao slušati Božji glas i odazvati se poslanju koje mu je Otac povjerio. A budući da je znao slušati Božji glas i bio poslušan volji njegovoj, postao je osjetljiviji na ono što se događa oko njega i znao je realno sagledati događaje.

Isto se to danas traži od nas pastira: da budemo ljudi kadri čuti, a ne biti gluhi na Očev glas, a time i osjetljiviji na ono što se događa oko nas. Imajući pred očima primjer svetog Josipa, danas se od nas traži da ne dopustimo da nam se ukrade radost. Pozvani smo čuvati je od herodâ našeg doba. Poput

Josipa, trebamo hrabrost da prihvatimo tu stvarnost, da ustanemo i uzmemo je u svoje ruke (Mt 2, 20). Trebamo hrabrost braniti tu radost od novih herodâ našeg doba, koji proždiru nevinost naše djece. Nevinost slomljenu pod teretom jarma ropskog i ilegalnog rada, prostitucije i iskorištavanja. Nevinost uništenu ratovima i prisilnom emigracijom, praćenih gubljenjem svega onoga što to za sobom povlači. Na tisuće je naše djece palo u ruke razbojnika, kriminalnih organizacija i trgovaca smrti, koji samo proždiru i iskorištavaju njihove potrebe.

Kao ilustracija može poslužiti podatak da je danas 75 milijuna djece zbog izvanrednih situacija i kriza moralo prekinuti školovanje. Nadalje, u 2015. godini, 68% svih osoba koje su bile žrtve seksualne trgovine u svijetu predstavljaju djeca. Istovremeno, trećina sve djece koja su morala živjeti izvan svoje domovine učinila su to zbog prisilnog seljenja. Živimo u svijetu u kojem gotovo polovica djece koja umiru u dobi nižoj od pet godina umire zbog pothranjenosti. Procjenjuje se da je u 2016. godini 150 milijuna djece bilo prisiljeno raditi, od kojih mnogi žive u ropskim uvjetima. Prema najnovijem izvješću UNICEF-a, ako se situacija u svijetu ne promijeni, 2030. godine 167 milijuna djece živjet će u ekstremnom siromaštvu, 69 milijuna djece mlađe od pet godina umrijet će između 2016. i 2030. godine, a 60 milijuna djece neće steći osnovno obrazovanje.

Poslušajmo plač i žalosni jauk te djece; poslušajmo također plač i žalosni jecaj naše majke Crkve, koja plače ne samo zbog boli nanesene njezinoj najmlađoj djeci, već i zato što poznaje grijeh neke od svojih članova: trpljenje, iskustvo i bol maloljetnika koje su svećenici seksualno zlostavljali. Sramimo se toga grijeha. Osobe kojima je bila povjereni zadaća brinuti se za tu djecu uništile su im dostojanstvo. Izražavamo duboko žaljenje zbog toga i molimo za oprostjenje. Pridružujemo se boli žrtava i ronimo suze zbog toga grijeha. Grijeh onoga što se dogodilo, grijeh nepružanja pomoći, grijeh prikrivanja i poricanja, grijeh zloporabe položaja. Crkva također gorke plače zbog toga grijeha svojih sinova i moli za oprostjenje. Danas, na blagdan Nevine dječice, želim da svi obnovimo svoju punu predanost kako se te okrutnosti više ne bi događale među nama.

Pronađimo potrebnu hrabrost da poduzmemo sve potrebne korake i štitimo u svemu živote naše djece, kako se ta zlodjela nikada više ne bi ponovila. Pridržavajmo se, jasno i vjerno, "nulte tolerancije" na tome području.

Kršćansku se radost ne gradi na rubu stvarnosti, tako da je se ignorira ili praveći se kao da ne postoji. Kršćanska radost rađa se iz jednog poziva – istog onog kojeg je primio sveti Josip – da se prigrli i zaštiti život, naročito život svetih nevinih našeg doba. Božićno vrijeme predstavlja za nas izazov da čuvamo život i pomognemo mu da se rodi i raste. To je vrijeme koje od nas biskupa traži novu hrabrost. Onu hrabrost koja rađa procese buđenja svijesti o stvarnosti u kojoj mnoga naša djeca

dan danas žive i koji će nas potaknuti da radimo na tome da im se osiguraju potrebni uvjeti kako bi se njihovo dostojanstvo djece Božje ne samo poštivalo, već prije svega branilo.

Ne dopustimo da im se ukrade radost. Ne dopustimo da nam se ukrade radost, čuvajmo je i pomozimo joj da sve više raste.

Činimo to s istom onom očinskom vjernošću svetog Josipa i vođeni sigurnom rukom Marije, Majke nježnosti, kako nam srca nikada ne bi otvrdnula.

Uz izraze bratske ljubavi,

FRANJO

*Iz Vatikana, 28. prosinca 2016.
Blagdan Nevine dječice, mučenikâ
(kta/ika)*

Papa uputio pismo mladima

(U povodu nadolazećeg Redovitog zasjedanja biskupske sinode u listopadu 2018.)

Dragi mladi,

zadovoljstvo mi je objaviti da će u listopadu 2018. g., započeti zasjedanje Biskupske sinode, kako bi se razmotrila tema: "Mladi, vjera i razlučivanje zvanja". Htio sam da budete u središtu pažnje, jer ste mi na srcu. Danas se predstavlja Pripremni dokument; dokument koji isto tako povjeravam i vama, kao "kompas" na ovom sinodskom putovanju. Sjećam se riječi koje je Bog rekao Abrahamu: »Idi iz zemlje svoje, iz zavičaja i doma očinskog, u krajeve koje ću ti pokazati" (Post 12,1). Ove riječi su sada upućene i vama, također. To su riječi Oca koji vas poziva da „krenete", da se zaputite prema budućnosti koja je nepoznata, ali koja sigurno vodi do ispunjenja; budućnost prema kojoj vas On sam prati. Pozivam vas da osluhnete Božji glas koji odzvanja u vašem srcu po dahu Duha Svetoga. Kad je Bog rekao Abram: "Idi!", što je zapravo htio reći? Sigurno mu nije rekao da se udalji od svoje obitelji ili da se povuče iz svijeta. Abram je dobio uvjerljiv poziv, izazov, da napusti sve i ode u novu zemlju. Koja je to "nova zemlja" za nas danas, ako ne nešto više od jednostavnog i prijateljskoga društva za kojim vi, mladi ljudi, duboko čeznete i želite ga izgraditi i do na kraj svijeta? No, na žalost,

dan danas ovo "Idi!" ima i drugo značenje; naime označuje zlorabu položaja, nepravde i rata. Mnogi od vas su podvrgnuti stvarnoj prijetnji nasilja i prisiljeni su pobjeći iz svoje zemlje. Njihov krik se uzdiže k Bogu, kao onaj Izraelov, kada je narod bio porobljen i potlačen pod faraonom (Usp. Izl 2,23).

Podsjetio bih vas također na riječi koje je Isus jednom rekao učenicima koji ga upitaše: "Učitelju [...] gdje stanuješ"; odgovorio im je: "Dođite i vidite" (Iv 1,38). Isus vas gleda i poziva Vas da idete s njime. Dragi mladi, jeste li primijetili taj pogled koji vam je upućen? Jeste li čuli taj glas? Jeste li osjetili potrebu da poduzme takav put? Siguran sam da, unatoč buci i zbruci koje u svijetu naizgled prevladavaju, ovaj poziv i dalje odjekuje u dubini vašeg srca kako bi se otvorili punini radosti. To će biti moguće dotle, da ćete uz stručne vodiče, naučiti kako poduzeti proces razlučivanja kako biste otkrili Božji plan u svom životu. Čak i kad je putovanje neizvjesno i padnete, Bog, bogat milosrđem, protegnut će svoju ruku i podići vas. U Krakovu, na otvaranju posljednjega Svjetskog dana mladih, pitao sam vas nekoliko puta: "Možemo li stvari promijeniti?" A vi ste uzviknuli: "Da!". Taj povik došao iz vaših mladih i mladenačkih srdacâ, koja ne podnose nepravdu i ne mogu se povi-

ti pred „kulturom otpada“, niti se podati globalizaciji ravnodušnosti. Slušajte vapaj koji se izvija iz nutrine vašeg ja! Čak i kada osjećate, kao prorok Jeremija, neiskustvo mladosti, Bog vas potiče da idete tamo gdje vas šalje: “Ne boj se, [...] jer ja sam s tobom da te izbavim” (Usp. Jer 1,8). Bolji se svijet može izgraditi i kao rezultat vaših napora, vaše želje za promjenom i vašom velikodušnošću. Ne bojte se slušati Duha koji predlaže odvažne stvari; ne odgađajte kad savjest od vas traži da preuzmete rizik sljedeći Učitelja. Crkva također želi čuti i vaš glas, vaše osjetljivosti i vašu vjeru; pa i vaše sumnje i kritike.

Učinite da se vaš glas čuje; neka odzvanja u zajednicama i neka ga čuju pastiri vaših duša. Sveti Benedikt je požurivao opate – čak i one

mlade – kako bi se savjetovao, prije svake važne odluke, jer “Gospodin često otkriva mlađemu ono što je najbolje” (Pravilo sv. Benedikta, III, 3). Takav je slučaj, i s ovom sinodom. Moja braća biskupi i ja, želimo još više biti “suradnici vaše radosti” (Usp. 2 Kor 1,24). Ja vas povjeravam Mariji iz Nazareta, mladoj osobi poput vas, koju je Bog pogledao s ljubavlju, tako da vas može uzeti za ruku i voditi vas, do radošću ispunjenog i velikodušnog odgovora na Božji poziv, riječima: “Evo me” (usp. Lk 1,38).

S roditeljskom ljubavlju, Franjo

Vatikan, 13. siječnja 2017. g.

(© Copyright 2017 - Libreria Editrice Vaticana)

Poruka pape Franje za 51. svjetski dan sredstava društvene komunikacije

Ne boj se jer ja sam s tobom (Iz 43, 5). Priopćivanje nade i povjerenja u našem dobu

Pristup sredstvima priopćivanja, zahvaljujući tehnološkom napretku, omogućuje mnogim ljudima dijeliti s drugima vijesti u hîpu i širiti ih sveudilj. Te vijesti mogu biti dobre ili loše, istinite ili lažne. Već su naši pređi u vjeri govorili o ljudskom umu kao o mlinskom kamenu koji se, pogonjen vodom tekućicom, ne može zaustaviti. Onaj tko je zadužen za mlin, međutim, ima mogućnost odlučiti hoće li mljeti pšenicu ili kukolj. Čovjekov um je uvijek u pokretu i ne može prestati “mljeti” sadržaj koji prima, ali na nama je da odlučimo kojim ćemo ga materijalom opskrbljivati (usp. Kasijan Rimski, Pismo Leonziju Igumeni).

Želio bih da ova poruka dospije i bude na poticaj svima onima koji, bilo u profesionalnom radu bilo u osobnim odnosima, svakodnevno “melju” tolike informacije da bi mogli ponuditi mirisan i dobar kruh onima koji se hrane plodovima njihove komunikacije. Želim sve potaknuti na konstruktivnu komunikaciju koja odbacuje predrasude prema drugome i jača kulturu susreta, zahvaljujući kojoj možemo na stvarnost naučiti gledati s realizmom i povjerenjem.

Uvjeren sam da je potrebno razbiti začarani krug zla tjeskobe i zaustaviti spiralu straha,

koja je posljedica stalne usredotočenosti na “loše vijesti” (ratovi, terorizam, skandali i svakovrsne ljudske pokvarenosti). Nipošto nije riječ o širenju dezinformacije u kojoj bi se zanemarila drama patnje, niti o upadanju u naivni optimizam koji zatvara oči pred sablazni zla. Predlažem, naprotiv, da svi pokušamo nadvladati osjećaj nezadovoljstva i rezignacije koji katkad rađa bezvoljnošću, strahovima ili ostavlja dojam da se zlo ne može zaustaviti. Osim toga, u komunikacijskoj industriji, gdje vrijedi logika da dobra vijest ne prolazi na tržištu i stoga nije vijest, i gdje se od tragedije ljudske patnje i otajstva zla veoma lako pravi spektakl, uvijek vreba napast umrtvljenja savjesti ili zapadanja u očaj.

Stoga želim pružiti doprinos traženju otvorenog i stvaralačkog stila komunikacije koji zlu nikada ne priznaje glavnu ulogu, nego pokušava ukazati na moguća rješenja, poticanjem konstruktivnoga i odgovornoga pristupa od strane primateljâ. Upućujem poziv svima da muškarcima i ženama našeg doba ponude sadržaje obilježene logikom “dobre vijesti”.

Dobre vijesti

Čovjekov život nije puko nizanje događaja, nego je to povijest koja čeka da bude ispričana kroz izbor načina tumačenja koji mogu odati i prikupiti najvažnije podatke. Stvarnost, u sebi samoj, nije jednoznačna. Sve ovisi o načinu na koji je se promatra, od "naočala" kroz koju ju promatramo. Promijenimo li stakla tih naočala i sama će stvarnost izgledati drukčije. Otkuda dakle krenuti da bi se stvarnost tumačilo s pravim "naočalama"?

Za nas kršćane, jedine prave "naočale" kojima promatramo stvarnost je blagovijest, počevši od Blagovijesti u pravom smislu te riječi: "Evandjelja Isusa Krista Sina Božjega" (Mk 1, 1). Tim riječima, naime, evandelist Marko započinje svoje pripovijedanje, navještajem "dobre vijesti" vezane uz Isusa, ali više no sama informacija o Isusu, ta blagovijest je sâm Isus! Čitajući stranice Evandjelja otkrivamo, zapravo, da naslov djela odgovara njegovu sadržaju i, iznad svega, da je taj sadržaj sama Isusova osoba.

Ova dobra vijest koja je sâm Isus nije dobra zato što nema veze s patnjom, nego zbog toga što iskustvo patnje postaje dio šire slike. Ona je sastavni dio Isusove ljubavi prema Ocu i prema ljudskom rodu. U Kristu je Bog pokazao svoju solidarnost sa svakom čovjekovom situacijom, otkrivajući nam da nismo sami, jer imamo Oca koji nikada ne zaboravlja svoje djece. "Ne boj se, jer ja sam s tobom" (Iz 43, 5) utješne su riječi Boga koji je uvijek uronjen u povijest svoga naroda. U njegovu ljubljenu Sinu, to Božje obećanje – "ja sam s tobom" – obuhvaća sve naše slabosti, čak dotle da umire istom smrću. U Njemu tama i smrt također postaju mjesto zajedništva sa Svjetlom i Životom. Nada, dostupna svakom, se rađa upravo u točki gdje život kuša gorčinu neuspjeha. Riječ je o nadi koja ne razočarava, jer ljubav je Božja razlivena u srcima našim (usp. Rim 5, 5) i daje da procvate novi život poput biljke koja izrasta iz palog sjemena. Promatrana u tome svjetlu, svaka nova tragedija koja se zbiva u povijesti svijeta može također postati podloga moguće dobre vijesti, jer ljubav može uvijek iznova pronaći put bliskosti i pobuditi srca sposobna za samilost, lica koja neće klonuti duhom i ruke spremne na izgradnju.

Povjerenje u sjeme Kraljevstva

Da bi svoje učenike i mnoštva uveo u ovaj evanđeoski način razmišljanja i dao im prave "naočale" koje su potrebne da se vidi i prigrli logiku ljubavi koja umire i uskršava, Isus se koristio prisposodobama, u kojima je Kraljevstvo Božje često uspoređivao sa sjemenom koje svoju životnu snagu oslobađa tek kad padne u zemlju i umre (usp. Mk 4, 1-34). Tim korištenjem slikâ i metaforâ kojima se priopćava poniznu snagu Kraljevstva ne umanjuje se njegovu važnost ili hitnost, nego je to, radije, milosrdan način koji slušatelju ostavlja "prostor" slobode da prihvati tu snagu i da ona zaživi u njegovu životu. To je ujedno najplodonosniji način da se izrazi neizmjernu vrijednost pashalnog otajstva, puštajući da same slike – više od pojmoveva – priopće paradoksalnu ljepotu novog života u Kristu, gdje neprijateljstva i križ ne ometaju nego su sredstva u službi Božjeg spasenja, gdje se slabost pokazuje moćnijom od bilo koje ljudske vlasti, gdje poraz može biti preludij u ispunjenje svega u ljubavi. Upravo tako, naime, nada u Kraljevstvo Božje sazrijeva i produbljuje se: to je "kao kad čovjek baci sjeme u zemlju. Spavao on ili bdio, noću i danju sjeme klija i raste" (Mk 4, 26-27).

Kraljevstvo je Božje već među nama, kao sjeme skriveno površnom pogledu, čiji se rast zbiva u tišini. Onaj kome Duh Sveti rasvjetljuje oči može vidjeti kako ono klija i ne dopušta da mu trajno prisutan kukolj ukrade radost Kraljevstva.

Obzori Duha

Nada utemeljena na blagovijesti koja je Isus potiče nas da uzdignemo svoj pogled i promatramo ga u liturgijskom slavlju svetkovine Uzašašća. Iako se na prvi pogled čini da se Gospodin od nas udaljava, zapravo se obzori nade sve više proširuju. U Kristu, koji uzdiže našu ljudsku narav do neba, svaki muškarac i žena ima "slobodan ulaz u Svetinju po krvi Isusovoj – put nov i živ što nam ga On otvori kroz zavjesu, to jest svoje tijelo" (Heb 10, 19-20). "Snagom Duha Svetoga" možemo biti "svjedoci" i priopćitelji novoga i otkupljenog čovječanstva "do kraja zemlje" (Dj 1, 7-8).

Povjerenje u sjeme Božjeg Kraljevstva i u logiku Uskrsa treba oblikovati i naš način

komuniciranja. To povjerenje nam omogućuje djelovati – na mnogostruke načine na koje se komunikacija danas odvija – s uvjerenjem da je moguće otkriti i istaknuti dobre vijesti prisutne u životnoj stvarnosti i na licu svake osobe.

Onaj tko se, u vjeri, daje voditi Duhom Svetim postaje sposoban prepoznati kako je Bog prisutan i na djelu u svakom času našega života i povijesti te prepoznaje kako On, u dramatičnim prilikama ovoga svijeta, strpljivo plete tkanje povijesti spasenja. Nît kojom se tka tu svetu povijest je nada, a njezin tkalac nije nitko drugi doli Duh Sveti, Tješitelj. Nada je najponiznija od svih vrlina, jer ostaje skrivena u naborima života. Ipak, ona je nalik kva-

scu koji ukvasa čitavo tijesto. Mi je jačamo čitajući uvijek iznova Radosnu vijest, Evanđelje “pretiskano” u mnogim izdanjima života svetaca, muškaraca i žena koji su postali slike Božje ljubavi u ovome svijetu. Duh Sveti nastavlja i danas usađivati u nas želju za Kraljevstvom zahvaljujući onima koji, crpeći nadahnuće iz Radosne vijesti usred dramatičnih događaja našeg doba, svijetle poput svjetionikâ u tami ovoga svijeta, obasjavajući put i otvarajući nove putove povjerenja i nade.

*Iz Vatikana, 24. siječnja 2017.
(kta/ika)*

Dokument Europskih biskupa o siromaštvu i društvenoj isključenosti

Kako bi se odgovorilo na potrebe 119 milijuna siromašnih u Europi, Vijeće biskupskih konferencija zemalja Europske unije (ComECE) smatra da je prijeko potrebno izgraditi zajednicu solidarnosti i odgovornosti. Upute za to sadržane su u „Izjavi o siromaštvu i društvenoj isključenosti“, koja je objavljena 12. prosinca. Prvi put kojim valja ići prolazi kroz promicanje cjelovitoga razvoja, u skladu sa strategijom „Europa 2020.“, koju nije dobro izgubiti iz vida, posebice što se tiče društvenih i okolišnih pokazatelja, i podupirući alternativne načine potrošnje i proizvodnje – istaknuto je u dokumentu.

Potrebno je potom zajamčiti dosljednost politikâ, kako bi buduće politike, a posebno one koje se odnose na pravedno porezno ustrojstvo, pridonijele uklanjanju strukturalnih uzroka siromaštva. Na trećem mjestu – prema mišljenju europskih biskupa – treba ponovno uravnotežiti gospodarske interese i društvena prava, zaustavljajući povećanje nejednakosti.

Zaštita odgovarajućih radnih uvjeta – jedna je od odlučujućih točaka u zauzimanju koje Europska unija ima ostvariti, jačajući svoje zakone o radu, u poštovanju međunarodnih propisa. Priznavanje obiteljima njihove ključne uloge u društvu, i to većom potporom i politikama koje su usredotočene na

njih, još je jedan važan čimbenik, zajedno s određenim načinom djelovanja koji podupire dijalog i suradnju sa svim protagonistima, počevši od siromašnih.

Pred četvrtinom cjelokupnoga čovječanstva koja je danas još uvijek izložena opasnosti od siromaštva i društvene isključenosti, europski su biskupi potaknuli Europsku uniju i njezine zemlje članice da razviju, u suradnji s građanskim društvom i predstavnicima crkvi, cjeloviti pristup borbi protiv siromaštva i društvenoga isključenja u svim njegovim oblicima. Model „socijalnoga gospodarstva“

Problem siromaštva je – prema mišljenju europskih biskupa – iz periferija prešao u središte naših društava, te danas muči djecu, mlade, nezaposlene, siromašne radnike, i diskriminirane društvene skupine. Najslabiji bi stoga trebali biti u središtu lokalnih nacionalnih politika, kao i Europske unije, vođenih načelima solidarnosti i supsidijarnosti. U globalnom međuovisnom gospodarstvu, i nacionalne bi vlasti trebale surađivati, barem na europskoj razini, u propisima i socijalnim i poreznim politikama – mišljenje je europskih biskupa.

(kta/rv)

Poruka biskupa mons. dr. Marka Semrena za Dan života 2017.

Zaštita života i pravo na život od samog začeca

Poznati njemački astrofizičar Harald Lesch i istaknuti povjesničar i znanstveni žurnalist Harald Zaun u svojoj zajedničkoj knjizi pod naslovom *Najkraća povijest svega života*, s podnaslovom *Reportaža o 13,7 milijardi godina nastajanja i nestajanja*^[1] uvjerljivo i zorno izlažu kako je nastao kozmos prije 13,7 milijardi godina, i to pra-praskom, kako su nastali prostor, vrijeme i materija, kako je nastalo svjetlo, kako su nastale milijarde galaksija, a u svakoj od njih milijarde zvijezda, kako se sve u svemiru kreće brzinom svjetlosti i kako se ta brzina mjeri svjetlosnim godinama, kako je nastao naš planet Zemlja prije 4,5 milijardi godina, život prije 3,5 milijarde godina, a čovjek se kao *homo sapiens* pojavio prije dvjesto tisuća godina. Toliko sve savršeno u svemiru funkcionira da se čovjek može samo diviti. Poznato je da su se stari Grci divili kozmosu i da je iz toga divljenja izviralo njihovo mišljenje. Nakon najnovijih prirodnoznanstvenih spoznaja mi se još više možemo diviti kozmosu. Nisu samo pjesnici čuđenje u svijetu, kako je pjevao veliki pjesnik Antun Branko Šimić, nego je sav kozmos i sav život vrijedan čuđenja i divljenja.

Prirodnoznanstvenici – i oni koji vjeruju i oni koji ne vjeruju u Boga – tvrde da je ovaj svijet primjereno mjesto za čovjekov život, a suvremeni psiholozi tvrde da ljudski život može uspjeti samo u povjerenju. Imati povjerenje u život, radovati se životu, tražiti smisao i temelj života te se diviti onoj moći koja rađa život, vodi čovjeka i čovječanstvo u uspjeti i puni život. Ako promotrimo cijelu povijest čovječanstva, onda uviđamo da se mi ljudi, općenito gledano, i cijelo čovječanstvo borimo protiv života: protiv života u prirodi, u vodi, u zraku, u šumi i u ljudima. To je ta zla sklonost u čovjeku, koja želi život umanjiti i razoriti.

Bog je stvoritelj života. On je iz slobode i iz ljubavi stvorio život. Ona moć koja život stvara jedina je istinska moć, a sve moći koje život umanjuju i razaraju nisu nikakve moći u pravom smislu, nego su nasilje nad životom. Život je čudesan i on je pravo Božje čudo. Ljepota života obvezuje ljude i cijelo

čovječanstvo na djelovanje koja život umnaža i usavršava.

Razmišljajući o Danu života, razmišljamo o obitelji u kojoj se rađa život, o dostojanstvu obitelji, o dostojanstvu roditelja i djece. Bog je stvorio čovjeka na svoju sliku i priliku, i to je izvor čovjekova dostojanstva: „Snagom takva identiteta svako je ljudsko biće – bez obzira na dob, spol, društveni položaj, ideološko mišljenje – nositelj unutarnjih i nepovrjedivih vrijednosti te subjekt neotuđivih prava. Čovjek je odsjaj dobrote i moći trojedinoga Boga, ali ujedno razumsko i voljno biće, sposobno djelovati u ljubavi, prihvaćati drugoga i živjeti u zajedništvu s drukčijim od sebe; obdaren je sposobnošću da shvaća, preobražava, uljepšava svijet u kojemu se nalazi, kako bi se ostvarili uvjeti života koji će sve više odgovarati njegovoj posebnosti i veličini“.^[2]

Bez djece nema budućnosti. Majke koje rađaju djecu šire i promiču vrijednosti koje Europa proglašava, ali ih često ne uvažava. Ne zaboravimo da je Europa srce humanizma, jer su u njoj proglašeni ljudske slobode i prava, odnosno *Deklaracija o ljudskim pravima*. Bez života nema ni prava. Prava postoje da bi štiti-la ljudski život i da bi služila njegovu razvoju. To je danas, kao i ubuduće, potrebno i Europi, i našoj zemlji Bosni i Hercegovini.

Od trenutka začeca počinje novi život koji nije ni očevo ni majčino nego **život novoga ljudskog bića** koje se razvija po svojoj vlastitoj dinamici. Suvremena genetika je utvrdila da je od prvog časa utvrđen program onoga što će začeto biće biti – čovjek. To biće nikada neće postati ljudsko ako to nije već od tada. Prema tome, od prvog časa svog postojanja ljudsko biće u svojoj cjelokupnosti zahtijeva bezuvjetno poštovanje koje dugujemo svakom čovjeku. **Stoga je život svet i nepovrediv od prvoga časa začeca.** Iz toga proizlazi moralni imperativ: ljudsku osobu treba bezuvjetno poštovati i ljubiti, bez obzira na njezino fizičko ili mentalno zdravstveno stanje i bez obzira na njezine osobine. **Stoga zapamtimo da je život uvijek, u svim svojim razdobljima i u svakoj dobi, svet i trajno vrijedan.** To nije zahtjev samo

vjere, nego i ljudskoga uma. Ne postoji neki život koji je svetiji od drugoga; jednako tako ne postoji ljudski život koji je po vrijednosti važniji od drugoga. Vjerodostojnost se nekog zdravstvenog sustava ne mjeri samo po djelotvornosti, nego iznad svega po poštovanju čovjeka i po ljubavi prema njemu, jer je život uvijek svet i nepovrediv od nastanaka do prirodne smrti.

Obitelj kao relaciju između muškarca i žene, roditelja i djece, ne valja miješati s drugim oblicima zajedničkoga života, koji pak nastaju po drugoj logici, koji primjerice počivaju na nekom dogovoru ili interesu, i kao takvi mogu biti i nesigurni, kraćega ili dužega trajanja. Bog je ljude stvorio slobodne i oni iz te slobode stupaju u zajednicu ljubavi koja se zove brak i iz koje se razvija obitelj. Obiteljska ljubav oslobađa djecu od egoizma, pa tako oslobođena djeca mogu istinski slobodno djelovati. Vrhunac toga istinskog djelovanja jest ljubav. U obitelji se poštuje razlika među osobama i njihovo jedinstvo, pa se može reći da je obitelj *prva slika Trojstva*.

Moramo se suočiti s činjenicom *opadanja nataliteta*, što je velika opasnost za gospodarstvu, društvenu i kulturnu budućnost europskih naroda. Ovdje posebno ističem Bosnu i Hercegovinu i hrvatski narod u njoj. Obitelj se ne može dokidati, njome se ne smije manipulirati. Stoga je neprimjereno brkati obitelj s drugim oblicima zajedničkoga života.

Ovom prigodom u ime svih katoličkih biskupa Bosne i Hercegovine upućujem vapaj za obnovu obitelji – rađanje djece, obnovu

Crkve, naroda, Domovine, ali i iskrenu zahvalnost svima Vama, svećenicima, redovnicima i drugima, koji se na razne načine trudite oko izgradnje kulture i civilizacije života, a suzbijate kulturu smrti.

Posebno zahvaljujem i izražavam veliko poštovanje svima onima u našoj Domovini koji s velikom odgovornosti prema Bogu, prema svojoj savjesti i prema svome narodu štite ljudski život i visoko cijene dostojanstvo braka i obitelji.

Zahvaljujem svim pomagačima zaklade „*Da životu*“, koju smo ustanovili prije više godina, a koja potiče naše hrabre bračne drugove da budu spremni imati više djece.

Zahvaljujem i karitativnim i molitvenim skupinama koje se veoma trude oko pružanja pomoći mladim bračnim parovima kao i siromašnijim obiteljima.

Zahvaljujem također svim liječnicima i bolničkom osoblju, kao i članovima obitelji koji su se istakli u spašavanju nerođenih života.

Sve Vas molim: bdijte i dalje nad svakim ljudskim životom! Branite i štite i ubuduće ljudski život u njegovoj cjelovitosti! To je velika zadaća i veliko poslanje za sve nas koje nam je povjerio sam Bog Životvorac! Neka Vas On nagradi svojim blagoslovom i svojim mirom!

*Banja Luka, Prvomučenicima Franjevačkog reda,
16. 1. 2017.*

*Dr. Marko Semren,
pomoćni biskup banjolučki i
predsjednik Vijeća za obitelj BK BiH*

[1] Harald LESCH, Harald ZAUN, *Die kürzeste Geschichte allen Lebens. Eine Reportage über 13,7 Milliarden Jahre Werden und Vergehen*, Piper, München-Zürich 2010.

[2] G. M. SALVATI, „Dostojanstvo čovjeka“, u: *Enciklopedijski teološki rječnik*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2009, 209.

XIX. redovno godišnje zajedničko zasjedanje HBK i BK BiH

Priopćenje

Članovi Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine održali su svoje devetnaesto redovito godišnje zajedničko zasjedanje, 23. siječnja 2017. u zgradi Hrvatske biskupske konferencije pod predsjedanjem mons. Želimira Puljića, nadbiskupa zadarskog i predsjednika HBK, te kardinala Vinka Puljića, nadbiskupa metropolita vrhbosanskog, predsjednika BK BiH. Sudjelovali su svi članovi obje Biskupske konferencije osim jednog člana HBK koji je bio spriječen.

Apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Alessandro D'Errico pridružio se dijelu zasjedanja te prenio poseban blagoslov Svetog Oca i srdačne pozdrave poglavara Svete Stolice. Ističući da zajedničko zasjedanje omogućuje promišljanje o pastoralnim važnim pitanjima i izazovima, kazao je da ovaj susret pruža posebnu mogućnost zajedničkog razmišljanja o trnovitom putu koji proživljava Crkva Božja u Bosni i Hercegovini.

Saslušavši izvješće o radu Vijeća te Ravnateljstva dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu, koje je, kao zajednički ured Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, nacionalni ured za hrvatsku inozemnu pastvu, biskupi su pohvalili rad ovih tijela i zauzimanje brojnih svećenika, redovnika, redovnica te pastoralnih suradnika i suradnica u naviještanju vjere na hrvatskom jeziku u brojnim zemljama diljem svijeta. Nakon što su informirani o trenutnom stanju u Hrvatskoj inozemnoj pastvi te aktualnim personalnim potrebama u hrvatskim župama, misijama, zajednicama i centrima u inozemstvu, biskupi su dali potrebne smjernice. Raduje ih da hrvatske katoličke zajednice ne zaboravljaju svoj rodni kraj u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini ili dijelovima onih zemalja gdje Hrvati stoljećima žive te da hrabro svjedoče svoju vjeru u Boga i vjernost Katoličkoj Crkvi u zemljama u kojima su prošli svoj novi dom.

Biskupi su saslušali izvješće predsjednika Hrvatskog Caritasa i Caritasa BK BiH o prošlogodišnjoj akciji Tjedna solidarnosti s Crkvom i ljudima u BiH što je nastavak onih „akcija bra-

timljenja“ kojima su hrvatske biskupije pomagale pojedinim župama u BiH u saniranju ratnih šteta. Također su upoznati da je Biskupska konferencija BiH 2016. godine pokrenula akciju Nedjelje solidarnosti kojom župe s brojnijim vjernicima unutar BiH podupiru župe na kojima je ostao mali broj vjernika i tako jasno pokazuju želju Crkve da opstane i dostojanstveno živi u onim dijelovima Bosne i Hercegovine odakle su mnogi prognani. Biskupi pozivaju sve vjernike na onakvu spremnost pomaganja slabijima i potrebitijima koja je pokazana u teškim danima rata te potiču članove svojih biskupijskih zajednica da na tom putu ustraju i u mirnom razdoblju te takva povezanost bude istinski blagoslov onima koji daju kao i onima koji primaju. Posebno naglašavaju potrebu međusobne povezanosti na duhovnoj, molitvenoj i svakoj drugoj razini koja doprinosi boljitku Crkve i društva.

Biskupi su razmišljali i o pojedinim zajedničkim liturgijskim pitanjima.

Nakon što su saslušali izvješće o radu Komisije HBK i BK BiH za Hrvatski martirologij, biskupi su ponovno izrazili zahvalnost svim članovima ove Komisije za njihovo zauzimanje oko prikupljanja podataka o žrtvama na području obje konferencije koja, ponajprije, imaju za cilj pronalazak onih osoba koje su dale svoj život iz ljubavi prema vjeri te bi se mogao pokrenuti proces za njihovo proglašenje blaženim. Zaključeno je da se hrvatskim predstavnicima vlasti prenese očekivanje biskupa u vezi s poduzimanjem nužnih koraka na istraživanju o žrtvama totalitarnih sustava.

Biskupi su saslušali i izvješće o radu Vijeća za misije te dali smjernice za daljnju plodnu suradnju na dobro misija i misionara iz Crkve u Hrvata.

Biskupi su također razmijenili mišljenja i o nekim pitanjima u vezi s vjeronaukom u školi te o mogućnostima zajedničkih akcija na planu ekumenizma i dijaloga.

Zagreb, 23. siječnja 2017.
Tajništvo BK BiH Tajništvo HBK

Šesnaesta skupština Papinskih misijskih djela BiH

Nacionalna uprava Papinskih misijskih djela Bosne i Hercegovine započela je XVI. godišnju skupštinu u ponedjeljak, 20. veljače 2017. večernjom Svetom misom u 18 sati u katedrali Marije Majke Crkve u Mostaru. Misno slavlje predvodio je biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski mons. Ratko Perić, a u koncelebraciji bili su don Željko Majić, generalni vikar; mons. Luka Tunjić, nacionalni ravnatelj PMD u BiH; vlč. Antun Štefan, nacionalni ravnatelj PMD-a u Republici Hrvatskoj; dijecezanski ravnatelji PMD-a u BiH: mons. Vlado Lukenda za Banju Luku, vlč. Pavo Šekerija za Sarajevo, vlč. Josip Tadić za Vojni ordinarijat i don Marin Skender za Mostarsko-duvanjsku i Trebinjsko-mrkansku biskupiju te mons. Luka Pavlović, katedralni župnik, i don Ilija Petković ml., župni vikar.

Biskup Perić je u propovijedi govorio o Isusu Kristu, Božjem Izaslaniku, Misionaru, koji je u tri godine svoga djelovanja učinio nebrojeno dobrih djela, duhovnih i tjelesnih, u korist drugih, a onda je dao svoj život na križu za sve čovječanstvo. Svojim je uskrsnućem ponudio novi život, a Otac ga je postavio kao Sudca živih i mrtvih. Prije odlaska s ovoga svijeta prenio je svoje misionarske i evangelizatorske ovlasti na svoje apostole, i na cijelu Crkvu, da poučavaju sve narode u onome što im je on govorio i da ih krste u Ime Presvetoga Trojstva. Danas je u svijetu jedna trećina kršćana, a dvije su trećine onih koji ne slijede Krista Gospodina. Kršćani su dužni i molitvom i djelom pomoći evangelizaciju Trećega svijeta.

Radni dio Skupštine započeo je u utorak, 21. veljače u prijepodnevnim satima u prostorijama Biskupskoga ordinarijata u Mostaru molitvom i pozdravima domaćina. Sudionike je pozdravio vlč. Štefan iz Zagreba. Nakon usvajanja zapisnika s XV. godišnje skupštine i dnevnog reda, svoja godišnja izvješća o djelovanju Papinskih misijskih djela na nacionalnoj i dijecezanskoj razini za 2016. godinu predstavili su mons. Tunjić i svi dijecezanski ravnatelji.

Na sastanku se govorilo i o godišnjem susretu svih hrvatskih misionara i misionarki koji se zateknu u domovini 2017. godine, u Splitu, o misijskom mjesečniku Radosna vijest i misijskom portalu, o nabavi maslinovih grančica, o

pripremanju i obilježavanju PMD-a: Dana svetoga Djetinjstva - Bogojavljenju, Svjetskom danu misija - Misijskoj nedjelji, Danu Djela sv. Petra apostola i Danu svjedoka vjere 24. ožujka, MIVA BiH. Zatim o aktualnoj misijskoj akciji Crkve u BiH - izgradnji crkve Marije Pomoćnice u Kimihururi (don Danko Litrić, Kigali, Ruanda), te o drugim misijskim planovima u 2017. godini.

Sudionici Godišnje skupštine u večernjim satima slavili Svetu misu u župi sv. Ivana Apostola i Evanđelista u Mostaru gdje ih je ugostio župnik don Mladen Šutalo. Svetu misu je predvodio mons. Tunjić, a u koncelebraciji je, uz župnika i dijecezanske ravnatelje, bio i don Bernard Marijanović, hercegovački misionar u Tanzaniji, koji je brojnom puku u propovijedi govorio o tomu tko je naš bližnji i koliko smo spremni pomoći ne samo onima oko nas, nego i onima koje ne poznajemo kao što su naši najpotrebitiji u misijama. Bio je prisutan i donedavni nacionalni ravnatelj PMD-a u BiH don Ivan Štironja, župnik u Studencima, koji je nakon Misnoga slavlja održao prigodnu animaciju i susret s vjernicima koji su imali prigodu nešto više čuti o Papinskim misijskim djelima i pobliže se upoznati s djelovanjem naših misionara na temelju prezentacije i kratkoga filma o životu i radu fra Mire Babića u Keniji, sestara Služavki Maloga Isusa Provincije Bezgrješnog Začeca BDM sa sjedištem u Sarajevu s. Liberije Filipović i s. Ane Uložnik, i s. Mirjam Filipović, Službenice Kristove, koje žive i djeluju u glavnom gradu Haitija Port-au-Princu. Na koncu ovog jedinstvenog iskustva mons. Tunjić je zahvalio svima na učešću i pozvao nazočne svećenike i vjernike da otvore svoje srce Duhu Božjem koji će trajno jačati našu vjeru iz koje će se roditi i konkretna ljubav prema potrebitima u svojim zajednicama i misijama.

Skupština je završena u srijedu, 22. veljače, jutarnjom Misom, obilaskom Caritasovih ustanova u Mostaru, župe i svetišta Presvetog Srca Isusova u Studencima. Župnik i čuvar Svetišta don Ivan Štironja priredio je ručak za članove Misijskog vijeća koji su mu se zahvalili na dobroj suradnji i ručku te se razišli svojim kućama.

(kta/cnak/pmd bih)

Održana XV. sjednica Stalnog vijeća BK BiH

Stalno vijeće Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine održalo je, 20. veljače 2017. u prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog u Sarajevu svoju petnaestu sjednicu. Predsjedao je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, predsjednik BK BiH, a sudjelovali su dopredsjednik BK BiH mons. Tomo Vukšić, vojni biskup u BiH, i član Vijeća mons. Pero Sudar, pomoćni biskup vrhbosanski, te generalni tajnik BK BiH mons. Ivo Tomašević.

Stalno Vijeće razmotrilo je provedbu zaključaka sa 68. redovitog zasjedanja Biskupske

konferencije Bosne i Hercegovine održanog, 3. i 4. studenog 2016. u Sarajevu. Tajništvu su u tom duhu dane potrebne smjernice.

Također su razmotreni važniji dopisi koji su pristigli od posljednjeg zasjedanja te dane smjernice Tajništvu za njihovo rješavanje.

Napravljen je i prijedlog dnevnog reda za 69. redovito zasjedanje Biskupske konferencije BiH koje će se održati 21. i 22. ožujka 2017. u Mostaru.

(kta)

Održana Skupština Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH

Petnaesta redovna skupština Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine (KVRPP BiH) održana je 11. ožujka 2017. u franjevačkom samostanu na Petrićevcu u Banjoj Luci. Skupštinom je predsjedao predsjednik Konferencije dr. fra Miljenko Šteko. Na Skupštini su sudjelovali svi provincijalni poglavari i poglavarice zajednica sa sjedištem u BiH, 5 predstavnika redovničkih zajednica čiji članovi djeluju u Bosni i Hercegovini, s provincijalnim sjedištem izvan BiH, kao i apostolski nuncij u BiH nadbiskup Luggi Pezzuto, delegat Biskupske konferencije BiH pomoćni biskup banjolučki Marko Semren te predsjednik Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica provincijal Jure Šarčević, OFMCap.

Nakon uvodnih riječi i dobrodošlice fra Miljenka te pozdrava biskupa Semrena i predsjednika Hrvatske redovničke konferencije, sudionici Skupštine su u kratkim crtama predstavili djelovanje svojih zajednica. Zatim je biskup Semren predstavio dokument Kongregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života „Identitet i poslanje brata redovnika u Crkvi” te istaknuo: „Naslovnici ovoga dokumenta nisu samo braća redovnici, nego redovnice, svećenici, laici i čitava Crkva. U dokumentu Crkva je viđena kao otajstvo zajedništva na sliku zajedništva Sina s

Ocem u daru Duha Svetoga. Zajedništvo triju Osoba postaje uzor, izvor i vrhunac zajedništva kršćana s Kristom; od nje nastaje zajedništvo kršćana među sobom u bratskom životu.” Govoreći o poslanju i identitetu brata redovnika, biskup Semren je istaknuo da dokument ističe bratstvo kao bitno obilježje. „Bratstvo je dar koji brat redovnik prima od Boga Jednog i Trojedinog. Bratstvo nije jednostavno plod osobnog napora nego je prije svega dar Božji; Brat redovnik je proročka memorija (sjećanje) Isusa – Brata. Dar koji brat redovnik prima i dijeli sa svojom braćom preoblikuje se u dar koji se daje u poslanju. Njegovo se poslanje sastoji konačno u izgradnji općeg bratstva utemeljenog na vrijednostima Evanđelja. Bratstvo braće redovnika nije zatvoreno u samo sebe; to je bratstvo za poslanje. Svako doba ima svoje proroke, a današnje vrijeme traži od braće da odgovore na suvremene društvene okolnosti, a ti odgovori su: ‘proroštvo gostoljubivosti, proroštvo smisla, proroštvo afirmacije ženskih vrijednosti, proroštvo brige i zaštite života te očuvanja stvorenoga svijeta, proroštvo mudroga korištenja novih tehnologija’.”

Uslijedila je rasprava u kojoj su sudionici Skupštine zaključili da smjernice dokumenta treba pretočiti u život, također su zahvalili predsjedniku Hrvatske redovničke konferencije za tiskanje i dostavljanje toga dokumenta.

Nadbiskup Pezzuto obraćajući se sudionici- ma Skupštine izrazio je radost zbog susreta na tradicionalnom zasjedanju. S obzirom na ovo- godišnju temu Skupštine, nuncij Pezzuto usre- dotočio se na dva aspekta „proročke dimenzi- je“ života brata redovnika: „Proroštvo gostol- ljubivosti“ i „Proroštvo smisla“. Istaknuo je da „prihvatanje i gostoljubivost ne trebaju biti shvaćeni samo u uskom fizičkom smislu, nego iznad svega kao prihvatanje drugoga u vlasti- tom srcu. Nadbiskup Pezzuto, naglasio je važ- nost proroštva prihvatanja i gostoljubivosti u jednom multikulturnom, multietničkom i mul- tireligijskom kontekstu. „Drugi aspekt ‘Proroštvo smisla’ – Crkva je pozvana biti ‘kompas’ usred čovječanstva. Ali unutar Crkve, ‘posvećeni život’ ima posebno mjesto i priliku pokazivati na proročki način pravi smi- sao života jer je svaka posvećena osoba morala proći ovaj put: traženje istinskog smisla života i nastojanje da ga se utisne u svoju osobnu stvarnost.“ U posljednjem dijelu svoga inter- venta, Nuncij je govorio o dokumentu “mutuae relationes” – ekleziologiji zajedništva i važnosti hijerarhijskih i karizmatskih darova,

koji je u postupku promjene. „Smjernice i pro- pisi su dobrodošli. Ipak, ‘mutuae relationes’ trebamo izgrađivati, prije svega, u svome srcu, ispunjenom ‘crkvenim osjećajem’. Srcem koje je svjesno da je Kristova Crkva jedna jedina i da joj svi, i svatko od nas, služimo u bogatstvu raznolikih karizmi, onkraj uskih i kratkovid- nih vlastitih interesa koji se često odnose na područja jako materijalna, koja nemaju baš ništa s Kraljevstvom Nebeskim za koje smo uložili cijeli naš kratki život ovdje na zemlji“, zaključio je nadbiskup Pezzuto.

Usljedilo je euharistijsko slavlje koje je predslavio nadbiskup Pezzuto, koji je također izrekao homiliju.

U popodnevnom radu predsjednik Konferencije i pročelnici povjerenstava koja djeluju pri KVRPP BiH podnijeli su izvješća. U završnom dijelu, sudionici Skupštine posjetili su trapističku opatiju „Marija Zvijezda“ koja je početkom 20. stoljeća bila središte duhov- nog, odgojnog, gospodarskog i kulturnog napretka banjolučkog kraja.

(kta/kvrpp bih)

Poslanica biskupa Josipa Mrzljaka u povodu Tjedna solidarnosti s Crkvom i ljudima u BiH

Draga braćo i sestre u Kristu!

Tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini obi- lježit ćemo ove 2017. godine po 11. put. Tjedan je izrastao kao izraz želje mnogih vjernika i ljudi dobre volje u Hrvatskoj, a odlukom biskupa HBK uobličio ga je Hrvatski Caritas. Tjedan sa zahvalnošću prihvaćaju i prate Hrvati u Bosni i Herce- govini, ali i mnogi naši iseljenici diljem svije- ta. Ovaj Tjedan postaje sve više znak molit- venog i duhovnog povezivanja, ali također, prema mogućnostima, i materijalnog poma- ganja. Mnogi potrebiti zahvalni su za svaki primljeni dar, a posebno stari i nemoćni koji ne žele napustiti svoju domovinu Bosnu i Hercegovinu. Budimo i ove godine na treću korizmenu nedjelju povezani zajedničkom molitvom i uzajamnim pomaganjem!

Ove godine treća korizmena nedjelja pada na 19. ožujka, kada slavimo i blagdan sv. Josipa. O svetom Josipu nema mnogo zapisa u Svetom pismu. Ne spominje se ni jedna nje- gova izgovorena riječ. Ipak, možemo reći kako je bio čovjek vjere, opisan posebno u događaju Isusova rođenja i njegova djetinj- stva. Evanđelje opisuje kako je poslušao anđeoski glas u snu, te se poslušno odazvao zahtjevu koji je stavljen pred njega; bio je radišan čovjek, stolar, te je zbog toga Isusa pratio glas „stolareva sina“. Josipov život prošao je kao i toliki životi ljudi prije i poslije njega koji se ničim nisu istaknuli u svojoj sre- dini i za svoga vremena.

Međutim, taj skromni muž koji je bio toli- ko blizak Isusu i Mariji, Kristovoj Majci, intimni sudionik njihovih zemaljskih života i ostvarenja kojima su čovječanstvu otvorili vrata Neba, zaslužuje svu našu vjerničku

pozornost. On je uistinu posjedovao sve osobine koje mu Crkva i zajednica vjernika iskazuju u liturgiji i pučkim pobožnostima. On je zaručnik i zaštitnik Djevice, hranitelj Sina Božjeg, glava obitelji, pravedan, mudar, jak, čist, vjeran, poslušan, ogledalo strpljivosti, ures radnika, ures domaćeg života. Stoga nas ne čudi da njegov lik susrećemo u našim crkvama, na oltarima, u obiteljskim domovima i zazivamo ga kao zaštitnika djece, obitelji, radnika, izbjeglica, umirućih...

Ne čudi nas ni da ga je Hrvatski sabor još davne 1687. godine, dakle prije 330 godina, proglasio i zaštitnikom hrvatskog naroda.

Evangelje po sv. Ivanu spominje ga kao pravedna čovjeka (usp. Mt 1,19). Nema veće slave niti počasti koja bi se ovom čovjeku skromna podrijetla mogla pripisati. Jednostavan, siromašan, iskren, radišan čovjek, nedokučiva nutarnjeg života i duhovne snage, odazvao se Božjoj providnosti i postao suradnik djela spasenja prihvaćajući „uvjete“ za bračnu sreću, odgovornosti odgoja i obiteljskih tereta, nudeći i žrtvujući cijeloga sebe kako bi se ostvarilo djelo spasenja po Bogu i čovjeku kojemu je on po djelovanju Duha Svetoga nadjenao ime Isus (usp. Mt 1,25), priznavši ga svojim zakonitim djetetom.

Sv. Josip bio je, dakle, vrlo predan i posvećen čovjek. Potpuno predan! Predan Djevici Mariji, predan Isusu, prihvaćajući sve terete, odgovornosti, rizike i opasnosti kojima je bila okružena sveta Obitelj. On je bio poslužitelj, radnik, žrtva iz sjene bez koje se mnoga velika djela našeg Spasitelja ne bi mogla dogoditi. Bez njega Marija ne bi imala zaštitu, mali Isus u betlehemske štali ne bi imao toplinu. Njihov bijeg u Egipat, skroman život mlade obitelji koja se u tuđini prehranila zahvaljujući Josipovu radu, mjeseci šutljiva rada i skrivene patnje za domom, ali u isto vrijeme gledanje kako dječak Isus napreduje u dobi i mudrosti. Po životu i djelu svetog Josipa vidimo kako maleno i neznatno može postati vrlina bez premca. Ovdje je na djelu svjedočanstvo i prikaz jedne drugačije dimenzije vrijednosti čovje-

ka, one evanđeoske, koja nam se otkriva u Isusovim riječima u jedanaestom poglavlju Matejeva evanđelja: „Slavim te, Oče, Gospodaru neba i zemlje, što si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima.“ Evangelje naviješta novo Kraljevstvo, ono Nebesko, a objavljuje se onima koji su na ljestvici ljudskih vrijednosti nisko, tzv. malim, neznatnim ljudima!

Sveti Josip tako postaje model skromna čovjeka koji po predanju Bogu omogućuje da se ostvari djelo spasenja. Poručuje nam da je za ispunjen i dobar život dovoljno pouzdati se u Božji plan za svakoga od nas, pa i onda kada ga ne razumijemo! U ovim vremenima posvećenima natjecanju u stjecanju materijalnih dobara, sebičnom egoizmu, koji nas otuđuje od zajedništva s našim bližnjima, ali i onima koji su nam bližnji po vjeri, tradiciji, duhu, povijesti, iskustvima - sveti nas Josip podsjeća da se ne trebamo stidjeti ako živimo skromno, od rada svojih ruku, ako nismo u prvim redovima, ako se ničim posebno ne ističemo. Upravo tim skromnim ali dostojanstvenim životom od rada, primjerom marljivosti, radišnosti i vjernosti Bogu, zajedništvom u nevoljama i teškim vremenima ostvaruje se i pokazuje da upravo ono „siromašno“ u očima ovoga svijeta ostaje zalogom općeg dobra, zajedništva i opstanka pojedinca i naroda, i pokazuje se kao najveće „bogatstvo“.

Po zagovoru i primjeru sv. Josipa podsjetimo se da smo sve što činimo pozvani činiti uvijek s malo više ljubavi. Stoga Vas, braćo i sestre, pozivam da i ove godine u Tjednu solidarnosti i zajedništva, a osobito u nedjelju, na Blagdan sv. Josipa, budemo duhovno bliski jedni drugima, da nas granice država ne razdvajaju, nego da nas naša katolička vjera i Crkva, u kojima stoljećima živimo, duhovno ujedine. Uz izraze zahvalnosti, neka nas sve blagoslovi dobri i milosrdni Bog po zagovoru sv. Josipa.

*Mons. Josip Mrzljak
predsjednik Hrvatskog Caritasa*

Priopćenje sa 69. redovitog zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine

(21. i 22. ožujka 2017. u prostorijama Biskupskog ordinarijata u Mostaru)

Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine održala je, 21. i 22. ožujka 2017. u prostorijama Biskupskog ordinarijata u Mostaru svoje 69. redovito zasjedanje pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića, predsjednika BK BiH. Sudjelovali su svi članovi BK BiH te delegat Hrvatske biskupske konferencije mons. Slobodan Štambuk, biskup hvarsko-bračko-viški.

Tijekom zasjedanja s biskupima se susreo apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini mons. Luigi Pezzuto koji je pohvalio pojedine inicijative na planu odgoja svećeničkih kandidata. Pozvao je biskupe da nastave pružati znakove nade katolicima, ali i svim ljudima u BiH te kod zaposlenih u raznim institucijama buditi osjećaj odgovornosti i potrebu služenja.

Biskupi su saslušali izvješća svojih delegata s raznih susreta u zemlji i u inozemstvu te odredili delegate za predstojeće međunarodne susrete.

Predsjednici Vijeća i Komisija BK BiH te Tajništva i Katoličke tiskovne agencije BK BiH podnijeli su izvješća o radu u 2016. godini. Pošto su saslušali izvješće o radu Vijeća za ekumenizam i dijalog među religijama i kulturama BK BiH, biskupi su zahvalili svima koji su se aktivno uključili u obilježavanje Molitvene osmine za jedinstvo kršćana te pohvalili organizatore raznih ekumenskih i dijaloških susreta koji doprinose izgradnji međusobnog povjerenja. Svjesni važnosti odgoja budućih svećeničkih kandidata, posebnu pozornost posvetili su radu Vijeća za bogoslovna sjemeništa i Vijeća za mala sjemeništa BK BiH. Zahvalili su organizatorima i sudionicima stručnih skupova na planu formacije svećeničkih kandidata.

Utvrdivši da Komisija za nauk vjere BK BiH nije uočila razlog radi kojeg bi trebala reagirati, biskupi su upoznati s radom Vijeća za sredstva društvenog priopćivanja BK BiH s posebnim naglaskom na inicijative i događanja u vezi s obilježavanjem Dana sredstava društvenoga priopćivanja u Bosni i Hercegovini, u nedjelju 25. rujna 2016.

Odlučeno je da se, u skladu s Temeljnim odredbama BK BiH za televizijski, radijski i internetski prijenos liturgijskih slavlja, osnuje stručno tijelo koje će predlagati plan televizijskih i radijskih prijenosa te brinuti da prijenosi budu u skladu s liturgijskim normama.

Saslušavši izvješće o radu Vijeća za kler BK BiH, biskupi su zahvalili svim sudionicima i svima koji su sudjelovali u organizaciju Trećeg susreta svećenika u BiH održanog, 18. lipnja 2016. u Tomislavgradu. Također su dogovorili dnevni red Četvrtog međudekanskog susreta koji će se održati, 27. travnja 2017. u Travniku kao još jedan od znakova povezanosti Crkve na razini Bosne i Hercegovine. Kroz izvješće o radu Vijeća za katehezu BK BiH, biskupi su dali potporu i smjernice za obilježavanje 25. obljetnice uvođenja konfesionalnog vjeronauka u škole te odobrili logo Katehetskog ureda BK BiH.

Kroz opširno izvješće o radu Pedagoškog vijeća katoličkih škola za Europu BK BiH, biskupi su imali prigodu čuti temeljne informacije o brojnim aktivnostima koje se poduzimaju na planu katoličkog školstva kao i o poteškoćama s kojima se susreću pojedini katolički školski centri ponajprije zbog nedovoljne otvorenosti nekih struktura vlasti. Informirani o radu Vijeća za laike BK BiH i Odbora za mlade BK BiH, biskupi su posebno pohvalili zauzimanje na planu pastoralne mladosti na biskupijskim razinama i na razini Biskupske konferencije. Kroz izvješće predsjednika Vijeća za obitelj BK BiH upoznati su o raznim inicijativama na planu pastoralne obitelji i pripreme mladih za brak u posljednje vrijeme. Posebno ih raduje da Komisije *Justitia et pax* BK BiH, a što je vidljivo iz godišnjeg izvješća, nastoji probuditi svijesti odgovornih i ukazati na nužnost pomoći brojnim obespravljenim ljudima.

Kroz izvješće Vijeća za liturgiju BK BiH biskupi su upoznati s pojedinim aktualnim pitanjima na liturgijskom planu koja je nužno rješavati kroz aktivnu suradnju s Biskupskom komisijom HBK za liturgiju jer je riječ o Crkvi

u hrvatskom narodu. Saslušali su i izvješće o radu Katoličke tiskovne agencije koja na poseban način uprisutnjuje rad Biskupske konferencije u javnosti.

Biskupi su prihvatili godišnje izvješće Misijske središnjice i Papinskih misijskih djela BiH, a raduje ih vrlo dobra suradnja s Papinskim misijskim djelima Hrvatske što je vidljivo kroz zajednički rad na promidžbenim materijalima za Misijsku nedjelju, Djelo sv. Djetinjstva, MIVU, godišnji susret misionara, Radosnu vijest, različite tiskane materijale i misijske animacije. Zahvalni su svim animatorima i promicateljima misija kao i svima koji su svojim molitvama i konkretnom pomoću trajna potpora misionarima i misionarkama.

U sadašnjem osjetljivom političkom trenutku biskupi podržavaju i potiču sve legalno izabrane predstavnike hrvatskog naroda da se svim demokratskim sredstvima zalažu za zaštitu i promicanje svih temeljnih ljudskih prava i sloboda svih građana Bosne i Hercegovine, ali i da se izbore za jednako pravan položaj hrvatskog naroda s druga dva naroda.

Nakon što je Sveti Otac je odlučio ustanoviti Dan molitve i pokore za žrtve spolnog zlostavljanja te molitve Bogu za jasniju svijest odgovornosti svih članova Crkve u pogledu osoba maloljetne dobi njoj povjerene, biskupi su odredili da taj „Dan molitve i pokore za žrtve nasilja i zlorabljenja“ u (nad)biskupijama u Bosni i Hercegovine bude petak pred Cvjetnicu - u narodu poznat i kao Cvjetni petak o čemu su pripremili zaseban Proglas.

U povodu ovogodišnjeg obilježavanja stote obljetnice Gospinih ukazanja u Fatimi, biskupi su odlučili da će u svim biskupijama biti obavljena posveta Blaženoj Djevici Mariji.

Biskupi su, 20. ožujka 2017. sudjelovali na zajedničkom Euharistijskom slavlju u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve na liturgijsku proslavu svetkovine sv. Josipa, zaštitnika Mostarsko-duvanjske biskupije. Predsjedao je kardinal Puljić, a prigodnu propovijed izrekao je pomoćni biskup banjolučki mons. Marko Semren.

*Mostar, 22. ožujka 2017.
Tajništvo BK BiH*

Izjava komisije *Justitia et pax* BK BiH s obzirom na društveno-političku situaciju u BiH

Iako je od završetka posljednjeg rata u našoj zemlji cijeli jedan naraštaj doživio svoju punoljetnost, još uvijek se, osobito na planu društveno-političkih događanja, osjećaju ratne posljedice koje i danas mnoge naše sugrađane priječe da drugima i drugačijima priznaju i poštuju njihova temeljna ljudska prava.

Za osvajanje političke vlasti i svega što s tom vlašću dolazi, koristile su se, a i dalje se koriste brojne nepravde daytonskog unutarnjeg uređenja Bosne i Hercegovine i, napose njegove implementacije, koje je, uz ostalo, omogućilo legaliziranje progona i etničkog čišćenja.

Razlike među ovdašnjim narodima i ljudima često se ne prepoznaju kao bogatstvo i višestoljetna datost naše domovine nego bivaju korišteni kao opravdanje za traženje takvog rješenja kojemu je mjerilo ponajviše etnička pripadnost. Takvo ponašanje s jedne strane, a nijekanje identiteta drugog i drugačijeg te

neprihvatanje u jednakopravnosti, s druge strane, na ovim našim prostorima nikada nije urodilo dobrim plodovima.

Pravo na dom i domovinu

I ovom prigodom – podsjećamo na jasan stav kojega su, odmah po završetku rata, 25. siječnja 1996., članovi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, izrazili u svojoj poslanici „svećenicima, redovnicima, redovnicama i puku Božjem“: „Nošeni željom za mirom i pomirenjem svi mi, sinovi i kćeri ove zemlje, stječemo neotuđivo pravo tražiti od međunarodne zajednice, koja nam je nametnula ovakav okvir mira, da nam pomogne pretvarati ga u mir po mjeri pravde i pravičnosti, a to znači po mjeri čovjeka... Mi još jedanput podsjećamo na temeljnu istinu da čovjek u svome domu i narod u svojoj domovini ne mogu nikad biti na tuđem, niti u

manjini. Njihovo je temeljno pravo živjeti svojim identitetom, ali i obveza poštivati tuđi.“

Kao i do sada, tako će Katolička Crkva u BiH i ubuduće, stajati na strani onih, koji se trude oko promicanja pravde kao najvećeg dobra, nasuprot svakog drugog promišljanja i opredjeljenja.

Trudit će se – zajedno sa svim dobronamjernim ljudima u našoj zemlji i izvan nje – osobito oko odlučnog i sustavnog ispravljanja i otklanjanja dosadašnjih nepravdi prema pojedincima i takozvanim manjinskim etničkim ili vjerskim zajednicama; oko veće potpore – u duhu apela papā Ivana Pavla II. i Benedikta XVI. – održivom povratku svih prognanih i izbjeglica koji to žele, osobito katolika, kojima je svih poratnih godina pružena daleko najmanja potpora od strane državnih institucija, a u mnogo slučajeva uporno i na razne načine onemogućavan njihov održivi povratak. U tom kontekstu podsjećamo na zabrinutost pape Ivana Pavla II.[1] zbog neriješenog pitanja izbjeglica i prognanika s banjolučkog područja, iz Bosanske Posavine i drugih dijelova Bosne i Hercegovine, koji čekaju povratak na svoju zemlju u potpunoj sigurnosti kako bi tamo živjeli životom dostojnim čovjeka.

Nužno je dati dobronamjernan prijedlog

Vodstvo Katoličke Crkve u našoj zemlji u duhu socijalnog nauka Crkve osjeća svojom obvezom zalagati se ponajprije za one najslabije koji su u političkim igrama na rubovima događanja: za obespravljene, prognane, nezbrinute, malobrojne. Također je svjesno da treba davati moralne prosudbe o ponašanju državnih i drugih političkih dužnosnika prema svim žiteljima naše zemlje.

Ovom prigodom podsjećamo također na jasan stav naših biskupa kojeg su zajedno s biskupima Republike Hrvatske izrazili u svojoj Izjavi od 15. listopada 1993.: „Ne možemo se pomiriti ni s kakvim političkim rješenjem o budućnosti te napaćene zemlje koje bi ozakonilo uništenje više od polovice članova i imovine Katoličke Crkve i hrvatskog naroda u Republici BiH. Time bi se, praktički, ugasile dvije katoličke biskupije na području Europe.“

Odlučnije tražiti trajno pravedno rješenje

Na tom tragu, za očekivati je – u ime istine i pravednosti – da biskupi nikada neće podržati

bilo kakva parcijalna i, suštinski gledano, kratkotrajna politička rješenja koja će – a to nam je 20-godišnje poratno iskustvo pokazalo – rađati novim nepravdama, koja bi najmalobrojniji autohtoni hrvatski narod u njegovim pravima svela na manjinu, a ujedno opstojnost države Bosne i Hercegovine ozbiljno dovela u pitanje!

U skladu s posljednjim stavom naših biskupa, Komisija *Justitia et pax* i ovaj put potiče domaće političare da konačno u prvi plan stave istinsku dobrobit čovjeka, a ne uskogrudne političke i stranačke interese. Apeliramo na međunarodnu zajednicu, poglavito na članice Europske unije, Sjedinjene Američke Države i Rusiju, kao jamce Daytonskog mirovnog sporazuma, na temelju kojega je društveno-politički uređena Bosna i Hercegovina, da zajednički i odlučnije nego do sada pomognu u stvaranju dugotrajnog rješenja aktualnih brementih političkih pitanja radi trajnog i pravednog mira u našoj zemlji.

Hoće li to značiti: da je konačno sazrelo vrijeme za davno obećano „raspakiranje Daytonске kutije“ i zajedničko nalaženje drugog najboljeg mogućeg rješenja, koje će poštivati temeljna ljudska prava i činjenicu etničke, vjerske, kulturne i jezične različitosti te gospodarskih potreba cijelog društva i pravedne raspodjele društvenih dobara, ostavljamo mudrosti i zrelosti legalno izabраниh političkih dužnosnika. Za nas je nedvojbeno da je ovo navedeno sigurno prikladnije od dosadašnjega nepostojanja demokratske, moderne, funkcionalne i pravne države ili od, možebitnih, kratkotrajnih rješenja koja bi zacijelo unijela još više nepovjerenja među ovdašnje narode i dala realnu podlogu svima onima koji u svojim glavama ponovno prizivaju neke nove oružane sukobe.

Svima i na svim područjima sva prava

U tom duhu i ovom prigodom potičemo sve ljude u vlasti da teže takvom unutarnjem uređenju naše domovine u kojem će svaki čovjek u svakom njezinu dijelu imati sva ljudska prava i vjerske slobode, a svaki narod biti jednakopravan u svom identitetu s druga dva naroda. Takvo rješenje moguće je pronaći kroz otvoreni i argumentirani dijalog najprije unutar svakog od naroda, a onda i između naroda i svih onih koji sudjeluju u društveno-političkom životu naše zemlje. Isključivost, jed-

noumlje i želja za majorizacijom onih manje brojnih, uz odricanje dijela vlastitog naroda, nikada nisu vodili dobru nego su kroz cijelu povijest uzrokovali mnogo patnje te nanijeli bol brojnim nedužnim ljudima, o čemu nam tako zorno svjedoče i nedavna ratna stradanja.

Poticaj hrvatskim političarima

Kao pripadnici domicilnog hrvatskog naroda potičemo i ovaj put ponajprije hrvatske legitimne predstavnike vlasti na svakoj od njenih razina da ne zaborave svoju obvezu i poslanje predstavljati sve članove svoga naroda u svakom dijelu ove zemlje, posebno one najslabije koji žive kao brojčana manjina u svom rodnom kraju, u opravdanom nastojanju za jednakopravnošću s druga dva naroda u Bosni i Hercegovini.

Uvjereni smo da to vrijedi i za legalne predstavnike drugih naroda i za sve ljude imajući na umu poznato zlatno pravilo: „Sve, dakle, što želite da ljudi čine vama, tako činite i vi njima“ (Mt 7,12).

Crkva ostaje uz narod

U aktualnom ozračju kada mnogi putem medija zbnjuju i, u krajnjoj crti, razočaravaju i plaše domaćeg „običnoga“ čovjeka, ističemo kako naša krajevna Crkva u Bosni i Hercegovini – pod time mislimo na njezin ministerijalni dio: svećenstvo i redovništvo, odnosno crkveno vodstvo – i sada, kao i do sada, čvrsto stoji uz povjereni joj narod. Naglašavamo potrebu jedinstvenosti i odlučnosti u zajedničkoj nakani sve (u)činiti kako bismo kao Katolička Crkva ostali i opstali na ovim prostorima na što nas obvezuje Kristov nalog, a i brojni poticaji Svete Stolice. Podsjećamo na smjerdavne riječi pape Franje o obvezi međusobnog zajedništva, koje je on uputio našim biskupima tijekom njihova pohoda „ad limina“, 16. ožujka 2015.: ercegoiHercegovine „Poznate su mi povijesne prilike koje su doprinijele različitosti Bosne od Hercegovine u mnogim oblicima. Ipak, vi ste jedno tijelo: vi ste katolički biskupi na jednom pograničnom području u zajedništvu s Petrovim Nasljednikom. Spontano mi iz

srca izlazi samo jedna misao: vi ste u zajedništvu. Iako je katkada nesavršeno, ovo zajedništvo biva s upornošću građeno na svim razinama bez ikakve razlike“. U tom duhu se s pravom očekuje od svih članova biskupijskih zajednica u Bosni i Hercegovini, a posebno od svećenike, redovnika i redovnica da se trude oko njegovanja istinskog zajedništva utemeljenoga na evanđelju Isusa Krista i oko zauzetosti osobito za one rubne, najobespravljenije, najzastupljenije i najpotrebnije te oko otvorenosti prema drugima i drugačijima.

Božja providnost koja se očitovala mnogo puta u ovdašnjoj povijesti, te baština sposobnosti istinskog suživota s onima koji su drugačijeg religijskog i nacionalnog predznaka, ozbiljuju našu kršćansku nadu i potkrjepljuju tu našu odlučnost.

Poticaj na molitvu

Komisija *Justitia et pax*, kao savjetodavno tijelo BK BiH, potiče i cjelokupan vjerujući puk Božji u našoj zemlji na obnavljanje – osobito molitvom – svoje vjere i svoga pouzdanja u Boga koji vodi i usmjerava našu i cjelokupnu ljudsku povijest. Potrebno je da se kao vjerdostojni Kristovi suradnici dokažemo i kao istinski graditelji pravednog i trajnog mira u ovoj zemlji, koju je Božja providnost povjerila i nama, članovima Katoličke Crkve.

Na kraju ove naše Izjave pozivamo sve članove biskupijskih zajednica u našoj zemlji da i na sva sadašnja događanja gledaju kroz mjeru Evanđelja imajući uvijek na umu da je Isus Krist Put, Istina i Život (usp. Iv 14,6). S čvrstom vjrom da je Bog jedini istinski darovatelj mira te da mir dolazi iz ljudskoga srca, potičemo sve na žarku molitvu Gospodinu da On upraviteljima naše zemlje udijeli mudrosti i sloge te ispuni njihova srca ljubavlju prema pravednom miru, kako bi ova zemlja postala mjesto lijepog življenja za sve njene stanovnike u vlastitom identitetu i u otvorenosti prema drugima i drugačijima.

Sarajevo, 23. ožujka 2017.

Mons. Franjo Komarica, biskup banjolučki
Predsjednik Komisije *Justitia et Pax* BK BiH

[1] Iz govora Papa Ivana Pavla II. veleposlaniku BiH Miroslavu Palameti, 27. 2. 2004.

Proglas ustanovljenja Dana molitve i pokore za žrtve nasilja i zlorabljenja

Na prijedlog Papinskog povjerenstva za zaštitu maloljetnika, Sveti Otac je odlučio ustanoviti Dan molitve i pokore za žrtve spolnog zlostavljanja te molitve Bogu za jasniju svijest odgovornosti svih članova Crkve u pogledu osoba maloljetne dobi njoj povjerene.

Poslušni Papinoj želji, odredili smo da taj „Dan molitve i pokore“ u našim (nad)biskupijama bude petak pred Cvjetnicu – u narodu poznat i kao Cvjetni petak. Ove godine je to 7. travnja.

Toga ćemo dana zajedno u liturgijskim slavljinama ili osobno u svojoj molitvi posebno moliti za svu izrabljivanu djecu, ali i za obraćenje onih koji su krivci toga Bogu morskog zlodjela. Na istu nakanu vršit ćemo i dragovoljna pokornička djela.

Dok istodobno zahvaljujemo Božjoj milosti što izopačenost spolne zloporabe maloljetnika ne predstavlja breme koje opterećuje našu domovinsku Crkvu, a svjesni svih drugih teških nasilja i nepravdi koje opterećuju naše narode i naše društvo, pridružujemo se proširenosti molitve za sve one koji su diljem svijeta žrtve ovog teškog zlodjela i izražavamo im svoju kršćansku duhovnu solidarnost. Osobitu sućut iskazujemo onima koji i danas pate zbog toga što su u svojoj intimi, djetinjoj nevinosti i povjerenju, povrijeđeni po zlodjelima onih koji pripadaju Katoličkoj Crkvi – bilo da su klerici, redovnici/ice ili laici. Ujedno molimo dragoga Boga da našu domovinsku Crkvu i u budućnosti zaštiti od svake ljage zlostavljanja i zlorabljenja mladih i nejakih.

U svojoj molitvi i pokori tražimo Božju milost i zaštitu od svih oblika spolnog zlostavljanja djece i mladeži, uključujući i grijeha putem interneta te i drugih informacijskih i komunikacijskih medija.

Također, ovo je prigoda moliti i za zlorabljivače koji su na različite načine pristali bili instrument i robovi grijeha, izravno priječeći dolazak Isusu onih kojih je kraljevstvo Božje (usp. Mk 10,14). Molimo da Božje preobilno milosrđe i njihove suze pokajnice speru ljagu s lica Crkve, dajući joj milost da takvo zlo bude iskorijenjeno iz njezinih redova svugdje po svijetu.

Potičemo ujedno na molitvu i za obraćenje i svih onih koji ovu sablazan zlorabe zarad vlastite koristi ili koristi skupine kojoj pripadaju kako bi u javnosti cjelokupnu Katoličku Crkvu

prikazali kao duboko nemoralnu ustanovu. Naglašavamo da se i u takvom djelovanju prepoznaje sotonski prsti te su svi oni, koji na to pristaju, također potrebiti naših molitava i djela pokore za njihovo obraćenje. Želeći da živimo na ovdašnjem području, Bog nas potiče da budemo proročki prisutni i u drugim područjima života gdje današnja djeca nepravredno trpe. Stoga se moramo prisjetiti i sve druge djece – rođene i još nerođene – te maloljetnika koji su na različite druge načine žrtve grijeha odraslih kao i grješnih struktura našeg društva.

Stoga potičemo moliti i za svu nerođenu djecu koja su žrtve pobačaja;

za svu djecu i maloljetnike koji na svom tijelu i u svojoj duši nose rane i ožiljke ratnih strahota; za svu djecu i maloljetnike koji su žrtve trgovine ljudima, te sramotne rane našeg vremena, i koji bivaju izrabljivani kao roblje u bezočnom prosjačenju;

također i za sve one kojima su uskraćena bilo koja od ljudskih prava.

Svoju nadu u djelotvornost naših molitava i pokorničkih djela polažemo ne u svoju pravednost nego u Krista Isusa, raspetog i uskrsloga, po čijim zaslugama, u Duhu Svetom, i imamo pristup k Bogu Ocu. Neka ondje gdje se umnožio grijeh, nadmoćno izobiluje milost: „kao što grijeh zakraljeva smrću, da tako i milost kraljuje pravednošću za život vječni po Isusu Kristu Gospodinu našem“ (Rim 5,20-21).

Sarajevo, 27. ožujka 2017.

Vinko kardinal Puljić, nadbiskup metropolit i predsjednik BK BiH, s. r.

Mons. Tomo Vukšić, vojni biskup, s. r.

Mons. Franjo Komarica, biskup banjolučki, s. r.

Mons. Ratko Perić, biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski, s. r.

Mons. Pero Sudar, pomoćni biskup vrhbosanski, s. r.

Mons. Marko Semren, pomoćni biskup banjolučki, s. r.

Molitva u prigodi Dana molitve i pokore za žrtve nasilja i zlorabljenja

(Petak pred Cvjetnicu)

Bože otaca naših, obnovi nas
u vjeri koja nam je život i spasenje,
u nadi koja obećava praštanje i unutarnju obnovu,
u ljubavi koja čisti i otvara srca naša,
da ljubimo Tebe, i u Tebi svakoga svoga brata i sestru.

Gospodine Isuse Kriste,
daj da Crkva obnovi svoju drevnu predanost
poučavanju mladih putovima istine i dobrote,
svetosti i velikodušna služenja društvu.

Duše Sveti, tješitelju, zagovorniče i vođo,
nadahni novo proljeće svetosti i apostolskoga žara u Crkvi.

Neka naše žalosti i suze,
naša iskrena nastojanja za ispravljanjem prošlih krivnja,
i naša čvrsta nakana za promjenom
donose obilnu žetvu milosti
za produbljenje vjere
u našim obiteljima, župama, školama i zajednicama,
za duhovno napredovanje društva
i za rast ljubavi, pravde, radosti i mira
u cijeloj ljudskoj obitelji.

Tebi, Trojedini Bože,
s povjerenjem u zaštitu blažene Marije,
Majke Crkve i Majke naše,
i blaženoga Josipa, njezina zaručnika,
povjeravamo sebe same, djecu našu
i potrebe cijele Crkve.
Amen.

(Prema molitvi koju je sastavio papa Benedikt XVI.)

Molitva vjernika

(Dan molitve i pokore za žrtve nasilja i zlorabljenja, petak pred Cvjetnicu)

Braćo i sestre u Isusu Kristu, uputimo milosrdnom Ocu svoje molitve za sve žrtve nasilja i zlorabljenja da osjete Božju ljubav i blizinu te u Kristu Gospodinu pronađu jakost i utjehu.

Za svu zlostavljšanu i izrabljivanu djecu i maloljetnike u našoj zemlji i širom svijeta: daj da čim prije prestane njihovo izrabljivanje kako bi mogli živjeti u dostojanstvu djece Božje, molimo te, milosrdni Oče – Gospodine, smiluj se!

Za sve članove Crkve maloljetne dobi koje su žrtve spolnog zlostavljanja: podari im Duha jakosti i potporu bližnjih da po vjeri u Krista Gospodina prevladaju sve poteškoće, molimo te, milosrdni Oče – Gospodine, smiluj se!

Da našu domovinsku Crkvu i u budućnosti zaštitiš od svake ljage zlostavljanja i zlorabljenja mladih i nejakih, molimo te, milosrdni Oče – Gospodine, smiluj se!

Za sve one diljem svijeta koji pate zbog toga što su u svojoj intimi, djetinjoj nevinosti i povjerenju, povrijeđeni po zlodjelima onih koji pripadaju Katoličkoj Crkvi, molimo te, milosrdni Oče – Gospodine, smiluj se!

Da po molitvi i pokori Crkve podariš svoju milost i zaštitu od svih oblika spolnog zlostavljanja djece i mladeži, uključujući i grijehе putem interneta te i drugih informacijskih i komunikacijskih medija, molimo te, milosrdni Oče – Gospodine, smiluj se!

Za svu nerođenu djecu koja su žrtve pobačaja: svojom božanskom milošću takni srca očeva i majki još nerođene djece da čuvaju taj Božji dar života koji je povjeren njima na brigu, molimo te, milosrdni Oče – Gospodine, smiluj se!

Za svu djecu i maloljetnike koji na svom tijelu i u svojoj duši nose rane i ožiljke proživljenih ratnih strahota: zaliječi njihove rane i obdari ih svojim mirom, molimo te, milosrdni Oče – Gospodine, smiluj se!

Za svu djecu i maloljetnike u našoj zemlji i širom svijeta koji su žrtve trgovine ljudima, te sramotne rane našeg vremena: da u slobodi tvoje djece žive svoje djetinjstvo i mladenaštvo, molimo te, milosrdni Oče – Gospodine, smiluj se!

Za sve koji bivaju izrabljivani kao roblje u bezočnom prosjačenju: da im se omogući školovanje i normalan razvoj i rast uz uživanje svih ljudskih prava, molimo te, milosrdni Oče – Gospodine, smiluj se!

Za sve zlorablivače, koji su na različite načine pristali bili instrument i robovi grijehа: molimo da tvoje preobilno milosrđe i njihove suze pokajnice speru ljagu s lica Crkve, molimo te, milosrdni Oče – Gospodine, smiluj se!

Za sve one kojima su uskraćena bilo koja od temeljnih njihovih ljudskih prava: da se na svim razinama društva poduzmu potrebni koraci kako bi svaka osoba uživala sva ljudska prava i slobode, molim te, milosrdni Oče – Gospodine, smiluj se!

Svemogući dobri Bože, svoju nadu u djelotvornost naših molitava i naših pokorničkih djela polažemo ne u svoju pravednost nego u Krista Isusa, raspetog i uskrsloga, po čijim zaslugama, u Duhu Svetom, i imamo pristup k Bogu Ocu. Neka ondje gdje se umnožio grijeh, nadmoćno izobiluje milost: kao što grijeh zakraljeva smrću, da tako i milost tvoja kraljuje pravednošću za život vječni. To te molimo po Isusu Kristu Gospodinu našem. Amen.

DEKRET O OTVORENJU BISKUPIJSKOG POSTUPKA O VJEROJATNOM
ČUDESNO OZDRAVLJENJU

PREDMET: Ispitivanje vjerojatnog čuda Petra Barbarića

Datum: 10. prosinca 2016.
Broj: 1471/2016

Primio sam molbu - Supplex Libellus - koju mi je dana 20. rujna 2016. (br. 19/2016.) uputio p. Božidar Nagy, D. I. vicepostulator u kauzi za proglašenje blaženim i svetim sluge Božjega Petra Barbarića.

Vicepostulator moli da se pokrene postupak za ispitivanje vjerojatnog čudesnog ozdravljenja Envera Omera Babića koje se pripisuje zagovoru č. sluge Božjega Petra Barbarića.

Pošto sam pažljivo razmotrio molbu koja je potkrijepljena ozbiljnim razlozima, u skladu s kanonskim propisima (*Normae servandae in causis sanctorum, 5 b*), otvaram biskupijski postupak o vjerojatnom čudesnom ozdravljenju po zagovoru časnog sluge Božjega Petra Barbarića.

Budući da zbog obveza svoje službe nisam u mogućnosti osobno voditi postupak, ovim dekretom imenujem slijedeće osobe za službe u spomenutom postupku (*Usp. Normae servandae in causis sanctorum, br. 6*):

Delegirani sudac: mons. mr. Luka Tunjić, generalni vikar VN

Promotor pravde: dr. fra Šimo Ivelj, profesor crkvenog prava na FT-Sarajevo

Bilježnik: vlč. gosp. Bojan Ivešić, nadbiskupov tajnik

Kancelar Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog obavijestit će svaku ovdje navedenu osobu o imenovanju za službu i pozvati sve da se dana 14. prosinca 2016. godine u 15 sati nađu zajedno u Nadbiskupskom ordinarijatu u Sarajevu, kako bi prihvatili imenovanje za povjerenu im službu, položili prisegu i sudjelovali u izvršenju drugih obveza u spomenutom postupku.

Ovaj dekret potvrđujem potpisom i pečatom.

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolita vrhbosanski

Dostavlja se:
Imenovanima
Arhivu

PREDMET: Poziv na sjednicu Umrežavanja struktura u Vrhbosanskoj nadbiskupiji u prostorijama Ordinarijata, srijeda 8. veljače 2017. godine

Datum: 30. siječnja 2017.
Broj: 54/2017

U pastoralnom kalendaru ovaj termin već je naznačen. Ovim upućujem poziv na redovnu godišnju sjednicu svih struktura u Vrhbosanskoj nadbiskupiji koja će se održati u prostorijama ordinarijata u srijedu 8. veljače 2017. s početkom u 9:00 sati.

Dnevni red:

1. Molitva i uvodna riječ nadbiskupa.
2. Godina katoličkog laikata u Vrhbosanskoj nadbiskupiji, iskustvo rada i sugestije u sklopu pripreve za Sinodu.
3. Iskustvo međusobne suradnje za dobrobit ove mjesne Crkve
4. Razno.

Pozivam slijedeće nositelje službi:

- mons. dr. Peru Sudara, pomoćnog biskupa i Promicatelja sustava Katoličkih škola za Europu
- mons. mr. Luku Tunjića, generalnog vikara
- mons. mr. Marka Tomića, sudskog vikara
- preč. Mladena Kalfića, kancelara VN
- preč. Franju Tomića, ekonoma VN
- mons. Antu Meštrovića, prepošta kaptola, rektora katedrale i arhivara
- preč. mr. Josipa Kneževića, rektora Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa
- preč. dr. Michelea Capasso, rektora sjemeništa „Redemptoris Mater“
- preč. dr. Darka Tomaševića, dekana KBF
- preč. mr. Željka Marića rektora sjemeništa „Petar Barbarić“ u Travniku
- vlč. dr. Tomu Mlakića, pročelnika Katehetskog ureda
- vlč. dr. Mirka Šimića, ravnatelja Caritasa VN
- vlč. Miroslava Čavara, ravnatelja Medijskog centra VN
- vlč. dr. Šimu Maršića, ravnatelja nadbiskupijskog centra za pastoral mladih
- vlč. Fabijana Stanušića, ravnatelja Svećeničkog doma VN
- vlč. dr. Maria Bernadića, generalnog tajnika Biskupijske sinode
- vlč. Peru Brajku, bolničkog dušobrižnika
- vlč. Pavu Šekeriju, dijecezanskog direktora PMD

Ovim iskreno zahvaljujem svima na suradnji, te pozivam, da bi komunikacija bila plodna, dobro se i pripremiti na predviđene teme.

Želim radostan i uspješan susret te iskreno pozdravljam!

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Župama Vrhbosanske nadbiskupije

PREDMET: Razvoj župnih Caritasa u Vrhbosanskoj nadbiskupiji

Datum: 02. veljače 2017.
Broj: 60/2017

Poštovani gospodine Župniče!

Ovim putem Te obavještavam kako je Caritas Vrhbosanske nadbiskupije u suradnji s Caritasom Bosne i Hercegovine te uz odobrenje Ordinarijata Vrhbosanskog pokrenuo novi projekt *Razvoj župnih Caritasa u Vrhbosanskoj nadbiskupiji*. Ovim projektom se želi, u naredne dvije godine, osnovati i razviti 20 župnih Caritasa u Vrhbosanskoj nadbiskupiji.

Osobno sam se upoznao s ovim projektom i dao svoj blagoslov za njegovu realizaciju. Župni Caritasi, kao jedan od tri temeljna poslanja Katoličke crkve, trebaju se bolje ustrojiti i u našoj nadbiskupiji. Pratiti ću realizaciju ovog projekta i biti nazočan kada god to bude potrebno. Osobno ću voditi i prvi sastanak župnika koji budu uključeni u projekt s osobljem Caritasa. U projektu je planirano početno istraživanje, selekcija župa, sastanak u Ordinarijatu, studentsko putovanje u Italiju, radionice i aktivnosti u župama, završna konferencija i druge aktivnosti.

Imajući u vidu značaj ovog projekta za Vrhbosansku nadbiskupiju i sve gore napisano, apeliram na Tebe i Tvoje pastoralne suradnike, da se staviš na raspolaganju Caritasu Vrhbosanske nadbiskupije i da zajednički, u duhu solidarnosti i sukladno načelima socijalnog nauka, radite na osnivanju i razvoju župnog Caritasa u župnoj zajednici za koju pastoralno skrbiš.

Želeći Ti svako dobro od Gospodina, iskreno Te pozdravljam.

*Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup metropolit vrhbosanski
i predsjednik Caritasa BK BiH*

Mladen Kalfić, kancelar

NMMS *Redemptoris Mater*
Dr. sc. preč. Michele Capasso, rektor
Donja Jošanica I/1
BiH – 71 320 VOGOŠĆA

PREDMET: Produženje mandata savjetnicima Administrativnog vijeća NMMS *Redemptoris Mater*

Datum: 20. veljače 2017.
Broj: 106/2017

Prema statutu Nadbiskupijskog misijskog međunarodnog sjemeništa *Redemptoris Mater* u čl. 11. i 14. potrebno je imenovati Administrativno vijeće kojeg čine Rektor, Vicerektor i četiri savjetnika i njihov mandat ne traje dulje od tri godine.

Nakon što je istekao mandat savjetnicima Administrativnog vijeća NMMS *Redemptoris Mater* u Vogošći koje sam imenovao dopisom broj 315/2014 od 17. veljače 2014. godine u razgovoru sa preč. dr. sc. Micheleom Capassom, rektorom saznao sam da su svoj rad obavljali dobro, iskreno i na dobrobit cjelokupne zajednice.

Budući su svoju službu shvatili ozbiljno, te je obavljali savjesno i predano, ovim produžujem mandat savjetnicima Administrativnog vijeća Nadbiskupijskog misijskog međunarodnog sjemeništa *Redemptoris Mater* na tri godine:

1. **gosp. Vjekoslavu Kvesiću (Sarajevo)**
2. **gosp. Peri Ćuriću (Žepče)**
3. **gđa Ružici Jukić-Ezgeta (Žepče)**
4. **gosp. Ivi Mrkonjiću (Žepče)**

Djelovanje Administrativnog vijeća ravnat će se prema čl. 14. i 15. *Statuta*. Nastojite i nadalje djelovati na dobro Sjemeništa.

Neka vas u vašem poslanju prati zagovor Blažene Djevice Marije i obilje Božjeg blagoslova.

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski

Mladen Kalfić, kancelar

Dostavlja se:
Imenovanima
Preč. dr. sc. Micheleu Capassu, rektoru
Arhivu

Dekanima i župnicima u Vrhbosanskoj nadbiskupiji

PREDMET: Tema proljetne dekanatske korone

Datum: 27. veljače 2017.

Broj: 122/2017

Već je uhodana praksa u našoj Nadbiskupiji da se tema proljetne dekanatske korone dobije iz Ordinarijata. Budući da je u Vrhbosanskoj nadbiskupiji proglašena pastoralno-liturgijska godina *Put vrhbosanske Crkve s laicima* tema se nameće i sugerira sama od sebe. Svi naši pastoralni projekti kroz ovu godinu trebali bi biti obilježeni produbljivanju naše svijesti o bogatstvu koje naša Crkva ima u vjernicima laicima i razmišljanju kako taj još uvijek nedovoljno iskorišten potencijal staviti u službu našim župnim zajednicama. Zato će tema proljetne dekanatske korone u 2017. godini biti *Mogućnosti djelovanja vjernika laika u župnom pastoralu*.

Mišljenja smo da je tema široka i vrijedna pažnje i rasprave pa nije potrebna još neka podte-ma. Nadam se da će ova godina posvećena laicima iznjedrili još veći katolički angažman naših laika ne samo u pastoralnom životu župe, već i na kulturnom, političkom i općem društvenom polju u ovim burnim vremenima za naš hrvatski narod.

Zapisnik s proljetne korone dostavite Ordinarijatu.

Želeći uspješan i blagoslovljen rad iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski

Mladen Kalfić, kancelar

ČLANOVIMA VIJEĆA ZA MLADE VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

PREDMET: Poziv na IV. redovitu sjednicu Vijeća za mlade Vrhbosanske nadbiskupije

Datum: 01. ožujka 2017.
Broj: 130/2017

Prema članku 17. Statuta Vijeća za mlade Vrhbosanske nadbiskupije, sazivam sjednicu Vijeća za mlade koja se ima održati 10. ožujka 2017. u **prostorijama Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih „Ivan Pavao II.“, Gatačka 18 (Sarajevo) s početkom u 16:00 sati.**

Dnevni red:

1. Molitva, pozdrav i uvodna riječ uzoritog gosp. Vinka kard. Puljića, nadbiskupa vrhbosanskog
2. Razrješenje starih vijećnika i najava novih vijećnika
3. Najava projekata u narednom razdoblju: Marijafest, Dekanatski susret krizmanika, Dekanatski križni put, SHKM-Vukovar, Dan mladih VN, Kampovi, Edukacija o pisanju projekata i natječaj za mini grantove, natječaj-program internacionalne razmijene volontera
4. Razno
5. Sveta Misa – predvodi Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski
6. Uvod u duhovnu obnovu-Vinko kardinal Puljić

Kontakt osoba: gđa Marijana Miketek – 033 766 226 ili ncm.marijana@gmail.com

U nadi da ćete se odazvati, sve Vas iskreno pozdravljam i zazivam obilje Božjeg blagoslova!

*Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

ŽUPAMA VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

PREDMET: Treća korizmena nedjelja: Nedjelja solidarnosti

Datum: 3. ožujka 2017.
Broj: 138/2017

Na 65. redovitom zasjedanju Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine 4. i 5. studenog 2015. godine u Sarajevu odlučeno je da treća korizmena nedjelja bude Nedjelja solidarnosti u svim župama u Bosni i Hercegovini. **Ove godine treća korizmena nedjelja je 19. ožujka i prikuplja se samo kolekta solidarnosti. Svaka župa treba predati novac isključivo Ekonomatu nadbiskupije i to najkasnije do 12. travnja 2017. godine** kad je Misa posvete ulja kako bi se namjenski mogla što prije proslijediti. Ako sami ne možete doći na Misu posvete ulja i obnove svećeničkih obećanja zamolite dekana ili kojeg drugog svećenika da ponesu i dostave Ekonomatu kolektu koju ste prikupili.

Još jednom napominjemo da i župe koje su imale partnerske župe trebaju predati novac Ekonomatu, a ne izravno partnerskoj župi kako je bila mogućnost prije, jer je urađena nova

proširena lista i novi način dijeljenja pomoći. **Prošle godine prestalo je vrijediti partnerstvo između župa Vrhbosanske nadbiskupije objavljeno u Vrhbosni, br. 1/2003, str. 32-33.**

Zahvaljujem na dosadašnjoj pomoći i iskreno pozdravljam u Gospodinu.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

XX. SUSRET MINISTRANATA VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

Sarajevo, subota 06. svibnja 2017.

(Bogoslovija – Katedrala – Katolički školski centar sv. Josip Sarajevo)

Datum: 13. ožujka 2017.

Broj: 163/2017.

UPUTE I SUGESTIJE ZA PRIPRAVU

Dopisom broj 1434/2016. od 01. prosinca 2016. godine najavljen je susret ministranata. Radi dobre pripreme i realizacije ovog programa želimo Vam ponuditi sljedeće upute i sugestije:

I. Programski sadržaji i priprava:

1. Dva su dijela ministrantskog susreta: *liturgijski* (procesija i svečano misno slavlje) te *zabavno – rekreacijski* (natjecanje u znanju i sportskim vještinama).

2. Lijepo je i korisno da u liturgijskom dijelu programa dođe do izražaja naša lokalna i krajevna raznolikost u zajedničkom misnom slavlju. Zbog toga molimo dekane da predvide i neke sudionike koji kao predstavnici dekanata u liturgiji vrše posebne službe.

3. Za prinos darova neka dekanati predvide prikladan dar koji na neki način treba biti simbol kraja iz kojeg se dolazi.

4. U drugom dijelu programa, koji je natjecateljski, mogu aktivno sudjelovati samo uredno i pravodobno prijavljeni pojedinci i ekipe (skupine). Uz prijavu svakako treba staviti i voditelja ministrantske skupine s naglaskom koga predstavlja: župu ili dekanat.

5. Tema kviza znanja je u duhu „godine laika“ te iz redovnog poznavanja osnovnog vjerskog nauka kao i Svetog Pisma – Biblije. 1) „*Okružno pismo kardinala Puljića prigodom početka pastoralno – liturgijske godine posvećene laicima*“ (od 1. 12. 2016.); 2) *Drugi Vatikanski koncil: „Dokumenti“ (Lumen gentium /LG/ IV. Poglavlje o laicima srt. 139 – 151; 3) „Katekizam katoličke Crkve“ str. 241 – 250.; 5)*

II. Propozicije za sudjelovanje:

1. U natjecateljskom dijelu programa mogu sudjelovati samo djeca četvrtog, petog, šestog, sedmog, osmog i devetog razreda osnovne škole (ne mogu mlađi, a niti stariji od navedenog).

2. I ove godine nudimo raznoliki program za sve ministrante. Bitno je detaljno pročitati upute i po njima prijavljivati ministrante. Obzirom da veliki broj mladih sudjeluje na Susretu ministranata potrebna nam je Vaša suradnja i pomoć. U dolje navedenom tekstu su ponuđene aktivnosti u kojima će mladi sudjelovati.

3. MALONOGOMETNI TURNIR – odigravat će se u dvije skupine: 4., 5. i 6. razred će činiti jednu dobnu skupinu, a 7., 8. i 9. razred drugu skupinu. Jedna ekipa može brojati od 5 – 8 natjecatelja. Ekipe mogu nastupiti za svoju župu, ili pak za dekanat, ukoliko župa nema dovolj-

nog broja igrača. Iz dekanata može sudjelovati samo jedna ekipa pa neka se ili u dekanatima odigra turnir tko će predstavljati taj dekanat ili neka se župnici dogovore.

4. KVIZ ZNANJA – svaka župa može prijaviti najmanje 1. a najviše 2. sudionika.

5. STOLNI TENIS – svaka župa može prijaviti najmanje 1. a najviše 2. igrača

6. ŠAH – svaka župa može prijaviti najmanje 1. a najviše 2 natjecatelja

7. TURNIR U „ČOVJEČE NE LJUTI SE“ ili „MICE“ - u natjecanju može sudjelovati 2 igrača iz jedne župe.

8. IGRE BEZ GRANICA – (splet zabavnih, timskih i poučnih igara). Župu predstavlja tim koji čini 5 – ero mladih iz jedne župe.

III. Prijavljivanje sudionika:

Župnici prijavljuju uredu svog dekanata ili direktno organizatoru ukupni broj sudionika iz svoje župe, te imena natjecatelja za pojedine aktivnosti.

Dekan prijavljuje organizatoru po jednog predstavnika dekanata za ministriranje i za prinos darova kao i dar koji se prinosi u misnom slavlju. Prijavljuje se istovremeno kad i sudionici u ostalim ponuđenim aktivnostima.

Prijavnice dostaviti do 26. IV. 2017. (XXIII. Sabora svećenika Vrhbosanske nadbiskupije)

Također je važno napisati u prijavi tko je vođa (pratitelj) skupine ministranata bilo župe, bilo da je organizirana pratnja na dekanatskoj razini.

IV. Neke tehničke napomene:

a) Susret će se odvijati u nekih 500 – 600 metara raspona Bogoslovija, Katedrala i KŠC Sv. Josip i bilo bi dobro biti točan vremenski:

- *do 9,45 – okupljanje i oblačenje ministranata u Bogosloviji*

- *10,00 – procesija od Bogoslovije do Katedrale*

- *10,30 – Sveta Misa u Katedrali*

- *12,00 – Ručak ili okrepa u Bogosloviji*

- *12,30 – Okupljanje u KŠC-u*

- *12,45 – Započinje Zabavni – sportsko – rekreacijski dio programa*

- *15,30 – 15,45 je podjela nagrada i polazak kućama.*

b) Bilo bi lijepo da svi ministranti budu u svojim župama duhovno pripravljeni i ispovjedeći kako bi u ovoj „godini laika“ i aktivnim pristupom sv. Pričesti uzeli duhovne darove i punopravno učešće participirajući na taj način na euharistijskom zajedništvu u katedrali.

c) Svi ministranti koji imaju ministrantska odijela neka ih ponesu i obuku. Kao i svi svećenici koji ih doprate neka sa sobom ponesu misno ruho i štolu bijele boje.

d) Ako župa ima svoju zastavu ili makar transparent sa nazivom župe također bi bilo lijepo da ga ponese i neka ministrant koji bude zadužen za transparent ili zastavu stoji na čelu kolone ministranata župe kojoj oni pripadaju.

e) U natjecateljskom dijelu se razdijelimo i navijajmo svatko za svoje favorite lijepo i dostojanstveno, znajmo nagraditi aplauzom i dobar potez protivnika. Budimo veliki u pobjedi, a dostojanstveni u porazu svoje ekipe. To je sve samo igra ako si izgubio čestitaj pobjedniku.

f) Ministranti izlaze iz autobusa kod Katedrale, a autobusi odlaze na prikladno parkiralište. Okupljanje i oblačenje za procesiju je u Bogosloviji. Sv. Misa će biti u Katedrali.

g) Manji automobili moći će se parkirati u našem Svećeničkom domu u garžama ako ima mjesta kao i na parkiralištima između katedrale i nadbiskupije (parkirana mjesta se plaćaju!).

h) Autobusi na odlasku mogu preuzeti ministrante na istom ili na drugom prikladnom mjestu, prema dogovoru s vozačem i vođom puta.

i) Dobro je upozoriti ministrante na uljudno ponašanje (psovke, bacanje smeća uokolo, uništavanje inventara, dobacivanje prolaznicima, nekulturno ponašanje u trgovinama... su naša dosadašnja loša iskustva). Za očekivati je da pratitelji ministranata (svećenici, časne sestre, katehete ili druge odrasle osobe) budu cijelo vrijeme uz svoje ministrante.

Nadam se da ćemo svi doprinijeti kako bi susret ministranata prošao u lijepom i korisnom ozračju.

U toj želji i nadi sve Vas iskreno pozdravlja Vaš

*Vlč. Marko Mikić, vicerektor VBS-a
koordinator*

Vaše prijave možete poslati na jednu od dvije sljedeće mogućnosti:

Vrhbosanska nadbiskupija
Kaptol 7, 71000 Sarajevo, BiH
Fax: 033 212 - 937
E – mail: markomikic200@gmail.com

Susret Umrežavanja struktura u Vrhbosanskoj nadbiskupiji

U prostorijama Ordinarijata 8. veljače 2017. godine u 9 sati, održan je godišnji susret nositelja određenih službi u našoj Nadbiskupiji. Na sjednici su sudjelovali: Vinko kard. Puljić, nadbiskup, mons. dr. Pero Sudar, pomoćni biskup vrhbosanski, mons. mr. Luka Tunjić, generalni vikar, mons. mr. Marko Tomić, sudski vikar, mons. Ante Meštrović, rektor katedrale, arhivar i prepošt Kaptola, preč. Franjo Tomić, ekonom,, preč. mr. Željko Marić, rektor Nadbiskupskog sjemeništa „Petar Barbarić“-Travnik, preč. mr. Josip Knežević, rektor Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa, preč. dr. Darko Tomašević, dekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta, vlč. dr. Tomo Mlakić, pročelnik Katehetskog ureda, vlč. dr. Mirko Šimić, direktor Caritasa VN, vlč. dr. Šimo Maršić, ravnatelj Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih VN, vlč. Miroslav Ćavar, ravnatelj Medijskog centra VN, vlč. dr. Mario Bernadić, generalni tajnik Sinode VN, vlč. Fabijan Stanušić, ravnatelj Svećeničkog doma VN, preč. Pavo Šekerija, dijecezanski ravnatelj Papinskih misijskih dijela i preč. Mladen Kalfić, kancelar.

Zbog nemogućnosti dolaska na susret ispričao se vlč. mr. Pero Brajko, bolnički dušobrižnik i nadbiskupijski povjerenik za Martirologij, a preč. dr. Michele Capasso, rektor NMMS „Redemptoris Mater“ je izjavio da nije dobio poziv.

Teme ovogodišnjeg umrežavanja su bile:

1. Molitva i uvodna riječ nadbiskupa Vinka kardinala Puljića
2. Godina katoličkog laikata u VN te iskustvo rada i sugestije u sklopu pripreve za Sinodu
3. Iskustvo međusobne suradnje za dobrobit ove mjesne Crkve
4. Razno

Susret je započeo molitvom i uvodnim pozdravom **Vinka kard. Puljića, nadbiskup vrhbosanskog** koji je odmah zapitao koji je to način dobrog umrežavanja da postanemo snaga ove mjesne Crkve. Spomenuo je sedam smrtnih grijeha današnjeg društva i čovjeka prema indijskom državniku i misliocu Mahatmi Gandhiju: 1. Bogatstvo bez rada 2. Uživljanje bez savjesti 3. Znanje bez karaktera 4. Posao bez morala 5. Znanost bez ljudskosti 6. Religija bez žrtve 7. Politika bez načela. Napomenuo je da je Europa u kojoj živimo izabrala put destrukcije religioznog pogleda na svijet. Na drugoj pak strani pojavljuje se umorno kršćanstvo, populizam i oboljeli individualizam. Moramo sebi posvjestiti da nas Bog nije stvorio za strahove, tjeskobu i ogorčenja. Zato i mi u ovoj partikularnoj Crkvi moramo osobno rasti u čestitosti i graditi jedinstvo i zajedništvo ove mjesne Crkve. Nadbiskup je spomenuo da za ovaj put na naš susret svo-

jim previdom nije pozvao ili vlč.dr. Dubravka Turaliju ili gđu dr. Sandu Smoljo koji se bave pastoralom bračnih parova i obitelji u VN.

Nakon uvodnih riječi prešli smo na drugu točku iskustva i rada s laicima. Svi nazočni su se složili da u globalu imaju dobru suradnju s laicima koji su zaposleni u ustanovama VN. Ipak da se primijetiti da duh vremena u kojem smo živjeli (komunizam) ponekad koči i s jedne i s druge strane mogućnosti suradnje. Poglavitito u volonterskom duhu po župama. Mi kao klerici ne znamo što bi s njima, a oni se baš ne žele pretrgnuti u dobrotvornom radu. Mora se jače odgajati u katoličkom duhu i nas osobno, ali i naše laike. Često se događa da u našim ustanovama mi tržimo sebi suradnike-podložnike, a ne suradnike-djelatnike za stvar za koju rade. Veliki su prigovori da se često nekoga protežira i štiti, a druge stalno pritišće. Zato je važno ne praviti razlike koje se tumače kao nepravde. Spominjalo se da je potrebno za sve one laike koji su zaposleni u crkvenim ustanovama pripremiti zajedničku uredbu o zapošljavanju, plaći i ostalom. Isto tako poput nekih drugih biskupija u Hrvatskoj donijeti koje karakteristike treba imati laik koji se zapošljava u crkvene institucije. Na kraju je zaključeno da ova godina nije samo godina odgoja laika već da treba formirati i nas klerike. Svi zajedno izgraditi svijest što je Crkva i kako živjeti svoju krsnu milost.

U trećoj točki svako je pojedinačno iznio svoje viđenje suradnje strukture kojoj je na čelu sa ostalim strukturama Vrhbosanske nadbiskupije. Većina surađuje na mnogim projektima, ali je vidljivo da je pred nama još široko i plodonosno polje za suradnju. Ponekad zbog smetnji koje imamo zatvorimo svoja vrata jedni drugima i umjesto da si budemo pomoć i potpora ostaje jedan gorak okus koji znamo prenijeti i na svoje zaposlenike. Svi su svjesni da nema čarobnog štapića koji bi sve probleme koje imamo riješio jednim potezom. Ipak zaključak je da možemo ostvariti jaču, bolju i kvalitetniju suradnju i da ovakvi sastanci dobro dođu. Potrebno je uložiti dodatni napor, strpljivo raditi i biti otvoreni međusobnoj suradnji.

Susret je završio, u bratskom raspoloženju, molitvom i ručkom u blagovaonici Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog.

Imenovanja i premještaji

Imenovanje dr. Ankice Kolar Jurčević kao „periti ab inspectione“ u postupku beatifikacije Časnog sluga Božjega Petra Barbarića (Dekret broj 1471-1/2016 od 10. prosinca 2016. godine)

Imenovanje dr. Joze Tolića kao „periti ab inspectione“ u postupku beatifikacije Časnog sluga Božjega Petra Barbarića (Dekret broj 1471-2/2016 od 10. prosinca 2016. godine)

Imenovanje dr. Sonje Ljiljak kao „periti ab inspectione“ u postupku beatifikacije Časnog sluga Božjega Petra Barbarića (Dekret broj 1471-5/2016 od 10. prosinca 2016. godine)

Mons. Ante Meštrović razrješen dužnosti člana i predsjednika Nadzornih odbora Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih i Medijskog centra Vrhbosanske nadbiskupije (Dekret broj 23/2017 od 17. siječnja 2017. godine)

Vlč. gosp. Ivica Pavlović, OFM, imenovan župnim vikarom u župi Sv. Marka Evanđeliste na Plehanu (Dekret broj 104/2017 od 18. veljače 2017. godine).

Dozvole

Dopis broj 1461/2016 od 09. prosinca 2016.: dozvola obnove župne crkve Sv. Ante Padovanskog župa Gračac.

Dopis broj 1512/2016 od 23. prosinca 2016.: odobrenje Služavkama Malog Isusa za izdavanje molitvenika Molitve Djetetu Isusu i Lijek s neba-molitve u čast sv. Rafaelu.

Dopis broj 1512-1/2016 od 23. prosinca 2016.: odobrenje Služavkama Malog Isusa za izdavanje Svetog evanđelja po Luki sa kratkim tumačenjem msgr. dr. Mate Zovkića.

Dopis broj 158/2017 od 11. ožujka 2017.: dozvola Školskim sestrama franjevkama Krista Kralja bosansko-hrvatske provincije otvaranja nove redovničke kuće(provincijsko sjedište) na adresi Bjelave 85.

Dopis broj 176/2017 od 15. ožujka 2017.: dozvola Školskim sestrama franjevkama Krista Kralja bosansko-hrvatske provincije otvaranja kapele u provincijskom sjedištu sa naslovnikom Prečisto Srce Marijino.

Kronika Vinka kardinala Puljića

od 1. prosinca 2016. do 1. ožujka 2017.

8. prosinca 2016.

Nadbiskup se vratio u Sarajevo.

9. prosinca 2016.

U 9:45h Nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića, generalnog tajnika BK BiH.

U 10:35h Nadbiskup je primio na razgovor mons. Tomu Kneževića, ravnatelja Caritasa BiH i profesora liturgike na KBF-u u Sarajevu.

U 11:00h Nadbiskup je održao press konferenciju kao predsjednik Caritasa BiH.

U 11:30h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Josipa Šimunovića, župnika župe Uznesenja BDM u Haljinićima.

U 15:00h Nadbiskup je primio na razgovor mons. Petra Jukića, umirovljenog svećenika VN.

U 18:00h Nadbiskup je predslavio Svetu misu povodom početka duhovnih vježbi za bračne parove u Centru za pastoral mladih.

10. prosinca 2016.

Nadbiskup je predvodio duhovne vježbe u Centru za mlade.

11. prosinca 2016.

Nadbiskup je predvodio duhovne vježbe u Centru za mlade.

12. prosinca 2016.

U 8:45h Nadbiskup je primio na razgovor

vlč. Fabijana Stanušića, ravnatelja Svećeničkog doma VN.

U 13:00h Nadbiskup je nazočio svečanom ručku na Gromiljaku povodom pokrivanja zgrade Caritasa VN.

U 19:00h Nadbiskup je nazočio prigodnom prijemu u Domu Armije povodom dana Arhiva BiH.

13. prosinca 2016.

U 8:50h Nadbiskup je primio na razgovor preč. mr. sc. Josipa Kneževića, rektora VBS-a.

U 9:30h Nadbiskup je primio na razgovor preč. Marka Majstorovića, župnika župe Presvetog Srca Isusova – Katedrala i dekana sarajevskog dekanata.

U 16:00h Nadbiskup je primio na razgovor gospođu dr. sc. Sandu Smoljo, voditeljicu Centra za savjetovanje VN i profesoricu psihologije na KBF-u u Sarajevu.

U 18:00h Nadbiskup je predslavio Svetu misu u sjemenišnoj kapelici u VBS-u.

U 19:40h Nadbiskup se susreo sa bogoslovima koji se odgajaju u VBS-u.

14. prosinca 2016.

U 11:00h Nadbiskup je nazočio sjednici MRV-a.

U 15:00h Nadbiskup je predsjedao sjednicom za dijecezanski postupak u proglašenju blaženim Petra Barbarića.

U 18:30h Nadbiskup je nazočio svečanoj večeri koju je organizirala ambasadorica SAD-a u BiH i na kojoj su nazočili svi vjerski lideri u BiH.

15. prosinca 2016.

U 10:00h Nadbiskup je nazočio međureligijskom susretu u zgradi Parlamenta BiH. Susret oganizira CRS i USAID u suradnji sa MRV-om.

U 13:00h Nadbiskup je nazočio međureligijskoj konferenciji u hotelu Holiday.

U 16:00h Nadbiskup je primio na razgovor fra Jozu Marinčića, provincijala franjevačke provincije Bosne Srebre.

U 17:30h Nadbiskup je primio na razgovor fra Josu Oršolića, župnika u Zvorniku i ravnatelja Kruha Sv. Ante.

16. prosinca 2016.

U 10:00h Nadbiskup je primio na razgovor gospodina Valentina Inzka, visokog predstavnika međunarodne zajednice u BiH.

U 11:15h Nadbiskup je dao intervju za *Naša TV*.

U 15:00h Nadbiskup je primio na razgovor gospođu Vandu Babić.

U 16:15h Nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića, generalnog tajnika BK BiH.

U 19:00h Nadbiskup je nazočio božićnoj predstavi u VBS-u.

17. prosinca 2016.

U 8:30h Nadbiskup je primio na razgovor obitelj Bergamaschi. Nakon susreta nadbiskup je u njihovoj pratnji obišao gradilište rezidencije.

U 11:00h Nadbiskup je primio na razgovor gđu. Katu Senjak.

U 12:00h Nadbiskup je nazočio božićnom bazaru u organizaciji KŠC-a Sv. Josip u Sarajevu.

U 15:00h Nadbiskup je primio na razgovor bogoslova Stipicu Lešića.

U 19:00h Nadbiskup je nazočio svečanom božićnom koncertu kojega je upriličila apostolska nuncijatura u BiH. Koncert je održan u crkvi Sv. Josipa na Marindvoru.

19. prosinca 2016.

U 10:00h Nadbiskup je dao intervju za *TV1*.

U 11:00h Nadbiskup je otišao na liječnički pregled.

U 15:00h Nadbiskup se susreo sa odgojiteljima i sjemeništarcima misijskog sjemeništa Redemptoris Mater iz Vogošće.

20. prosinca 2016.

U 9:00h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Josipa Tadića, svećenika VN koji djeluje u Vojnom ordinarijatu BiH.

U 9:35h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Šimu Maršića, ravnatelja Centra za mlade Ivan Pavao II. i profesora pastoralne teologije na KBF-u.

U 10:00h Nadbiskup je primio na ragovor gospodina Velimira Jukića, direktora državnog zavoda za statistiku.

U 11:15h Nadbiskup je primio na razgovor gospodina Jonatana Moora, šefa misije OSC-a u BiH.

U 15:00h Nadbiskup je primio na razgovor sestru Julijanu Djaković, provincijalnu glavaričicu sestara Milosrdnica i sestru Marijanu Ćorić.

21. prosinca 2016.

U 10:00h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Marka Mikića, vicerektora u VBS-u.

U 11:00h Nadbiskup je dao intervju za radio Mir Međugorije i za radio Mariju BiH.

U 11:30h Nadbiskup je primio na razgovor gospodina Svjetlana Stanića.

U 14:30h Nadbiskup je posjetio urede Caritasa BiH i susreo se sa ravnateljem mons. Tomom Kneževićem i drugim djelatnicima Caritasa BiH.

U 16:00h Nadbiskup je dao intervju za Federalnu televiziju.

22. prosinca 2016.

U 11:00h Nadbiskup je posjetio mons. Lugi Pezzuta, apostolskog nuncija u BiH.

U 15:00h Nadbiskup je predsjedao sjednicom Ordinarijata.

U 17:00h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. dr. sc. Zdenka Spajića, župnika u župi Ilijaš, profesora i prodekana na KBF-u u Sarajevu.

23. prosinca 2016.

U 7:30h Nadbiskup je predslavio Svetu misu u svećeničkom umirovljeničkom domu zajedno sa svećenicima umirovljenicima.

U 11:00h Nadbiskup je održao press konferenciju za medije povodom nadolazećeg Božića.

U 17:00h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. dr. sc. Mirka Šimića, ravnatelja Caritasa VN i profesora moralne teologije na KBF-u u Sarajevu.

24. prosinca 2016.

U 11:00h u prostorijama Ordinarijata upriličen je svečano božićno čestitanje Nadbiskupu od strane svećenika, redovnika i redovnica. Prigodnu božićnu čestitku izrekao je fra Jozo Marinčić, provincijal franjevačke provincije Bosne srebrene.

U 24:00h Nadbiskup je predslavio Svetu misu polnoćku u katedrali Presvetoga Srca Isusova. Svetu misu prenosila je državna televizija. Ove godine na Misi polnoćki nazočio je znatno manji broj vjernika nego ranijih godina.

25. prosinca 2016.

U 10:30h Nadbiskup je predslavio Svetu misu u Katedrali povodom blagdana Rođenja Gospodinova.

U 12:00h Nadbiskup je upriličio božićno čestitanje za sve građane i građanke grada Sarajeva.

26. prosinca 2016.

U 11:00h upriličen je tradicionalni Božićni prijem za diplomate i druge ugledne članove društva u Svećeničom domu VN.

27. prosinca 2016.

U 10:00h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Slavišu Stavnjaka, svećenika VN koji djeluje u Austriji.

U 11:00h Nadbiskup se susreo sa štíćenicima Stadlerova dječijega doma "Egipat".

U 16:30h Nadbiskup je primio grupu studenata i članova *Katoličke akcije* iz Riminija njih 50 na čelu sa svećenikom don Biagio della Pasqua.

29. prosinca 2016.

U 9:30h Nadbiskup je primio na razgovor profesora Franju Marića.

30. prosinca 2016.

U 11:00h Nadbiskup je dao intervju za Katolički tjednik.

U 15:45h Nadbiskup je primio na razgovor preč. Željka Marića, rektora sjemeništa u Travniku.

31. prosinca 2016.

U 15:45h Nadbiskup je primio na razgovor preč. Marka Majstorovića, katedralnog župnika i dekana.

U 18:00h Nadbiskup je predslavio Misu zahvalnicu za 2016. godinu.

1. siječnja 2017.

U 10:30h Nadbiskup je predslavio Svetu misu za početak nove građanske 2017. godine.

U 15:30h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Davora Topića, župnika župe Presvetog Srca Isusova u Skoplju i župnoga vikara vlč. Jošt Mezega.

3. siječnja 2017.

U 15:30h Nadbiskup je primio na razgovor kandidatice sestara SMI iz njihove tri provincije koje se nalaze na duhovnim vježbama u Sarajevu.

4. siječnja 2017.

U 16:00h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Antonija Čuturu pastoralnog suradnika u župi Presvetoga Srca Isusova Katedrala.

6. siječnja 2017.

U večernjim satima župnik župe Presvetoga Srca Isusova katedrala preč. Marko Majstorović obavio je tradicionalni božićni blagoslov zgrade Ordinarijata.

8. siječnja 2017.

U poslijepodnevnim satima u zgradu Ordinarijata stigla je delegacija iz nadbiskupije Seul na čelu sa seuskim kardinalom i nadbiskupom Andreas Yeom Soo Jung. Naime to je uzvratni posjet kardinalu Vinku Puljiću koji je prošle godine boravio na mirovnoj konferenciji u Seulu. U 15:00h Nadbiskup ih je primio te nazočio na svečanom ručku u prostorijama Ordinarijata.

U 18:00h kardinal Andreas je predslavio Svetu misu u Katedrali i pod misom izrekao prigodnu propovijed.

U 20:00h upriličena je svečana večera u Ordinarijatu gdje su kardinalu Puljiću gosti uručili prigodne darove. Nazočan je bio i mons. Franjo Komarica, banjolučki biskup.

9. siječnja 2017.

U 7:00h Nadbiskup je predslavio Svetu misu u kućnoj kapelici kojoj su nazočili i gosti iz Koreje na čelu sa kardinalom Andreasom. Nakon Mise gosti su se uputili u posjet KBF-u i Apostolskoj nuncijaturi. Kardinal Puljić je bio spriječen nazočiti cijelom programu.

10. siječnja 2017.

U 11:00h Nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića, generalnog tajnika BK BiH.

11. siječnja 2017.

U 15:15h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Damira Ivanovića župnika župe Presvetoga Srca Isusova u Brčkom i dekana brčanskog dekanata.

12. siječnja 2017.

U 11:30h Nadbiskup je otišao na liječnički pregled.

U 12:15h Nadbiskup je primio na razgovor fra Franju Dalibor Stjepanovića, ekonomu samostana na Plehanu.

16. siječnja 2017.

U 10:30h Nadbiskup je primio na razgovor fra Velimira Bavrku, župnika župe Vitez, fra Hrvoja Radića, župnoga vikara i fra Leona Pendića, župnika župe Brajkovići.

17. siječnja 2017.

U 9:30h Nadbiskup je primio na razgovor gospođu Zdravku Bago.

18. siječnja 2017.

U 9:30h Nadbiskup je primio na razgovor sestru Radoslavu Radek, vrhovnu glavaricu sestra SMI.

U 11:45h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Gorana Kosića, ekonoma u VBS-u.

U 14:00h Nadbiskup je predsjedao sjednicom povjerenstva za Sinodu VN.

U 16:15h Nadbiskup je primio na razgovor dr. sc. Sandu Smoljo, voditeljicu Centra za savjetovanje VN i profesoricu na KBF-u u Sarajevu.

19. siječnja 2017.

U 10:00h Nadbiskup je primio na razgovor gospodina Josipa Jerkovića, dopresjednika RS-a i gospodina Davora Čordaša, ministra u Vladi RS-a.

U 11:30h Nadbiskup je otišao na liječnički pregled.

U 14:30h Nadbiskup je primio direktora Uni Credit banke.

U 16:30h Nadbiskup je primio na razgovor gospodina Iliju Cvitanovića, predsjednika HDZ-a 1990.

20. siječnja 2017.

U 10:00h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Miljenka Džaltu, župnika u župi Sv. Josipa Rankovići.

U 11:00h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. dr. sc. Antu Ledića, župnika župe Presvetoga Trojstva u Novom Travniku.

21. siječnja 2017.

U 9:45h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Iliju Karlovića, župnika u župi Gromiljak.

U 10:20h Nadbiskup je primio na razgovor mons. Matu Janjića, župnika župe u Travniku i dekana travničkog dekanata.

U 11:00h Nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića, generalnog tajnika BK BiH.

U 12:00h Nadbiskup je upriličio svečano primanje povodom sutrašnjega imendana. Prijemu su nazočili svećenici, redovnici i redovnice grada Sarajeva. Prigodnu imendansku

čestitku izrekao je preč. dr. sc. Darko Tomašević, kanonik i dekan KBF-a u Sarajevu.

22. siječnja 2017.

U 11:00h Nadbiskup je primio bogoslove predstavnike svih tečaja VBS-a na imendansko čestitanje.

U poslijepodnevnom satima Nadbiskup se uputio u Zagreb. U 19:00h Nadbiskup se susreo sa kardinalom Josipom Bozanićem zagrebačkim nadbiskupom.

23. siječnja 2017.

U 10:00h Nadbiskup je nazočio zajedničkom zasjednju HBK i BK BiH u Zagrebu.

U 16:30h Nadbiskup se susreo sa mons. Allesandrom D'Ericom, apostolskim nuncijem u RH.

24. siječnja 2017.

U 9:00h Nadbiskup je nazočio otvaranju Teološko pastoralnoga tjedna u Zagrebu gdje je održao prigodan govor.

U 12:00h Nadbiskup je predslavio Svetu misu u sjemenišnoj crkvi na Šalati povodom pastoralnoga tjedna.

U 16:00h Nadbiskup se susreo sa gospodinom Zdravkom Marićem, ministrom financija RH.

25. siječnja 2017.

U 15:00h Nadbiskup se u Hrvatskome saboru susreo sa gospodinom Božom Petrov, predsjednikom Sabora.

U 15:30h Nadbiskup se uputio u Đakovo.

26. siječnja 2017.

U 10:00h Nadbiskup je posjetio samostan i župu u Vukovaru te se susreo sa župnikom i gvardijanom fra Ivicom Jagodićem.

U 10:30h Nadbiskup je dao izjavu za Vinkovačku televiziju.

U 11:00h Nadbiskup je posjetio središte vukovarske županije i susreo se sa županom gospodinom Božom Galićem. Nakon susreta Nadbiskup i župan dali su izjavu za medije.

U 13:00h Nadbiskup je pohodio Memorijalni centar, obišao muzeje Memorijalnoga centra koji čuvaju uspomenu na stradanje Vukovara i obranu Hrvatske.

U 14:30h Nadbiskup je održao "Školu mira" pred oko 320 osnovnoškolaca osmoga razreda iz cijele Hrvatske koji se nalaze u posjetu Vukovaru. Nadbiskup je djecu pozvao da uče o povijesti i da na temelju onoga što nauče znadnu vrednovati domovinu, ali ih podsjetio da ne mrze one koji su činili zlo,

nego da budu ponosni na one koji su položili žrtvu za obranu domovine.

U 17:30h Nadbiskup je u župi Odžak krstio sedmo dijete obitelji Kristijana i Mare Nedić, Anu Nedić.

27. siječnja 2017.

U 15:00h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Marka Majstorovića, župnika župe Presvetoga Srca Isusova i dekana Sarajevskoga dekanata.

28. siječnja 2017.

U 9:30h Nadbiskup je primio na razgovor patra Matu Anića, urednika Radio Marije BiH.

U 10:30h Nadbiskup je primio na razgovor odgojitelje i VBS-a na čelu sa preč. Josipom Kneževićem, rektorom.

U 12:00h Nadbiskup je primio na razgovor fra Ivana Marića, župnika župe Koraće.

31. siječnja 2016.

U 9:30h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. dr. sc. Tomislava Mlakića, pročelnika Katehetskog ureda VN.

U 10:45h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Marka Mikića, vicerektora u VBS-u.

U 11:30h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Antu Trgovčevića, župnika župe Novo Selo kod B. Broda.

1. veljače 2017.

U 10:00h Nadbiskup je primio na razgovor mons. Tomu Kneževića, ravnatelja Caritasa BiH, vlč. dr. sc. Mirka Šimića, ravnatelja Caritasa VN, gospodina Zlatka Malića i gospođicu Irmu Araranković.

U 15:00h Nadbiskup je primio na razgovor gospodina Jorg Luera, predstavnika Justitiae et pax biskupskih konferencija Europe. Susretu su nazočili preč. dr. sc. Darko Tomašević i dr. sc. Tomislav Mlakić.

U 16:15h Nadbiskup je primio na razgovor dr. sc. Tomislava Mlakića, pročelnika Katehetskog ureda VN.

U 18:30h Nadbiskup je primio na razgovor mons. Luigi Pezzuta, apostolskog nuncija u BiH.

2. veljače 2017.

U 10:30h Nadbiskup je predslavio Svetu misu i procesiju u katedrali Srca Isusova povodom blagdana Svijećnice – dana posvećenoga života. Svetoj misi nazočio je veliki broj redovnica, redovnika i bogoslova te naroda Božjega. Nakon Mise upriličen je domjenak u VBS-u.

U 13:15h Nadbiskup je primio na razgovor don Milana Ivančevića, ravnatelja KŠC-a *Don Bosco* u Žepču.

U 14:00h Nadbiskup je primio na razgovor člana predsjedništva iz reda Hrvatskoga naroda dr. Dragana Čovića.

3. veljače 2017.

U 9:30h Nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića, generalnog tajnika BK BiH.

U 10:15h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. dr. sc. Ivana Lovrića, ravnatelja KŠC-a "Sv. Pavao" u Zenici.

4. veljače 2017.

U 9:30h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Željka Vlajića, župnika župe Sv. Ilije u B. Brodu i vlč. Roberta Čabraju, trajnoga đakona.

U 10:45h Nadbiskup je primio na razgovor fra Zdravka Anđića, župnika župe sv. Ilije u Zenici i žepačkog dekana.

U 16:00h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Miodraga Brkana, studenta kanonskoga prava u Rimu.

6. veljače 2017.

U 10:00h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. dr. sc. Marinka Perkovića.

U 11:30h Nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića, generalnog tajnika BK BiH.

U 20:00h Nadbiskup je nazočio tribini koju je organizirao KBF i održao predavanje na temu utjecaja religijskih zajednica u pomirenju. Predavači su uz nadbiskupa bili vjerski poglavari reis Husein Kavazović, vladika Grigorije i Jakov Finci.

7. veljače 2017.

U 15:45h Nadbiskup je primio na razgovor mons. dr. sc. Franju Komaricu, biskupa banjolučkog.

U 17:00h Nadbiskup je primio delegaciju Hrvatskoga Sabora na čelu sa gospodinom Božom Petrov predsjednikom Sabora. Na susretu razgovaralo se o stanju Hrvata u BiH i njihovoj budućnosti te o aktivnostima RH u rejsavanju hrvatskoga pitanja. U Nadbiskupovoj delegaciji bili su mons. mr. sc. Luka Tunjić generalni vikar, dr. sc. vlč. Mirko Šimić ravnatelj caritasa VN te nadbiskupov tajnik vlč. Bojan Ivešić.

U 19:15h Nadbiskup je primio na razgovor mons. dr. sc. Franju Komaricu, biskupa banjolučkog.

8. veljače 2017.

U 8:30h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Miljenka Džaltu, župnika župe Sv. Josipa u Rankovićima.

U 9:00h Nadbiskup je predsjedao sjednicom umrežavanja struktura VN.

U 17:00h Nadbiskup je primio na razgovor mons. Adriana Lunga, OFM biskupa biskupije Inhambane u Mozambiku.

9. veljače 2017.

U 10:00h Nadbiskup je primio na razgovor njegovu exelenciju Haldun Koča, novoga ambasadora republike Turske u BiH.

U 15:00h Nadbiskup je predsjedao sjednicom Ordinarijata.

U 17:00h Nadbiskup je primio na razgovor mons. Luigi Pezzuta, apostolskog nuncija u BiH.

10. veljače 2017.

U 8:30h Nadbiskup je primio na razgovor mons. Tomu Vukšića, vojnog ordinarija u BiH.

U 10:00h Nadbiskup je primio na razgovor gospodina Al Baldawija, predstavnika Iraka u BiH.

U 11:00h Nadbiskup je primio na razgovor don Michele Capassa, rektora sjemeništa Redemptoris Mater i vlč. Marijana Lindića, vicerektora.

U 15:00h Nadbiskup je u VBS održao susret sa profesorima koji djeluju na KBF-u.

U 18:00h Nadbiskup je predslavio Svetu misu u Katedrali povodom spomendana bl. Alojzija Stepinca mučenika hrvatskoga naroda.

11. veljače 2017.

U 10:00h Nadbiskup je dao intervju za Radio Slobodna Europa.

U 11:00h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Marka Škrabu, svećenika VN koji se nalazi na postdiplomskom studiju iz liturgike u Rimu.

U 16:00h Nadbiskup je primio na razgovor gospođu Teu Vuglec Mijović.

U 17:30h Nadbiskup je primio na razgovor dr. Dragana Schwarza, liječnika.

12. veljače 2017.

U 16:00h Nadbiskup je primio na razgovor gospođu Katu Antolović.

13. veljače 2017.

U 9:20h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Miroslava Čavara, župnika župe Uznesenja BDM na Stupu i direktora Medijskog centra VN.

U 10:00h Nadbiskup je primio na razgovor gospođu Vinku Zovkić.

U 10:15h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. dr. sc. Mirka Šimića, ravnatelja Caritasa VN i profesora moralne teologije na KBF-u u Sarajevu.

U 16:00h Nadbiskup je primio na razgovor gđu. dr. sc. Sandu Smoljo, voditeljicu Centra za savjetovanje VN i profesoricu psihologije na KBF-u u Sarajevu.

U 20:00h Nadbiskup je nazočio početku duhovnih vježbi za svećenike u VBS-u koje je prvodio pater Ivan Mandurić.

14. veljače 2017.

Nadbiskup je nazočio duhovnim vježbama za svećenike u VBS-u.

15. veljače 2017.

Nadbiskup je nazočio duhovnim vježbama za svećenike u VBS-u.

16. veljače 2017.

Nadbiskup je nazočio duhovnim vježbama za svećenike u VBS-u.

U 11:00h Nadbiskup je u prostorijama VBS-a primio na razgovor predstavnike United Nations Population Fund BiH.

18. veljače 2017.

U 9:00h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Fabijana Stanušića, ravnatelja Svećeničkog doma VN.

U 9:30h Nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića, generalnog tajnika BK BiH.

U 11:00h Nadbiskup je primio na razgovor gospodina Iliju Cvitanovića, predsjednika HDZ-a 1990.

19. veljače 2017.

U 16:00h Nadbiskup je primio na razgovor preč. Marka Majstorovića, župnika župe Presvetog Srca Isusova Katedrala i sarajevskog dekana.

20. veljače 2017.

U 10:00h Nadbiskup je dao intervju za BHRT.

U 16:00h Nadbiskup je predsjedao sjednicom Stalnog vijeća BK BiH.

21. veljače 2017.

U 10:00h Nadbiskup je primio na razgovor Roberta Bošnjaka.

U 11:00h Nadbiskup je primio na razgovor gospodina Vedrana Đidu.

U 15:00h Nadbiskup je primio na razgovor gđu. dr. sc. Sandu Smoljo, voditeljicu Centra za savjetovanje VN i profesoricu psihologije na KBF-u u Sarajevu.

U 15:15h Nadbiskup je primio na razgovor grupu zemljoradnika iz Odžaka.

U 17:00h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Jakova Kajnića, duhovnika u VBS-u.

U 18:00h Nadbiskup je primio na razgovor gospodina Borića, brata umirovljenog svećenika Vlade Borića.

22. veljače 2017.

U 9:00h Nadbiskup je primio na razgovor patra Krešimira Djakovića, župnika župe Sv. Ignacija na Grbavici.

U 10:00h Nadbiskup je predsjedao sjednicom odgojitelja u VBS-u.

U 15:00h Nadbiskup je primio na razgovor akademika Husrefa Tahirovića.

U 16:00h Nadbiskup je primio predstavnike udruge Zaboravljenih branitelja.

23. veljače 2017.

U 10:00h Nadbiskup je primio na razgovor gospodina Samira Ibiševića, predsjednika udruge koja se bori protiv pušenja.

U 11:00h Nadbiskup je primio na razgovor dr. sc. vlč. Tomu Mlakića, pročelnika Katehetskog ureda VN.

U 14:30h Nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivicu Božinovića.

U 15:30h Nadbiskup je primio na razgovor mons. dr. Kiru Stojanova, biskupa Skopskog.

U 17:30h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. mr. sc. Olivera Jurišića, profesora filozofije na KBF-u u Sarajevu.

24. veljače 2017.

U 9:15h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Tadiju Ivoša, župnika župe Skopaljska Gračanica.

U 10:00h Nadbiskup je predsjedao sjednicom sa kanonicima Stolnoga kaptola.

U 11:30h Nadbiskup je primio na razgovor mons. dr. Kiru Stojanova, biskupa u Skoplju i vlč. Davora Topića, župnika župe Srca Isusova u Skoplju.

U 12:00h Nadbiskup je primio na razgovor preč. Marka Majstorovića, župnika župe Presvetog Srca Isusova - Katedrala i dekana sarajevskog dekanata.

U poslijepodnevnom satima nadbiskup se uputio u Zagreb.

25. veljače 2017.

U 10:00h Nadbiskup je otišao na liječnički pregled.

U poslijepodnevnom satima Nadbiskup se uputio u Sarajevo.

26. veljače 2017.

U 11:00h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Ljubu Zeleniku, prefekta u internatu KŠC-a "Sv. Josip" u Sarajevu.

U 16:30h Nadbiskup je primio na razgovor fra Marinka Šakotu, župnika iz Međugorija.

U 17:00h Nadbiskup je predslavio Svetu misu u Centru za mlade povodom završetka seminara za obitelj kojega je organizirao *Ured za obitelj VN*.

27. veljače 2017.

U 9:15h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Iliju Ivoša, župnika župe Sv. Ilije proroka u Rostovu.

U 10:15h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Vedrana Lešića, svećenika VN koji djeluje u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Australiji.

U 17:00h Nadbiskup je dao intervju za televiziju RAI 3.

U 17:45h Nadbiskup je posjetio apostolskog nuncija u BiH mons. Luigi Pezzuta.

28. veljače 2017.

U 10:00h Nadbiskup je primio na razgovor predstavnike molitvene zajednice Maranatha.

U poslijepodnevnom satima nadbiskup se uputio u Zagreb.

Propovijed biskupa mons. dr. Pere Sudara na spomendan blaženih Drinskih mučenica

Blažene Drinske mučenice - Umiranje iz ljubavi

Poštovane časne sestre, braćo svećenici, sestre i braćo!

Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko život svoj položi za svoje prijatelje (Ivan 15, 13), rekao je Isus svojim učenicima na Posljednjoj večeri, da bi im osvijetlio razlog svoje skore tragične smrti. Ali oni tu veliku istinu, očito, nisu razumjeli. I kako bi? Kakva je to ljubav koja se smrću, nestankom potvrđuje? Ljudski promatrana, smrt ništa ne potvrđuje, ona sve niječe i opovrgava. I apostoli su ovu Isusovu istinu razumjeli tek nakon Duhova! Drugačije i nije moglo biti, jer je život čovjeku sve, i, zato, smrt smrtan čovjek ne može prihvatiti kao dokaz nečije ljubavi. Smrt postavlja kraj svemu pa i prijateljstvu koje bi trebala potvrditi. Ljubav koja bi se „hranila“ smrću, gledana iz ovozemaljske perspektive, je negacija ljubavi.

Međutim, Isus je išao i dalje. Nije ostao na ovoj idejnoj i idealnoj tvrdnji o snazi ljubavi, nego je, u odlomku Evanđelja po Luki koji smo upravo čuli, kao dokaz ljubavi prema njemu i pripadanja njemu, postavio zahtjev odricanja samih sebe do gubljenja života. Iako je on, kao dokaz ljubavi, za sve ljude položio svoj život, ovaj Isusov zahtjev je ljudskoj logici teško razumljiv a još teže prihvatljiv. Bog je sva živa bića, a čovjeka na poseban način, tako vezao za život, da, kad god je to ikako moguće, za život daju sve a život ni za što. Istina, bilo je i danas ima primjera davanja života za ideale vjere, kako smo čuli u prvome Misnom čitanju, ali i prijateljstva, roditeljskih i rodbinskih veza, ljubavi prema domu i domovini. Sve se to, međutim, događalo i događa u trenucima ushita, oduševljenja a, još, češće bijesa pa i mržnje. I, gotovo uvijek, s nadom opstanka na životu.

Mi se, unatoč ovakvoga ljudskog odnosa prema smrti, večeras spominjemo pet Sestara mučenica koje su, slobodnim i svjesnim prihvaćanjem smrti, ušle u povorku velikoga mnoštva, što ga nitko ne može izbrojiti. A ušle su nakon što su u nevolji velikoj oprale i ubijelile svoje haljine u krvi Jaganjčevoj (usp. Otk 7, 9. 14), kako u viđenju gleda pisac Knjige

Otkrivenja. Danas se navršilo 75 godina od njihova ulaska u broj onih koji su u blaženoj vječnosti susrele Boga kome su tako čvrsto povjerovala da su svoje živote, da bi ih posve zadoobile, zbog vjernosti njemu, slobodno predale. Tu vjeru i vjernost su potvrdile predanjem života, to jest *onoga što je najdragocjenije da bude voljeno* jer je život ono najdragocjenijim što ga čovjek ima.

Pred svakim mučeništvom čovjeku se postavlja pitanje, kakva je to vjera koja mučeniku, u zastrašujućim okolnostima, otvara oči duha da u besmislu smrti prepozna smisao života? Odakle Drinskim mučenicama snaga svladati čovjeku tako svojstven strah od smrti i u skoku kroz prozor prepoznati izlaz i oslobođenje, a u tami noći nazreti zoru vječnoga jutra? Kako im se nije probudila ona, čovjeku u smrtnoj pogibli tako svojstvena, a lažna, nada da bi i zlikovci mogli imati srca i smilovanja pa ih, onako izmučene i jadne, pustiti na miru? Kako nisu popustile napasti da ni Bog ne traži baš tako strašnu žrtvu? Dok razmišlja o tome strašnome događaju, čovjek danas pada u napast vjerovati da je, ljudski gledano, moglo sve i drugačije završiti, da se mogla i, možda, trebala izbjeći tragedija. S. Jula se već na Palama mogla spasiti jer je, sa sigurne udaljenosti, posve jasno vidjela što se događa i kako bi moglo završiti. Samo je trebala ne ići k sestrama u Marijin dom, koji je već gorio, i sakriti se. Ali, u tome slučaju, ona ne bi bila blažena Jula, Ljubavi boje kći! A onda, one večeri u Goraždu, sve četiri su moglo prihvatiti vlastitu nemoć i prepustiti se ljudskoj zloći, nadajući se da će im poštedjeti živote ili će im, možda, netko priteći u pomoć i spasiti ih.

Ali ne, one su vjerovala samo u jednoga i jedinoga Spasitelja! Njihova se vjera, u godinama njihova vjernoga služenja, pretvarala u ljubav i posvemašnje predanje onome kome su povjerovala i poklonile svoje živote. S njime su se povezale neraskidivim vezom ljubavi koja se pokazala jačom od smrti, pa ih ni ona, kako je prorekao Apostol Pavao, nije mogla od Krista rastaviti. Kako je veličanstvena spoznaja da tako priprost i jednostavan kršćanski i

redovnički život u ovoj zemlji Bosni i Hercegovini može, po sebi slabo i grešno ljudsko biće, posve suobličiti Kristu i posve ga sjediniti s njime. Naime, u njihovu vapaju: *Isuse, spasi nas!* sažeta je sva mjera povjerenja i posvemašnjega predanja. U tome krik se čula jeka Isusova vapaja iz Getsemanskoga vrta: *'Oče moj! Ako je moguće, neka me mimoide ovačaša* (Mt 26,39). I čovjeku vjerniku se može učiniti da je Bog ostao nijem te večeri u Goraždu, kao i u Getsemaniju i na svim mjestima tolikih zločina i mučeništva kroz krvavu ljudsku povijest. Pristati uz takvu pomisao je više nego strašno jer ona čovjeka pretvara u posvemašna i konačna bijednika gubitnika!

Sestre i braćo, čovjeku, zbog zagledanosti u zastrašujući ponor zla i zločina, najčešće, promakne sva veličanstvenost snage i milosti što ga u sebi, kao tajnu, krije svako mučeništvo. Da bi se to, bar donekle, naslutilo dostatno je zamisliti scenu mučeništva te zimske, adventske noći. Čovjeka sledi i paralizira mu razum i duh i sama pomisao na časne sestre u čiju sobu na drugome katu provaljuju pijani i razulareni šumnjaci. One su dobro znale što ih čeka, ali, po ljudsku, izlaza nisu imale! Što se, ljudski gledano, moglo i očekivati od preplašenih, izglednijih i iznemoglih četiriju žena, časnih sestara nakon četverodnevnoga puta u teškim zimskim uvjetima u pratnji ljudi bez milosti? Zar nije bilo „normalno“ da sestre u takvu stanju pokažu klonulost duha, bespomoćnost, beznade i pomirenost sa vlastitom sudbinom i predaju se bez otpora? Ali, nije bilo tako! U krvavome i nesmiljenome susretu i borbi nasilja i bespomoćnosti, snage i nepokolebljivosti, nagona i čednosti pobijedio je slabiji. Kojom i čijom snagom? Tu čovjek samo očima vjere može i mora prepoznati Boga na djelu. I to onoga što nam se, jer smo *malovjerni*, čini da vapaj Mučenica: *Isuse, spasi nas!* nije čuo i da na jauke nasilno ubijanih sablažnjivo „šuti“, kao da je i sam ostao bez odgovora! Ali Bog je u nepravednoj i nasilnoj smrti svoga ljubljenog Sina dao, čini se, jedini mogući, ali zato božanski odgovor na sve nepravde i zlo-

čine ovoga svijeta. On ih nije ni spriječio, ni zanijekao, on ih je otkupio. Istina, čudno je da on čovjeku dopušta da postane zvijer i da ga, unatoč tome, ne prestaje voljeti i pozivati da se obrati i postane njegovo dijete! To je Bog koji se objavio u Isusu Kristu u kojega su Drinske mučenice povjerovale i u njega se pouzdale. One su u njemu pobijedile, zapravo, u njima je pobijedila snaga njegove milosti! I dok ih danas, pet godina nakon što nam ih je Crkva postavila kao uzore i zagovornice, častimo, mi, ispovijedamo svoju vjeru u Boga vjernosti koji nikada ne napušta onih koji mu ljubavlju i vjernošću uzvraćaju.

I ne zaboravimo, Bog svoje milosti nikada ne daje samo za spasenje i uzdignuće pojedinaca. Nije ni milost mučeništva Drinskim mučenicama darovao samo zbog njih. U mučeničkoj smrti, kojom ih je pridružio smrti i slavi svoga Sina, dao je svima koji to žele prihvatiti poruku i poziv. Sestre iz Marijina doma su istom snagom ljubavi, bez zadržke, prihvaćale i pomagale pravoslavne Srbe iz Paljanskih sela i oduprle se zločinačkome zahtjevu srpskih vojnika. Snagom ljubavi i otpora njihova žrtva je prerasla u mučeništvo! Poruka je da dosljedan kršćanski stav i prema dobru i prema zločinu uvijek vodi do vidljivih ili nevidljivih Drina, ali da na obalama uvijek čeka Bog, koji je sve to već prošao. Uvjeren sam da nas Bog, i njihovom mučeničkom smrću, danas poziva da u svome ljudskome i kršćanskome doživljavanju i djelovanju rijeku Drinu i sve što ona simbolizira, umjesto prijepora i razdora, pretvaramo u poveznicu. Ona je, kao i sve rijeke ove Bogom dane zemlje, bezbroj puta nasiljem i zločinima onečišćena ali i krvlju nevinih i mučenika očišćena. Večeras nam je moliti zagovor Drinskih mučenica da ljudima i narodima ovih prostora, napose Srbima pravoslavcima i nama Hrvatima katolicima, podari mudrosti i milost obraćenja i pomirenja kako bismo smogli snage prepoznati se kao braća i sestre, jer djeca smo jednoga i jedinoga Boga.

Propovijed kardinala Puljića na svetkovinu Božića u Katedrali

PRILOZI

Dragi brate u biskupstvu Pero
Mnogopoštovani oče provincijale fra Jozo
Draga braćo misnici, braćo i seste prisutni
ovdje u Katedrali, kao i svi vi braćo i sestre
koji nas pratite preko elektronskih medija.

Noćas smo razmišljali upravo o samom događaju rođenja Isusa Krista. Danas ga želimo doživjeti. Mi često puta to pomalo romantično gledamo, međutim to je bila kruta stvarnost, gdje su Marija i Josip došli u Betlehem radi popisa, i tada je Isus ušao po rođenju u taj popis. Postao je popisan kao član ljudskog roda, jer se rodio kao dijete. Ali je to bilo strašno ljudski gledano da nisu imali mjesta u svratištu. Kao što se zbilom te svete noći, to će se ponavljati kroz cijelu povijest. Često puta Isus nema mjesta u ljudskoj sredini. Njega se na rub zbivanja goni. Nije prihvaćen. Međutim i danas, u ovom evanđelju koje je navješteno, odjekuje dosta zbunjujuće: „svojima dođe i njegovi ga ne primiše“.

Kada siđemo u naše ljudsko osjećanje, znamo što znači biti odbijen, neprihvaćen, odbačen. Možda po ljudsku nema gore boli, kao što Papa često puta ponavlja, upravo kada na rub čovječanstva guramo ljude. Evo Isus je to iskusio. Svojima dođe i njegovi ga ne primiše. I dok slavimo rođenje njegovo želimo u prvom redu prepoznati da je on došao radi nas i radi našeg spasenja, prepoznati još više da je došao k nama. Poslanica Hebrejima kaže: „u naše dane“. Evo, mi slavimo te dane. To je taj dan kada Isus dolazi k nama. Progovori božanska riječ koja se utjelovila. Progovori božanskom ljubavlju da pokaže Božiju blizinu čovjeku. Međutim dok razmišljamo o otajstvu rođenja Isusa Krista, i u naše vrijeme, i u našoj sredini dođe svojim. Međutim, moramo priznati Božić smo nekako prihvatili ali bez Isusa. Vidimo i u javnosti tu su nekakvi vašari, prodaje se. Božić je, ali nema Isusa. Tu su nekakve čestitke, sretni blagdani, ali nekako se boje spomenuti Isusa i njegovo rođenje. A zapravo Božić je to, Isusovo rođenje, tako smo stvorili nekakvu klimu, tobože da budemo bliži drugima i drugačijima. Nemoj spominjati Božić i Isusa.

Moramo mijenjati taj mentalitet koji jednostavno želi Isusa ne prihvatiti. Nema Božića bez Isusa. On je taj koji čini Božić lijepim, dragim, radosnim, jer je došao kao spasitelj, došao je kao svjetlo. Čuli smo u prvom čitanju kako poručuje da su blagoslovljene noge glasonoše mira. Sjećate se papinog govora na stadionu Koševo kad je govorio da nije dovoljno govoriti o miru, potrebno je činiti mir. A nema mira dok čovjek ne nađe mir u svojoj savjesti, u svom srcu. Tek takvi ljudi mogu graditi mir. Ljudi koji su zaraženi mržnjom, koji su zahvaćeni sebičnošću, koji itekako radi interesa neke stvari rade ne mogu biti graditelji mira. Zato, da bi mi postali blagoslovljene glasonoše mira, moramo naći taj mir u svojoj savjesti koju Isus donosi. To je Božić. Mir u savjesti, mir u srcu. I to je izvor radosti, jer čovjek koji ima nemirnu savjest ne može se radovati. Čovjek koji je sebičan, ne može se radovati. Jer on je ispunjen nečim što ga truje. A pogotovo čovjek koji je pun mržnje, ne može se radovati, jer on je otrovan u sebi.

Ovih dana čujemo kako je zatrovan zrak u Sarajevu raznim česticama. Međutim, to jest teško. Šteta što vlast nije mala više mudrosti da donese drugačije odredbe, ne baš za Božić. Toliki me zovu da to pokušam nekako riješiti. Međutim, ja nemam vlasti, oni mene ne slušaju. Ali šteta što nisu imali više mudrosti da to donesu da od sutra važi a ne baš na Božić. Kako baš izmisle takav zakon. Jasno da taj otrov što je u zraku, njega ćemo se nekako riješiti, ali otrov mržnje koji vlada u svijetu, to je pravi otrov. Njega se teško rješavamo. Ljudi su zatrovani i jednostavno nema mjesta za Isusa. Dokle god je mržnja u srcu nema mjesta za Isusa, Božić se ne može doživjeti.

Zato je divan običaj da pred Božić ako ikako može da se pomire ljudi, s Bogom, sa sobom i međusobno. E onda je pravi Božić. Onda se Isus rodio. Jer to je ta očitovana ljubav koja zaživi u ljudskim srcima i onda postajemo pravi glasonoše mira. Zato danas, dok slavimo rođenje Isusa Krista prvo mu želimo reći: dobrodošao u nas i među nas, nećemo te odbi-

ti. Nažalost, dokle god čovjek ne prihvaća Božiji zakon, ne prihvaća Božiju riječ nema Isusu mjesta. Zato je potrebno da kažemo: imaš Isuse mjesta jer prihvaćamo tebe, tvoju riječ, tvoj zakon, tvoju poruku, tvoju objavu, taj znak Božije ljubavi koji je zaživio među nama i u nama. Zato mi čestitamo jedni drugima Božić. Želimo da postanemo dionici tog otajstva. Stara je riječ čestito. To znači imati često, imati udio. Želimo da svi mi imamo udio u tom Isusovom rođenju kako bi ponijeli izvor radosti. Jer, Isusovo rođenje je istinski izvor radosti.

Čuli ste u zbornoj molitvi da je time Isus obnovio ljudsko dostojanstvo. Divno je Božije djelo što nas je stvorio a još je divnije što nas je otkupio. Pokazao da nas ne odbacuje, da nas voli, da nas prihvaća. Ali, i mi moramo naučiti od te božanske ljubavi prvo prepoznati svoje vlastito dostojanstvo, dostojanstvo djeteta Božijega. Onima koji ga primiše podade moć da budu djeca Božija. Tu je zapravo ljepota našeg dostojanstva, biti djete Božije. A onda i samim time zračiti Božjom dobrotom. Tako nam je potrebno tog svjetla u ovom sumraku beznađa. Tog svijetla koje daje smisao života. Jer, on nam daje smisao života. Znamo zašto živimo jer smo Božja djeca. Zato u ovome slavlju Božića želimo obnoviti svoju vjeru, želimo obnoviti ljubav, želimo obnoviti i svijest što smo i tko smo. Zato na svoj način u ovome Božiću i ovome slavlju želimo se ohrabriti za život. Ne biti kukavice, ne bojati se zastupati istinu, ne bojati se zastupati ljudska prava, ne bojati se zastupati obranu ljudskog dostojanstva. To nikad nije usmjereno protiv onih koji su drugačiji, dapače, mi svoju katoličku vjeru

nikad ne tumačimo napadajući druge, nego iz te naše ljubavi koju nam je Bog darovao želimo s drugima živjeti u poštovanju i vrjednovanju da smo svi stvorenja Božja. To poručujemo i drugima: da ne tumače svoju vjeru napadajući druge. Na poseban način da ne bude ozračja da u ime Boga zlo čine, da otrovno srce, zatrovano mržnjom očiste. Želimo napraviti društvo u kojem će vladati pravda, istina, čovjekoljublje. A kako ćemo napraviti to pravedno društvo donoseći zakone koji često puta isključuju druge. Kako ćemo pravedno društvo napraviti kad uvijek gledamo čija će biti gornja. Nisu važni mali ljudi. Nema mali i veliki ljudi. Pred Bogom svi smo mi krhka roba i svi smo mi ljudi koji nosimo svoje grijehе. To je jedino naše a sve je drugo Božiji dar.

Zato želimo u ovo društvo unijeti vrjednoste našeg života, zastupati prave vrijednosti, ne bojati se bez obzira koja moć bila, nego hrabro svjedočiti da se Isus rodio, da nas je otkupio, da nas Bog voli, da nas je pozvao na tu ljubav. Želimo živjeti tu ljubav u svakoj sredini u kojoj se nalazimo. I na kraju želim dok vam čestitam Božić, želim tu radsonu vjeru u vašim srcima. Dok vam čestitiam Božć želim da se istinski osjetite i voljeni od Boga, jer to Isusovo rođenje jest očitovaanje Božije ljubavi prema nama. To ponesite u svoje kuće, u svoju sredinu. Neka vam to bude izvor hrabrosti da hrabro nosimo svoj križ i susrećemo sve izazove života. Da budemo svjedoci Isusova rođenja. Blagoslovljene noge glasonoše mira. Svaki od vas neka bude blagoslov ovom društvu kao glasonoše mira. Mira kojeg u srcu nosite, kojeg iz vjere živite, kojeg hrabro svjedočite u našoj svagdašnjici. Amen.

Propovijed kardinala Puljića na Misi za početak Nove godine

PRILOZI

Draga braćo misnici

draga braćo i sestre prisutni ovdje u Katedrali kao i vi svi koji nas pratite preko radio valova radio Marije BiH.

Rekoh na početku mise danas slavimo Bogomajčinstvo. Jer Marija je rodila Sina Božjega. Zato je Marija ne samo Kristorodica nego i Bogorodica. Njezin je danas dan. Svetkujemo njezino Bogomajčinstvo. Svetkujemo veliko Božije povjerenje u nju, a i ona kao ponizna službenica, prihvatila je s Bogom surađivati. Međutim, papa Pavao VI. odlučio je prije 50 godina ovaj dan proglasiti međunarodni dan molitve za mir. I svake godine pape su poslale za ovaj dan svoju poruku, poslanicu. Bilo bi zanimljivo skuptiti svih tih pedeset poruka koje su dosad slane od papa, što su sve poručivali. Ovaj papa, papa Franjo za ovaj dan mira poslao je poslanicu o nenasilju.

Mi smo svjedoci da je porastao duh nasilja, ne samo na svjestkoj razini, nego i na lokalnoj razini. Vdimo kako se nasilje pojavilo u obitelji, u školama, na ulici. A onda i među narodima. Bolno je kada se tamo gdje je gnijezdo, gdje se odgaja za ljubav i gnijezdo ljubavi, stvori duh nasilja. Vidimo u vijestima crne kronike, kako to nasilje donosi nemile plodove. Zato papa, na poseban način poziva da danas moleći za mir, molimo za duh nenasilja. Da ljudi počnu rješavati te probleme koji nastaju u među ljudskim odnosima kroz razgovore, kroz praštanje, kroz pomirenje, kroz prihvaćanje, kroz surađivanje. Međutim, taj duh nenasilja je potrebno pronijeti u sve strukture života. Strašno je čitati kako ta djeca u školama, uhvate njih nekoliko, pa nasilje izvrše nad pojedinim djetetom. Tu se pitamo koji je to đavolski duh? Nije čudno da današnje sve emisije, koje bilo kroz filmove bilo kroz drugo veličaju nasilje. To je junaštvo, i to je postalo duh javnog mijenja. Ta djeca gledaju to nasilje i jednostavno počnu imitirati u svom privatnom životu. I zato je ozbiljno pitanje društva: kako stvoriti ozračje suradnje i izbaciti taj duh nasilja u društvu, da istinski bude jedna sigurnost života u svagdašnjici?

Međutim, ono što je posebno bolno na što Papa upozorava, to nasilje često puta rađa i progonstvima i ubojstvima i na neki način izbjeglištvom i tako dalje. Mi smo toga svjedoci što sve nasilje donese: tolike mrtve, tolike ožalošćene. Međutim, to je jedna ružna politika. Nisam mjerodavan da o tim stvarima prosuđujem, ali nisam ni kriv što dobijem te informacije kako pojedini moćnici financiraju nasilje, kako bi imali razlog intervenirati. U nekim trenucima mogu reći da pojedine sile svjetske svjesno protežiraju nasilje kako bi oni mogli doći tobože kao mirovne snage. Upravo kako bi mogli prodavati svoje oružje, jer to je vrlo unosan biznis. Kako je strašno slušati, evo i u ovoj noći koliko ih je bilo mrtvih radi nasilja. Kako zapravo riješiti taj problem? Zato Crkva danas moli za mir, Božiji mir. Bog daje mir. Ali, u ljudskom duhu da iskorjenimo nasilje. To ne znači da ćemo sada trpjeti, ali moramo rješavati nasilje, rješavati ne novim nasiljem, nego rješavati uzrok nasilja, bilo da se radi o prljavoj politici, bilo da se radi o bahatosti. Nažalost, danas smo proizveli strukture, formacije intelektualne. To je obrazovanje, a iz društvenih struktura izbacili smo odgoj tako da više nije ministarstvo za odgoj i obrazovanje nego samo obrazovanje. Za odgoj se nitko ne brine, a gdje se čovjek ne odgaja da se zna svladati, da zna usvojiti vrijednote, da zna komunicirati, teško će biti stvoriti društvo nenasilja na poseban način ako postoji duh odgajanja za nasilje. Pogotovo gledamo kako neke države smatraju da imaju pravo ne dati ljudska prava nekima. Jasno, jedino ako bude nasilja onda moraju popustiti. To je taj krivi duh. Ovo što sam sada rekao to sam osobno doživio kad sam govorio u Bruxellesu, europskoj zajednici o manjku jednakih prava u BiH, posebno za nas Hrvate. Oni onako ležerno odgovore: „što hoćete, ne puca se na vas“. Dakle, mi bi trebali početi pucati da oni shvate da se za nas treba zauzeti. To je taj glupi mentalitet svjetskih sila dakle oni proizvode koji puta taj agresivni duh i nasilje. Jer ako nema nasilja ne treba rješavati ljudska prava.

Zato danas molimo za mudrost onih koji vode ovosvjetsku politiku, da ne vode prljavu politiku koja radi za interese a pogotovo ignorirajući ljudska prava i prava naroda. Svaki narod ima pravo na svoj identitet, na svoj duh kulture, na svoj jezik. Nema ni jedna država tu moć da kaže: „mi ćemo vama dati ta prava“. To smo mi čuli i u ovoj zemlji koji puta, mi ćemo dati Hrvatima. Nemate vi šta nama davati ono što nama pripada. Tako i tim malim narodima, nema šta davati, nego omogućiti da oni svoja prava žive. Danas, moleći za mir, molimo upravo to da Bog prosvjetli pamet moćnicima da nasiljem ne proizvode nova nasilja, nego stvore uvjete živjeti slobodu i prava. Papa kad je bio u Sarajevu onda je

rekao citirajući Sveto Pismo: „da je mir plod pravde“. Nema mira gdje je nepravda. Zato je potrebno da u ovom svijetu zaživi pravedni mir, da čovjek bude čovjek u svom dostojanstvu i svojim pravima. Zato Bogomajku molimo, koja je rodila onoga koji je mir naš, neka nam izmoli mir u srcu, mir u našim obiteljima, mir u našim narodima. U svjetskim moćnicima neka Bog prosvjetli pamet da shvate vrijednost ljudskog života, čovjekovog dostojanstva, prava na identitet, nacionalni i vjerski, kako bi ljudi u jednakopravnosti živjeli i vrjednovani bili u svim dimenzijama koje dolikuju čovjeka. Bogomajko, Sina si svoga darovala On nek bude naš mir. Amen.

Homilija kardinala Andrea Yeom-a

Sarajevo-Katedrala, 8. siječanj 2017.

Drago mi je što mogu s vama ovdje slaviti svetu Misu za mir i pomirenje u svijetu. Posebno u Bosni i Hercegovini i dvjema Korejama.

Dijete Isus donosi mir svim ljudima. Bog je pokazao pastirima, koji su se uplašili, Nebesku četu kako pjeva: „Slava Bogu na visini i mir ljudima dobre volje!“ (Lk 2, 14).

Sveti Božić je trenutak objave slave Božje u svijetu. Sveti Božić je trenutak u kojem se svaka moć i sila svijeta poklanjaju Božjoj slavi.

Ali svijet još uvijek ne uspijeva prihvatiti ovaj istinski mir. Zato što nisu shvatili Božju ljubav. Ljubav dolazi od Boga (I Iv 4. 7). Voljeti braću bez da se razumije što znači Božja ljubav, izaziva požudu, posesivnost i navezanost. Sebična ljubav obostrano ranjava i ne uspijeva ostvariti iskrenu ljubav. Zbog toga moramo voljeti bližnje s onom ljubavlju kojom nas je Bog volio. Bog je mnogo volio svijet i ova ljubav je potpuno objavljena sa otajstvom svetog Božića i otajstvom Križa.

Korejska crkva je zemlja mučenika

Povijest korejske crkve nije udaljena od sadašnjeg vremena, ali je primila toliko ljubavi od Gospodina. To je zato što je korejska crkva sagrađena na temeljima mučenika. Nakon progona više od 100 godina, korejska

crkva je doživjela slobodu, ali ubrzo došle su za nju nove teškoće: japanska invazija koja je vladala silom (japanski kolonijalizam).

Kušnje za našu Crkvu nisu završile prestantkom japanske invazije, zato što je korejski ideološki rat, prije 77 godina (početkom 50-tih godina prošlog stoljeća), učinio da su se braća oružjem sukobila jedan protiv drugog. Bio je to rat toliko bolan da je ostavio sve do sada otvorenu ranu. Ja sam izravno doživio taj rat, kada sam bio mali. Za mene je to tako tužno sjećanje, toliko da me duboko obilježilo. Ovaj rat još uvijek nije završen i nakon 77 godina sukob i dalje napreduje.

Ovaj rat je također prouzročio toliko patnje u crkvi. Sjeverna Koreja se zove Demokratska Narodna Republika Cho-seon, gdje je komunistička vlast. U njoj je prije rata bilo pedeset i sedam (57) župa, u kojima je bilo pedeset i dvije tisuće (52.000) vjernika, koji su živjeli kršćanski život slaveći Gospodina. Međutim nije ostao nijedan jedini svećenik ili redovnik/redovnica, dakle tamo je nastala pustinja bez vjere. Postoje samo sjećanja na crkve. Sjećam se vrlo dobro plemenite vjere tadašnjeg biskupa i svećenika tijekom komunističkog progona.

Konkretno, vjera koju je biskup ordinarij pokazao i vjera svećenika Pyong-yanga je bila

tako velika u to vrijeme. U biskupiji Pyong-yang je bio biskup ordinarij koji se zvao mons. Hong Yong-Pyo sa drugih šesnaest (16) svećenika. No, nitko od njih nije učinio otpadništvo ili pobjegao u Južnu Koreju gdje je postojala vjerska sloboda; svi su ubrzo pretrpjeli mučeništvo svjedočeci vjeru u Gospodina. Vjernici iz biskupije Pyong-yanga pokušali su sa svom svojom snagom zaštititi svećenike. Uvjeravali su ih da je utočište u bijegu u Južnu Koreju, te su skupljali potreban novac za njihov bijeg i vodiča za ceste prema Južnoj Koreji. No, svi svećenici te biskupije nisu htjeli spasiti svoj život na taj način. Nisu to učinili iz tri razloga: prvo, biskup ih nije zaredio da pobjegnu, te su biskupa deportirali komunisti, a oni nisu znali što se s njim dalje dogodilo. Drugo, nisu htjeli pustiti da plemenita smrt braće svećenika, koje su ubili komunisti, bude uzalud. Treće, oni su mislili da nije pravedno da župnik pobjegne ostavljajući stado. Tako su jedan po jedan bili oteti ili osuđeni od strane komunista na javno smaknuće. U takvoj situaciji mladi iz župa su stražarili po redu cijeli dan i cijelu noć. Na primjer, zvonili bi zvonom kad su komunisti dolazili uhititi svećenike. Tada su vjernici koji su živjeli oko župne kuće napravili živi zid oko svećenika kako ih oni ne bi mogli uhititi. Tako su se suočavali s vojnicima goloruki; iz tih sukoba mnogi vjernici su umirali ili ostajali ozlijeđeni. Svećenici su, vidjevši takvo strašno stanje, predavali se i dali odvesti od komunista; nisu mogli podnijeti da njihovi vjernici umiru i stradaju kako bi zaštitili njih svećenike. Neke župe su uspjele od komunista ovako spašavati svećenike sve do početka Korejskog rata. No čim je rat započeo, komunisti su deportirali sve i jednog svećenika, i u biskupiji Pyong-yang sve do danas nema ni jednog svećenika koji bi mogao slaviti svetu Misu. Ja sam upravitelj biskupije Pyong-yang. Na žalost, nisam mogao ići još nijednom u svoju biskupiju Pyong-yang i za to sam jako žalostan. Molim se samo svako jutro za sve ljude koji u njoj žive i molim za moguće vjernike koji su ostali da i dalje vjeruju u tajnosti.

Potomci mučenika

Mi mislimo da će se Crkva u Sjevernoj Koreji ponovno podići. Zato što je Korejska Crkva branila vjeru pod okrutnim progonstvi-

ma 100 godina prije Korejskog rata. Naši preci su zbog vjere trpjeli da budu izbrisani iz registra obiteljskog statusa zato što su prihvatili kršćansku vjeru, ali oni nisu doživjeli da se njihova imena izbrišu iz knjige nebeskog života. I prihvatili su da budu potpuno istrošeni zbog obraćenja na kršćanstvo, ali nisu prihvatili izgubiti blago vječnoga života. Prihvaćali su da budu napušteni i marginalizirani od strane obitelji i rodbine, od prijatelja, ali stekli su ljubav Božju. Tako su morali živjeti na ponižavajući način da zaštite vjeru postajući svojom voljom siromašni, jedući jestivo bilje i korijenje drveća, imajući lončarske obrte, a proizvode su prodavali za sitniš (malo novca). No, sreća im je bila živjeti u skladu s Božjim zapovijedima.

Crkva u Južnoj Koreji sada uživa u potpunosti slobodu i mir, slaveći sv. Misu, zahvaljujući žrtvi svojih predaka koji su je prihvaćali više od 100 godina. Danas u Sjevernoj Koreji još uvijek postoje progoni protiv kršćana, koji traju već 70 godina. No, ne možemo biti obeshrabreni stanjem u Sjevernokorejskoj Crkvi, jer smo sigurni da će u Sjevernoj Koreji biti i dalje potomaka korejskih mučenika, koji mole svim srcem za očuvanje kršćanske vjere.

Vrhbosanska nadbiskupija i nadbiskupija Seoul – braća i sestre smo u Kristu

Nadbiskupija Seoul je imala jedan Forum, pod nazivom „Forum za mir i dijeljenje iskustva na Korejskom poluotoku 2016“. Na taj Forum su bili pozvani biskupi koji su imali iskustva sa zauzimanjem za mir, proživljavajući patnje ili biskupije koje još uvijek trpe za mir. Na tom Forumu sam mogao čuti od njih velika učenja kako čvrsto izgraditi mir. Na tom događaju je sudjelovala i Njegova Eminencija Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski. Za nas je to bila velika milost. Ostavio je svoje svjedočanstvo koje su sve teškoće katolici morali pretrpjeti u ovoj zemlji. Pokazao je vjeru pastira koji se u potpunosti povjerio Ocu Nebeskom. Vidjeli smo kako vaša vjera postaje jača i nepromjenjiva usprkos svim poteškoćama koje ste imali. Iz tog svjedočanstva smo osjetili veliku bratsku ljubav prema vama. Povijest Balkanskog poluotoka, je bliska povijesti Korejskog poluotoka. Dvije Crkve – ovdje na Balkanu i korejske - morale su trpjeti invaziju toliko stranih sila i

komunističkog progona. One su živjele s mnogim različitim religijama surađujući ili ponekad imajući sukobe s njima. Ta geografsko-strateška područja nose bolne kušnje i poteškoće u očuvanju vjere. Ali Božja ljubav je velika. Dokaz za to je da mi u Južnoj Koreji nismo imali ništa, ali mislili smo na blagoslov koji će nam Gospodin dati. Korejska Crkva je to proživjela. Korejska Crkva je preživjela progone u feudalnoj dinastiji, pod japanskim kolonijalizmom, komunističke progone itd. Situacije nisu pomagale kršćanima, ali vjera je postala još jača, a crkva nije posustala. Zato što smo uvijek imali potpuno povjerenje u Gospodina da će nam pomoći u njegovo vrijeme i buduću da Gospodin nije ignorirao naše vapaje, mi smo se čudesno oporavili. Želim prenijeti tu nadu Njegovoj Eminenciji kardinalu Vinku Puljiću. Mi smo braća u jednoj kući Gospodnjoj i povezani smo u onomu što se zove obostrano bratstvo.

Molimo jedni za druge. Bio sam vrlo zahva-

lan i dirnut kada je kardinal Puljić došao u malu državu na Istoku i podijelio veliko svjedočanstvo kao istinski pastir. Molit ću da Vrhbosanska nadbiskupija bude u mogućnosti uživati istinski mir u Božjoj ljubavi i milosti, onako kako je to mogla i nadbiskupija Seoul ne posustajući za vrijeme progona. Braća smo u Gospodinu.

Vrijeme pripreve jedne nove nade

Potruga za mirom mora početi sa željom za Božjom ljubavi. Dakle, ljubav i oprost su postupci za mir i strpljenje učvršćuje našu vjeru. Svjedočimo vjeru u ljubavi Krista, životom molitve, praštanja i pomirenja. Prava promjena se događa u uzajamnoj ljubavi. Nadvladat ćemo zlo ljubavlju u vjeri na slavu Gospodina. Sve vas povjeravam zaštititi Svete Majke Božje i Svetoj Crkvi.

Hvala.

Propovijed dr. sc. don Maria Bernadića u Sabornoj crkvi na kraju Molitvene osmine za jedinstvo kršćana u Sarajevu

Draga kršćanska braćo i sestre,

Kršćani zapadnog obreda po gregorijanskom kalendaru na današnji dan slave blagdan Obraćanja Sv. Pavla apostola. Inače, znamo da je kao temeljni biblijski tekst za ovogodišnju molitvenu osminu izabran upravo Pavlov tekst iz Druge poslanice Korinćanima (5,14-20). Tekst, u kojem apostol svjedoči ljubav Kristovu koja obuzima svakog kršćanina. Nije to neka apstraktna ljubav; nije to tek „uzvišeni osjećaj ili ekstaza srca“ (papa Franjo). Ne, to je ljubav koja je samu sebe predala u smrt kako bi mi mogli živjeti i biti spašeni. To je ljubav s kojom sve staro iščezava, a novo-gle- nastaje. To je ljubav koja prašta grijehe i sapire sve opačine.

I ljudi znaju međusobno jedni drugima oprostiti, ali počesto na vrlo nesavršen način. U smislu: oni oprostite, ali onda počesto na to podsjećaju one kojima su oprostili (...) i to neri-

jetko na jedan neugodan svađalački način. Baš kao da ljudi iz svake situacije pokušavaju nešto ubrati, s nečim profitirati, nekoga novo zadužiti. No, ljubav Božja nije takva. Kad Bog prašta, On stvarno oprost. U našoj duhovno-teološkoj tradiciji se kaže kako Bog *uništava* grijehe. Jednostavno, više ih nema kao da ih nikada nije ni bilo! Zato je apostol i mogao reći da s Kristovom ljubavi ono staro doslovno nestaje, a novo nastaje.

Sve što će apostol Pavao kasnije izreći i uraditi, duboko je povezano sa onim događajem iz njegova života kojeg danas obilježavamo. Pred vratima grada Damaska farizej Savao će biti zbačen s konja te poražen u najizričijem smislu riječi. Pred svjetlom Uskrsloga srušit će se sva njegova ljudska uvjerenja i nastojanja. Služeći uzvišenom Zakonu, Savao na kraju biva suočen s preteškom optužbom da je progonitelj Božji. I to direktno iz božanskih usta! „Savle, Savle, zašto me progoniš?“ On upita:

“Tko si, Gospodine?” A on će: “Ja sam Isus kojega ti progoniš! Nego ustani, uđi u grad i reći će ti se što ti je činiti.” Djela apostolska dalje kazuju: „Njegovi suputnici ostadoše bez riječi: čuli su doduše glas, ali ne vidješe nikoga. Savao usta sa zemlje. Otvorenih očiju nije ništa vidio pa ga povedu za ruku i uvedu u Damask” (Dj 9,1-8).

Sigurno se Savao, doskora Pavao, morao pitati gdje li pogriješio? Što li je to u međuvremenu krenulo po zlu? Pa on je od najmanjih nogu uredno slijedio otačke predaje i predano čuvao Zakon Božji. Kako to da je sada toliko kriv pred Gospodinom?

Jedna zanimljiva anegdota iz života nobelovca Alberta Einsteina govori kako je ovaj slavni učenjak jednog dana poštom primio papire za prijavu poreza. Njemu to i nije bilo posve jasno, pa je kod popunjavanja papira zatražio pomoć svojih studenata. Studenti, opet k'o studenti, te je netko od njih cijelu priču podijelio s medijima, a ovi se onda sutra raspisaše kako je veliki Einstein zapravo vrlo tanak matematičar (...) kao bavi se čovjek velikim teorijama, a ima problema s jednostavnom matematikom poreske prijavnice, koju i najprosječniji čovjek u Americi zna riješiti. Na to je učenjak odgovorio medijima: „Nemam ja problema s matematikom poreske prijavnice, nego se plašim *filozofije* koja iza toga stoji”!

Istina da svaka usporedba šepa, ali sa ovom anegdotom bi se poprilično lijepo mogla naznačiti bit Savlovog problema sa Zakonom. Jedno je pitanje: što je to Zakon, a sasvim drugo: koji to čovjek i koja mu filozofija stoji iza svega toga? Jer pouzdano znamo kako su se neki od najstrašnijih zločina u povijesti dogodili u ime zakona: aparthejd, holokaust, ropstvo, kolonijalizam (...) Pa i sam Krist Gospodin je raspet po Zakonu, što će reći u skladu s pravnim regulativama svoga vremena. Ono „zakonito” ne znači ipse facto i pravedno, jer slovo zakona je po sebi rastezljivo, a ljudi manipulativni! Pitanjem „radim li nešto po zakonu” uopće se ne može odgovoriti na drugo pitanje „radim li nešto iz ljubavi ili ne”? Ili opet slično tome: radim li tako po zakonu da pomognem ljudima ili radim po zakonu na način da na njih natovarim dodatno neku novu bijedu? Jer Savao je -da podsje-

timo- bio krenuo u Damask da provodi Zakon, ali to u svakom slučaju nije moralo uključivati ono da se kršćani maltretiraju i okivaju! Tu je postojala i ona miroljubljiva solucija koju je zastupao njegov plemeniti učitelj - pismoznanc Gamalijel. Ovaj je smatrao da kršćane treba pustiti na miru, jer ako su od Boga, opstat će, a ako nisu, ionako propast će (Usp. Dj 5,38-39). I zato, još jednom: Jedna je stvar što je to zakon, a sasvim druga kakvo li se ljudsko srce tamo negdje iza njega skriva!

To je bila lekcija Savlu - lekcija božanske ljubavi! Ta ljubav je ujedno i polazište i kraj svih pozitivnih ljudskih nastojanja. S njom sve ima smisla, kao što je bez nje sve uzaludno. „Kad bih sve jezike ljudske govorio i anđeoske, a ljubavi ne bih imao, bio bih mjed što ječi ili cimbal što zveči. Kad bih imao dar prorokovanja i znao sva otajstva i sve spoznanje; i kad bih imao svu vjeru da bih i gore premještao, a ljubavi ne bih imao - ništa sam! I kad bih razdao sav svoj imetak i kad bih predao tijelo svoje da se sažeže, a ljubavi ne bih imao - ništa mi ne bi koristilo” (1 Kor 13,1-3). A tako onda spada i na zakon: jedini dobar zakon je zakon okrijepljen ljubavlju, jer bez nje, i sam po sebi, zakon je proklet (Usp. Gal 3,10).

Već rekosmo, Ljubav je ta koja je gordog farizeja Savla zbacila s konja, ponizila i nakratko oslijepila, ali nije ga pogubila, kao što mu nije izrekla niti neku trajnu zabranu ili osudu. Nije, baš zbog toga jer je to ljubav. Gdje nje ima, uvijek će postojati i mogućnost jednog novog početka, osvit jedne nove nade, primitak snage za podići se iz gliba i krenuti dalje.

Draga braćo i sestre, stoga bi smo na kraju mogli lijepo podsjetiti: Kad god govorimo o jedinstvu kršćana, moramo misliti na Božju ljubav koja krijepi, prašta i nanovo rađa, te koja i nas same poziva da ljubimo, praštamo i nikad ne posustajemo s dobrim nastojanjima. Ili u skladu sa onim što nazivamo *duhovnim ekumenizmom*, svako dobro kršćansko nastojanje može uspješno započeti i sretno završiti samo uz ove tri stvari: *molitva, obraćenje srca i svetost života*. Gospodin nas je na to i pozvao, da budemo „rod izabrani, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod stečeni” da naviještamo „silna djela Onoga” koji nas „iz tame pozva k divnom svjetlu svojemu” (Usp. 1 Pt 2,9).

Propovijed kardinala Puljića u Katedrali na blagdan Svijećnice

Draga braćo misnici

Dragi redovnici na čelu s provincijalom

Drage sestre redovnice s vašim poglavari-camna, dragi kandidati i kandidatice redovničkih zajednica, dragi bogoslovi naših sve triju bogoslovija, dragi vjernici prisutni ovdje u katedrali, kao i vi koji nas pratite preko radio valova radio Marije BiH.

Ponovno čestitam vama redovnicima i redovnicama ovaj dan. Zahvaljujem na vašem odazivu da zajednički molimo i prepoznamo identitet redovnika i redovnica u duhu dana posvećenog života. Na poseban način zahvaljujem na svemu onom svjedočanstvu života koje ugrađujete u ovu mjesnu Crkvu. Kako smo u procesiji nosili svijeće, slika je to našeg životnog hoda i svijetlo koje trebamo sljediti i svjetliti. To svijetlo je upaljeno kako sam rekao prije procesije na krsnom zdencu. Bog vas je pozvao u svoju blizinu kako obično kažemo, da slijedite Isusa izbliza. Tajna je to koju svjetlim i zemaljskim očima teško možemo predočiti i protumačiti. Bio je to tihi, tajanstveni zov koji privlači ali ne prisiljava. Ako hoćeš slijedi me! Naš hod za Isusom i u Isusovom duhu je hod ovom zemljom. Zemljom hoditi je teško, a ne nakupit se i prašine i blata. Ovaj dan po svetom papi Ivanu Pavlu II. želi da otresemo tu prašinu, da skinemo to blato i da to svijetlo koje danas palimo zasja u našem životnom hodu, ali da i drugima svijetlimo kao proročko svjedočanstvo koje upućuje na smisao života kojeg otkrivamo u Kristu Isusu.

Rekoh dan je obnove. Svatko od nas treba duhovnu obnovu, duhovnu svježinu, otkrivanje radosti življenja i izvor svjedočenja nade. Živeći u ovom svijetu zapljuskuje nas val ovozemaljskog shvaćanja javnog mnijenja i zemaljskih kriterija. To je ta svjetovna logika potrošačkog menatliteta koja urušava duh svetog siromaštva, te ostavlja egzistencijalnu prazninu. Logika trke za užitkom kroz praktični relativizam urušava istinske vrijednosti evanđelja, živjeti čisto. To tek zamagljuje pogled prema vječnosti, krade nadu i upropaštava život nade. Ovo svjetsko gledanje na ostvarenje u životu kroz svjetsku slavu ruši

krepost poniznosti i poslušnosti te se uvukla klica razdora i razjedinjenosti pod rane, kroz naše krovove i srca i obitelji. Ona se pojavljuje kao rutina, zamor, teret življenja zavjeta, unutarnja podjeljenost, žudnja za moću. Umjesto da mjerilo bude evanđelje postaje ono što televizija kaže, internet poručuje i druga sredstva javnog komuniciranja. Izgubili smo komunikaciju iz koje izvire život. Zato je potrebna obnova. Što nam je činiti?

Ozračje sredine u kojoj će vladati i bratstvo i sestrinstvo. To izvire iz one svagdanje molitve, posebno molitve Očenaša. Ako mi kažemo „Očenaš“ to je izvor bratstva i sestrinstva. To nije po zaslugama, nego po milosti, krsnoj milosti gdje smo postali djeca Božija a zavjetima postajemo svjedoci. Zato je prevažno vratiti taj duh bratstva i sestrinstva u naše shvaćanje. A onda u tom Očenašu kažemo:

Budi volja tvoja! Dođi kraljevstvo tvoje! To je zapravo smisao zavjeta, izvršiti volju Božiju radi Kraljevstva Božijega. A kruh naš svagdanji jest onaj euharistijski i onaj koji obiteljski djelimo.

Oprosti nam duge naše kako mi opraštamo. Čest puta molimo sebi osudu. Jer teško je praštati. To znači umirati sebi. Ne radi sebe nego radi Isusa čiju molitvu molimo. Molitva koja ne izgrađuje zajedništvo nije prava molitva. Onda se pitamo kojem se Bogu molimo. Euharistija je izvor i uvjet zajedništva. Ako nakon euharistije ne raste bratstvo i sestrinstvo, onda smo povrijedili euharistiju.

Božija je riječ izvor zajedništva. Nju meditirati znači usvajati. Početi misliti kao Isus. Bratska opomena je izumrla, jer se ne opominje iz ljubavi, nego da pokažemo kako smo mi bolji. Radije ćemo kritizirati one koji žele napredovati. Tko propada to je njegova privatna stvar. Zato zajednički život treba biti prožet radošću što slijedimo Gospodina. Od toga radosnog života i svjedočenja ovisi pastoral zvanja. Malu ću digresiju napraviti. Ako mi ne zračimo radošću toga što jesmo, koga ćemo oduševiti. Ne treba kukati što nema zvanja, nego treba se pitati jesmo li vjerodostojni. Zato je potrebna vjernost i ustrajnost. Zvanje je dar. Ali, imam jednu uzrečicu koju ponavljam od

kad sam postao odgojitelj tamo 1978 godine: zvanje ili zrije ili gnije. Ono ne stagnira. U posvećenom životu nema stagniranja. S bolom doživljavamo svako urušeno zvanje. Sve je manje duhovnog vodstva, pa su zato teške nevjernosti urušavanja. Ali, sve je manje i spremnosti bit duhovni vođa koji isitnski proniče u duhovni život kako bi istinski mogao poslužiti za Božije djelo. Kušnje su sastavni dio života i duhovnog rasta. Poslje svake kušnje treba izići jači. Ne smijemo izazivati kušnje, niti ostati u kušnji. Zato je potreban duhovni vođa, jer nitko nije sudac sam sebi. Nemo iudex in causa sua. Nitko nije sudac u vlastitijoj stvari.

Valja imati pred sobom ono što je sveti Ignacije govorio: „tražiti što je Bogu ugodno“. Ili sa svetim Franjom Asiškim: „uvijek želi ono

što se Bogu sviđa“. Pitam vas: padne li vam to na pamet? Ne samo vama, i meni. Svima nama. To je smisao življenja. Nije lako postići sposobnost razlučivanja duhova. To nije biranje između dobra i zla. To je pitanje morala. Nego je pitanje između dobrog i boljeg. Osrednjost je neprijatelj duhovnog života. Ako pođeš putem koji se zove kasnije stići ćeš na mjesto koje se zove nikada.

Zato, draga braćo i sestre, redovnici i redovnice i svi kršteni zapalimo tu svijeću vjernosti i ustrajnosti. Zato je ovaj dan posvećenog života. Da se prepoznamo, da otkrijemo svoj identitet i da iz njega živimo. Kao palma. Palma iz sebe raste i sebe nadrađa. To je i naše zvanje. Iz sebe rasti i sebe nadrađati. Bože, učvrsti nas u svome pozivu. Amen.

Hodočašća dekanata Vrhbosanske nadbiskupije u Katedralu u godini Božanskog milosrđa

1. *Kreševski dekanat*, 9. travnja, **župe**: Banbrdo/Lepenica, Brestovsko, Busovača, Deževica, Fojnica, Kreševo, Gromiljak. (Oko 200)

Svećenici: Fra Stipan Radić, dekan, vlč. Jakov Pavlović, fra Vinko Tomas, fra Ivan Pervan.

2. *Doborski dekanat*: 18. lipanja. **Župe**: Odžak, Novo Selo, Dubica.

Svećenici: preč. Jakov Filipović, dekan, vlč. Marija Šimić, fra Velimir Bavrka (1 autobus).

3. *Žepački dekanat*, 24. rujana, **župe**: Sv. Josip Zenica, Sv. Ilija Zenica, Crkvice Zenica, Maglaj, Osova, Novi Šeher, Radunice, Lug-Brankovići, Žepče, (4 autobusa).

Svećenici: Preč. Fra Zdravko Anđić, dekan, vlč. Predrag Stojčević, vlč. Vladimir Pranjić, fra antun Perković, vlč. Josip Jelić, vlč. Ilija Orkić, fra Ivan Jaković.

4. *Tuzlanski dekanat*, 24. rujana, **župe**: Tuzla, Dragunja, Husino, Par Selo, Breške. (3 autobusa).

Svećenici: vd. dekana mr. vlč. Vlatko Rosić, vlč. Anto Stjepić, vlč. Marinko Mrkonjić, vlč. Peica Majić.

5. *Derventski dekanat*, 15. listopada, **župe**: Brusnica, Cer, Derventa, Koraće, Kulina, Gornja Močila/Sijekovac, Novo Selo, Žeravac.

Svećenici: preč. Fra Ivan Marić, mr. vlč. Juro Babić, vlč. Ivan Tolj, fra Tomislav Svetinović.

Ramski dekanat, 15. listopada. **Župe**: Gračac, Prozor, Rumboci, Šćit, (1 autobus i 1 kombibus).

Svećenici: Preč. Fra Mato Topić, dekan, fra Andrija Jozić, vlč. Stipo Knežević.

6. *Travnički dekanat*, 12.11. **župe**: Brajkovići, N. Travnik - Uzašašće Gospodinovo, Novi Travnik - Presveto Trojstvo, Travnik, Turbe, Vitez (s 2 autobusa), Nova Bila, Ovčarevo, Guča Gora, Dolac.

Svećenici: mons. Mato Janjić, dekan, fra Velimir Bavrka, fra Leon Pendić, vlč. Andrej Lukanović župni vikar, vlč. Nikola Lovrić, fra Slavko Petrušić, fra Dario Udovičić, - Fra Julijan đakon, fra Drago Pranješ. Bilo je 6 autobusa.

7. *Brčanski dekanat, 12.11. 2016., župe:* Bjeljina, Brčko, Zovik, Ulice, Poljaci, Dubrava, Špionica.
Svećenici: dekan preč. Davor Ivanović, vlč. Mato Majić, fra Niko Josić, fra Miroslav Ikić.
(Oko 170 hosočasnika).

8. *Sarajevski dekanat, 19.11. 2016., župe:* Brijesće, Čemerno, Dobrinja, Grbavica, Katedrala, Sv. Josip, sv. Luka evanđelist, presv. Trojstvo, Stup, Tarčin, Vogošća.

Svećenici: preč Marko Majstorović, dekan, mons. Željko Čturić, mr. vlč. Luka Brković, mr. vlč. Antonijo Čutura, mr. o. Krešimir Dijaković, vlč. Anto Jelić, vlč. Miroslav Čavar, vlč. Ivo Paradžik, fra Pero Karajici, vlč. Ivo Jezidžić, vlč. Josip Tadić.

9. *Usorski dekanat, 19.11. 2016., župe:* Bežlja, Doboj, Komušina, Jelah, Sivša, Teslić, Ularice.

Svećenici: preč. Boris Salapić, dekan, vlč. Ilija Marinović, vlč. Ivan Karača, vlč. Ivan Ravlić.

10. *Šamački dekanat, 19.11. 2016., župe:* Domaljevac, Grebnice, Kopanice, Orašje, Oštra Luka-Bok, Prud, Tišina, Tolisa, Vidovice.

Svećenici: preč. Fra Anto Pušljević, vlč. Josip Senjak, vlč. Zlatko Ivkić, vlč. Marinko Filipović, fra Blaž Marković, fra Marijan Živković, fra Stjepan Živković, vlč. Mirko Ikić, župni vikar iz Tolise fra Ivica Tomas. (Bilo je nekoliko autobusa).

Mons. Ante Meštrović, rektor katedrale

Propovijed dr. vlč. Šime Maršića na korizmeni petak u Godini laika

Kristov poziv upućen je svima

Draga braćo i sestre,

Tema moje propovijedi je Kristov je poziv upućen svima u kontekstu Godine Katoličkog laikata u našoj Nadbiskupiji i naravno naših Korizmenih petaka. O ovoj temi se može puno toga govoriti iz različitih perspektiva. Želio bih večeras zajedno s vama razmišljati o ovoj temi obzirom na dokumente Crkvenog učiteljstva s jedne strane, te izazova naše aktualne tranzicijske situacije, zaustavljajući se na koncu na pozivu na **odgovornost** kojeg u ovom korizmenom vremenu smatram uistinu upućenog svima.

Koncilski dokument o Crkvi *Lumen gentium* (Svjetlo naroda) definirao je Crkvu kao zajedništvo Božjega naroda na putu. Definiranje Crkve kao Božjega naroda omogućilo je da se utvrdi jednakost svih krštenika s obzirom na temeljno krsno dostojanstvo i svima zajedničko poslanje, a da se u isto vrijeme utvrdi i nejednakost s obzirom na različitost **službi** unutar istoga poslanja. Svaki krštenik primio je neku karizmu, talenat, sposobnost, koja je dana njemu osobno, a za izgra-

dnju i na dobro crkvene zajednice. U Prvoj crkvi, tako, postoje različite službe zaređenih i nezaređenih službenika (koje mi danas zovemo "klericima" i "laicima"), no svi su Kristovi učenici jednako bili 'rod izabrani, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod stečeni da naviješta silna djela onoga koji ga iz tame pozva k divnom svjetlu svojemu' (usp. I Pt 2,9).

Važno je reći da je poslanje svih krštenika, pa i onih koje Sabor naziva laicima **crkveno**, štoviše apostolsko." Njihov apostolat predstavlja "sudjelovanje u samoj spasiteljskoj misiji Crkve" i čini sastavni dio njezina poslanja te ima oznaku crkvenog dostojanstva. Proizlazi iz **odnosa vjernika laika prema Kristu**, a ne prema zaređenim krštenicima (klericima) i u **jednakoj mjeri** pripada crkvenom spasenjskom poslanju kao i apostolat zaređenih krštenika. To znači da oni svoje mjesto u Crkvi i svoje poslanje ne primaju od zaređenih služitelja, nego **od Krista**.

Nezaređeni članovi Božjega naroda imaju svoje poslanje "u Crkvi i u svijetu", **svjedočanstvom života i riječima**. Svi crkveni dokumenti naglašavaju, nadalje, da na vjernike

laike "po njihovu pozivu spada da traže kraljevstvo Božje baveći se vremenitim stvarima i uređujući ih po Bogu."

U kontekstu ekleziologija zajedništva Drugoga vatikanskog sabora, koja uključuje te pretpostavlja komplementarnost i uzajamnost različitih službi i karizmi unutar Crkve, u vidu cjelovitog ostvarenja vlastitog poslanja, važno je i danas, draga braćo i sestre, pozitivno **vrednovati nezamjenjiv kršćanski angažman vjernika laika u svijetu**. Vjernici laici žive u svijetu i to u različitim obiteljskim i društvenim uvjetima, te su uključeni u najrazličitija područja materijalnog, kulturnog i društvenog nastojanja i tako su suočeni s kršćanstvu ponekad stranim pa čak i protivnim idejnim, filozofsko-religioznim i političkim nazorima. Drugi Vatikanski koncil želi naglasiti da vjernike laike njihov crkveni identitet potiče **da crpe snagu i bogatstvo duha iz sakramenta krsta** te da nastoje postojano i zauzeto svijet prožimati kršćanskim duhom. Tako, dakle, kada Koncilski izričaji govore o svjetovnoj naravi vjernika laika nipošto ne relativiziraju niti umanjuju crkveni identitet vjernika laika, ne umanjuju ozbiljnost poziva na svetost upućenog njima niti umanjuju potrebu i važnost njihova sudjelovanja u navjestiteljskoj službi Crkve, liturgijskoj službi ili zauzetost na planu služenja, nego ih ohrabruju i potiču da se upravo radi svoga crkvenog identiteta ne povlače iz svijeta, nego da svijet i društvo u koje su uronjeni ustrajno rasvjetljaju i poput kvasca prožimlju evanđeoskim duhom. Štoviše, njihovo nastojanje na tom planu je po naravi stvari (jer žive u svijetu) **njihova crkvena služba**, nezamjenjiva u odnosu na sve ostale službe i karizme u Crkvi.

Svjetovna narav vlastita laicima, dakle, nipošto ne isključuje vjernike laike iz unutar crkvenog života niti ona znači da bi oni u crkvi trebali biti tek dobri i zahvalni potrošači kleričkih usluga, odnosno da bi liturgija, naviještanje, kateheza, teologija... pripadali isključivo kleričkoj karizmi, niti da bi se vjernici laici trebali na tim područjima unutar crkvenog života angažirati samo ukoliko ih i u onoj mjeri u kojoj ih zato zamole crkveni pastiri, odnosno tek onda kad nema dovoljnog broja zaređenih osoba.

Tako dokumenti o pozivu i poslanju svih vjernika u Crkvi. Osobno smatram da u našoj

Crkvi najprije treba kod svih danas zaživjeti ova teologija i shvaćanje našeg zajedničkog poslanja u Crkvi i kod vjernika laika i kod klerika. Razdvojenost između vjernika laika i klerika po načelu da Crkvu čine i u njoj djeluju svećenici, redovnici i redovnice a da vjernici laici dolaze po usluge duboko se ukorijenila u naš mentalitet. Tome je svakako pridonijelo komunističko društvo u kojem je vjera bila isključena iz društvenog života i svedena u sferu privatnog (obitelj i crkveno dvorište).

Danas premda i vidimo da je ovakav mentalitet daleko od Teologije Drugog Vatikanskog koncila često ostajemo u ovakvom mentalitetu, koji čini mi se ponekad svima i odgovara. Zašto? Zato što je ovako lakše. Lakše nam je, draga braćo i sestre upirati prste u druge i reći da su oni odgovorni. Nama svećenicima upirati prstom u vjernike laike i reći da su oni odgovorni zato što su djeca danas vjerski neodgojena, zato što mladi ne dolaze u Crkvu, zato što su radnici neodgovorni, zato što su političari korumpirani itd...a vjernicima laicima upirati u nas svećenike, redovnike i redovnice da smo površni, da ništa ne radimo, da smo krivi što su Crkve prazne, da smo licemjerni, da jedno govorimo drugo radimo, da smo neosjetljivi na njihove probleme, da smo škrti, da smo bahati i samoživi itd. Da lakše nam je to nego biti svjesni svoje službe u Crkvi i u svijetu, biti odgovorni i djelovati kao jedan Božji Narod. Kao zajednica. Kao tijelo. Kao Kristovo Tijelo.

Za takvo djelovanje nam je potrebna snaga i napor. I to je teško. Ne postajemo automatski zreli i odgovorni kršćani (vidimo da nakon sakramenta sv. Potvrde mladi često napuštaju Crkvu umjesto da ostaju u njoj i preuzimaju svoju ulogu) ako idemo ponekad u Crkvu, ponekad se prekrižimo i pomolimo! Znamo da nije tako. Zapravo dobro znamo da i naš duhovni rast zahtijeva određeni napor. Sv. Pavao uspoređuje naš duhovni rast s treningom koji vrhunski sportaši čine.

Korizma nas, draga braćo i sestre, poziva na preuzimanje odgovornosti za svoju ulogu u Crkvi kao vjernika laika i kao zaređenog službenika.

Draga braćo i sestre, živimo li uistinu svoju vjeru ondje gdje se nalazimo, svjedočimo li svojim životom ono što vjerujemo? Je li naš život daleko od onoga što čujemo ovdje na sv.

Misi i što vjerujemo? Koliko se trudimo biti bolji? Prepuštamo li se olako ravnodušnosti, bezvoljnosti, bescerspektivnosti? Vjerujemo li u Božju snagu? Oslanjamo li se na Boga? Dajemo li od sebe najbolje? Ili smo prosječni?

Znate Ivan Pavao II, zaštitnik Centra za mlade je govorio mladima da se ne zadovolje osrednjošću, nego da od svojega života naprave **REMEK DJELO**. To i mi možemo. Da i mi koji više nismo mladi. Ako sada preuzmemo odgovornost za svoju ulogu u Crkvi. Ako svoj život uzmemo u svoje ruke, oslonimo se na Boga i **odgovorno** živimo ondje gdje nas je Bog stavio. Odgovorno znači zauzeto, odgovorno znači razvijati svoje talente i sposobnosti, Odgovorno znači ne dati se u bezvoljnost, odgovorno znači moliti se i staviti sve svoje pouzdanje u Boga. Odgovorno znači surađivati. Odgovorno za nas svećenike znači priznati neizmjeran doprinos vjernika laika životu Crkve. Odgovorno znači ne upirati prstom u drugoga i druge. Odgovorno znači biti u zajedništvu Crkve kao Naroda Božjega. Kao Tijela Kristova. Netko je rekao da tako trebamo raditi kao da sve od nas ovisi, a tako moli-

ti kao da sve od Boga ovisi. Možda je to recept.

Vrijeme je za odgovornost. Nemojmo pasti u zamku govora da su nam drugi krivi. Tako samo sa sebe skidamo odgovornost i odlazimo u bezvoljnost. Pravimo se žrtvama. Bog želi da budemo odvažni i hrabri, jer on je uz nas i nitko nam ništa ne može.

Zato iskoristimo ovo sveto vrijeme. Budimo bolji vjernici laici i bolji svećenici svjesni svojih uloga i Božjeg poziva, spremni dati sebe u spasenjskom poslanju Crkve. Spremni surađivati jer crpimo snagu iz iste krsne milosti. Vi, draga djeca i mladi u školi, vi roditelji u svojim ulogama kao roditelji (ne bježite od te uloge), kao djelatnici na poslu, mi svećenici...svi preuzmimo odgovornost i ne bježimo od nje.

Nadimo vremena za svetu Ispovijed, za osobnu i obiteljsku molitvu sada u ovo sveto vrijeme, ne propustite nedjeljne sv. Mise. Učinimo dobro djelo, prijedimo preko uvreda i svađa... budimo svjesni svoje uloge u Crkvi, pravimo korake zajedništva, učimo se zajedničkom radu, budimo odgovorni, budimo sveti jer na to smo svi pozvani. Amen.

Propovijed mons. dr. Pave Jurišića na korizmeni petak u Godini laika

Stadlerova otvorenost za suradnju svećenika i laika u naviještanju Radosne vijesti

U našoj je Nadbiskupiji ova godina proglašena godinom laičkog poslanja u Crkvi. Među temama koje se obrađuju predložene su i teme osoba iz povijesti ove mjesne Crkve, čiji nam rad može biti putokaz u današnjem radu na Gospodnjoj njivi. Večeras imamo temu vezanu uz rad prvog vrhbosanskog nadbiskupa slugu Božjega Josipa Stadlera.

Rad poslanika i poslanja su isti i u Starom i u Novom zavjetu, jer to je rad u Gospodnjem vinogradu. U središtu sveukupnog poslanja u povijesti spasenja nalazi se Isus Krist i njegovo poslanje. Njegov oblik poslanja nije usporediv s drugim poslanja, ali ipak sveukupno je poslanje rad Božjem vinogradu. Njegovo poslanje opominje radnike na Gospodnjoj njivi da Ocu nebeskom prinesu bogat urod.

Toga je bio svjestan i sluga Božji Josip Stadler. Naravno, Stadlerovo djelovanje trebamo smjestiti u vrijeme u kojem je on živio. Drugi vatikanski sabor dat će jasne smjernice za rad čitavoga Božjeg naroda, svećeničkog naroda na kojima će se temeljiti i sve smjernice crkvenog učiteljstva. Pri kraju Stadlerova studija u Rimu započeo je rad Prvog vatikanskog sabora koji će dati određene smjernice vremenu u ondašnjem društvenom i političkom okviru. Devetnaesto stoljeće obilježeno je različitim duhovnim i društvenim gibanjima, od kojih su neka liberalna strujanja bila usmjerena protiv Crkve. U Crkvi su se isto tako počela događati određena gibanja koja su trebala odgovoriti znakovima vremena. Članovi Crkve svojom duhovnošću i različitim organi-

zacija počinju uviđati potrebu da odgovore potrebama svoga vremena, zato zbijaju redove i počinju se organizirati u duhovnom preporodu. Tako je i nadbiskup Stadler u svom radu pokazivao otvorenost za suradnju sa svima koji će služiti Bogu i očitovati ljubav prema Božjem Sinu Isusu Kristu. Znao je da poslanje svakoga člana Crkve, kako njega kao nadbiskupa tako i svećenika, kao i svih onih koji mogu pridonijeti da se Božja Riječ širi i da se ljubi Isus Krist, Sin Boga živoga koji nas je otkupio.

Možemo navesti nekoliko primjera gdje on otvara vrata angažiranim laicima da surađuju u istoj zadaći Crkve.

Na prvom mjestu kao primjer možemo navesti suradnju nadbiskupa Stadlera s dr. Aleksandrom Breszenskym, profesorom na Pravnom fakultetu u Zagrebu. Potaknut riječima pape Leona XIII. povodom jubileja svete Braće Ćirila i Metoda, koji se je želio okrenuti slavenskom svijetu i kršćanskoj braći u pravoslavnim crkvama da se traži put jedinstva, jer razlike u nauci nisu tako velike, pa je vidio šansu da se počinje tražiti put jedinstva, Stadler se oduševio te je od pape imenovan komesarom u tom radu. Zato je Stadler pokrenuo časopis „Balkan“. Tražio je među svećenicima osobu koja bi mogla uređivati taj časopis, ali kako to neki nisu prihvatili, okrenuo se ovom katoličkom laiku i ponudio mu da bude urednik ovoga lista. Aleksandar Breszensky prihvaća zadaći i zdušno je vrši. Ako željeni uspjeh i nije bio postignut, jer nije našao pozitivan odgovor na drugoj strani, ipak je ovaj laik uz Stadlerovu suradnju dao veliki doprinos u pionirskom radu na području ekumenizma.

Daljnji primjer njegove otvorenosti za angažman laika očituje se i na karitativnom polju crkvenog djelovanja. U brizi za mnogu sirotinju Stadler je tražio osobe koje bi mogle preuzeti zadatak skrbi za siromahe. Kako su postojeće redovničke zajednice bile zauzete radom u školstvu, pa nisu mogle preuzeti na sebe i ovu djelatnost, Stadler se poveo primjerom požrtvornog rada laikinje gospođe Ivanke Sorman, te je došao na ideju da i on ovaj karitativni taj rad prepusti svjetovnim djevojkama, a ostalo prepusti Božjoj providnosti. Tako se u početku našlo nekoliko djevojaka, a i jedna mala kućica u Medjeničkoj ulici. Te su djevojke započele rad sa siromasima, te je iz toga nastalo predivno djelo Božje

ljubavi i Stadlerova zalaganja, redovnička zajednica sestara Služavki Maloga Isusa. „U početku se primalo brojne siromašne starice od kojih su neke stalno bile nepokretne. Spomenute su ih djevojke s kršćanskom ljubavlju njegovale. Postepeno je rastao broj siromašnih djevojaka koje smo primali.“

Na kraju Prvog svjetskoga rata Stadler uviđa teško materijalno stanje puka u Nadbiskupiji. Zemlja opustošena, mnogi se s bojišta vraćaju kućama, ranjeni i iznemogli. Zato Stadler u jednoj poslanici poziva župnike da se po župama organizira pomoć siromasima. Predlaže da se podignu skladišta u koje će se skupljati hrana (žito, krumpir, mrs i odjeća) da se pomogne svima potrebnima, bez razlike na vjeru. Stadler preporuča da se na jednom mjestu (hambaru) uredi prostor za to, a da se taj rad prepusti zauzetim laicima koji poznaju teren i ljude u potrebi, te savjetuje kako je bolje da to oni sami čine, nego da se svećenici miješaju u to.

Stadler je i na području katehizacije puka računao na suradnju laika. Došavši u Bosnu, snimio je situaciju i uočio kako ovdašnji puk ima živu vjeru, ali ima dosta neznanja. Trebalo poraditi na katehetskoj pouci svih, a ne samo djece. On je izdavao molitvenike, preporučivao knjige, ali je u narodu vladala velika nepismenost, pa obični puk nije mogao imati puno koristi od tih tiskovina. Zato je odredio da se po župama održavaju katehetske propovjedi prema katekizmima koje je preporučio. Nakon određenog vremena uvidio se da bi ipak kod propovijedanja trebalo držati Svetog pisma, ali ne bi smjela izostati ni katehetska pouka puka. Znao je da se u kompaktnim katoličkim sredinama nedjeljom puk okuplja na misu, a da se popodne održavaju katehetske pouke. U našoj situaciji do je bilo neizvedivo, jer su po župama sela raštrkana, a narod bi pješačio i nekoliko sati do crkve na misu. Zato je predložio župnicima da se po selima angažiraju laici koji poznaju vjerske istine, te bi mogli okupiti mještane sela na molitvu i pouku, prema propovjedničko-katehetskoj literaturi koju je za te potrebe preporučivao i izdavao.

Imajući ovo pred očima, valjalo bi nam izvući i neku pouku. Nitko nije izuzet od odgovornosti, a zaređeni službenici će morati dati račun, ne za ono što nisu stigli ni mogli sami učiniti, nego što nisu prenijeli teret na

pleća i onih koji su trebali u zajedništvu s njima nositi i raditi.

Bog je toliko puta u ljudskoj povijesti spašena stupao na scenu, jer on to jednostavno čini uvijek kad se čovjek zapetlja u klupko svojih krivih poteza, stranputica i grijeha. Božja je providnost u našem životu ohrabrujuća sigurnost. Njegova nas ispružena ruka drži i nosi, zato se ne trebamo bojati. Jer Bog je i prije našega dolaska ljudima kod svakoga od njih bio na djelu. Istina, od nas nisu uklonjeni ni bolesti ni nevolje ni opasnosti ni sama smrt, ali sve naše tegobe nisu takve da bismo se našli nad ponorom. Svaki život ima smisla. I

bolesni, i starački, i rođeni i nerođeni život imaju smisla, kao što ga ima i onaj život koji je u punoj snazi i koji je sposoban raditi i ljubiti. Jer sve što živi služi. Vrijedi i obratno: Sve što služi, živi. Tako služi i bolesnik kojega dvore dok leži na svojoj bolesničkoj postelji, i radnik u tvornici, i športaš na igralištu i akademik u akademskoj zajednici. Tako se nitko ne može ispričati, jer svi trebaju dati svoj doprinos u širanju kraljevstva Božjega, molitvom i radom. Ne mislimo da to drugi trebaju činiti, nego to je posao moj i tvoj. Božje mogućnosti nisu nikada iscrpljene, ni onda kad se možda u našim očima čini da je svemu kraj. Amen!

Propovijed vlč. Tomislava Mlakića na korizmeni petak u Godini laika

Blaženi Ivan Merz, uzor laičkog apostolata

Ivan Pavao II. je, govoreći u zagrebačkoj katedrali 1994. godine o hrvatskim blaženici-ma, svecima i kandidatima za oltar, ovako opisao Ivana Merza: *istaknuti laik u svjedočenju Evanđelja*. Evo **prve poruke**: biti uzor znači biti svjedok. Biti svjedok znači životom stajati iza onoga što vjeruješ riskirajući da ćeš biti neshvaćen i odbačen, ostavljen i osuđen, u najmanju ruku poprijeko gledan.

Zašto, u nizu korizmenih propovijedi u katedrali, govoriti o Merzu? Vjerujem, ne samo zato *da spasimo svoje duše* i u proglašenoj Godini laika u Vrhbosanskoj nadbiskupiji progovorimo nešto i o jednom laiku. Blaženom laiku. Kada si se zadnji put molio utječući se zagovoru blaženog Ivana Merza? Ja nisam od onih srednjoškolskih dana u Palmotićevoj. Što većina nas koji živimo u njegovoj domovini znamo o njegovu životu i razlozima zbog kojih ga je Crkva svima nama stavila za uzor? Da je Banjolučanin nehrvatskog prezimena, pokopan u Zagrebu i da je bio razlogom dolaska starca Wojtyła 2003. godine u Banju Luku - je li ovo sve?

Prođimo zajedno kroz Ivanov, relativno kratak, zemni hod (32 godine) i otkrivajmo poruke. Rođen je na razmeđu 19. i 20. stoljeća (1896.) u Banjoj Luci i odrasta u obiteljskom okruženju i obilju nezamislivom tadašnjim, uglavnom nepismenim, bosanskim dječacima, a i današnji mu imaju na čemu zavijediti - uči

privatno engleski i francuski, svira klavir i violinu, igra tenis i šah, bavi se gimnastikom, kuglanjem i klizanjem na ledu - savršen okvir za razmaženog jedinca austrougarskog činovnika. Rado kažemo da je obitelj prva i najvažnija škola, ali u njegovu slučaju obitelj nije najzaslužnija što je blaženik Katoličke Crkve. Najveći utjecaj na razvoj srednjoškolca Merza imao je njegov profesor Ljubomir Maraković. *Katolik svjetovnjak spasio me za vječnost* - posvjedočit će kasnije. **Druga poruka**: nisu svi učitelji goniči pasa koji vlastite komplekse liječe na tuđoj djeci. Ima učitelja koji znaju da ima nešto što je vrjednije od matematike i zemljopisa i koji su svjesni povjerenosti im odgovornosti. Ivan Merz - uzor katoličkim odgojiteljima - od vrtića do sveučilišta.

Nakon mature 1914. godine ispunjava očevu želju i odlazi na Vojnu akademiju u Bečko Novo Mjesto gdje ostaje samo tri mjeseca. Godine 1915. ispunjava majčinu želju i u Beču upisuje pravo - paralelno studira nešto i za svoju dušu - književnost. Susret s prijestolnicom Monarhije - koncerti, kazališta, opere - morao je kao jedina imati pristojan studentski džeparac. Ispunjavanje roditeljskih želja najčešće ima svoju cijenu. Vrijeme je to unutarnjih lutanja i traženja - sjećanja na prve ljubavi, moralna pitanja, sazrijevanje osobne vjere. U teškim trenucima Merz moli - *moliti znači vjerovati* - napisat će kasnije. Svakodnevna sv.

Misa i pričest, razmatranje evanđeoskih odlomaka, godišnje duhovne vježbe, redovito duhovno vodstvo, brevijar, krunica - *kad vam bude u životu teško i kada vas snađu nevolje, uzmite Gospinu krunicu i ona će vas utješiti i dati vam snage da sve mirno snosite s potpunim predanjem u volju Božju.* **Treća poruka:** što mi činimo kada sve ne ide baš onako kako smo mi to planirali i htjeli – sjetimo li se Boga samo onda kada smo sve drugo isprobali? Sputava li nas vlastita muka i zabavljenost samima sobom da ne vidimo lomnost, nesnalaženje, upite i strah u očima naših mladih? Jesmo li dovoljno uvjereni da im posvjedočimo da se mir duše traži i pod križem, i u ispovjedaonici i s krunicom u rukama? Životni moto blaženika Merza, uklesan i na njegovu zagrebačkom grobu, bio je: *žrtva-euharistija-apostolat.*

Očekujući poziv u vojsku, 1915. godine u svojoj rodnoj Banjoj Luci, na blagdan Bezgriješnog začeca Blažene Djevice Marije zavjetuje čistoću do ženidbe. U dnevniku zapisa: *nema ništa težega nego biti dobar kršćanin.* Kasnije će, vrativši se u Zagreb nakon studija u Parizu (1923), položiti životni zavjet čistoće.

Umirući, svoj život prikazuje za hrvatsku mladež a ona mu neće ostati dužna. *Hvala ti, orle Kristov, što si nam pokazao put k Suncu* – napisali su na njegovom grobu. **Najkraća poruka:** do Sunca se može i živeti čisto.

Rat provodi na talijanskoj fronti – susret s trpljenjem i smrću posvjedočit će mu *da je čovjek ovdje samo putnik, da njegovo pravo određenje nije ovdje, na zemlji, da je izabran za nešto više* – iz dnevnika. Nakon rata – konačno studira ono što želi – nastavlja studij književnosti, romanistike i germanistike u Beču i aktivan je član društva *Hrvatska* koje okuplja hrvatske studente u Beču. U to vrijeme ga počinje interesirati liturgija. Godine 1920. dobiva stipendiju za dvogodišnji studij književnosti u Parizu. Osjetljiv je karitativno – član je karitativnog društva sv. Vinka Paulskog i pomaže jednoj siromašnoj obitelji na periferiji Pariza – kasnije će jedan postotak svoje plaće redovito davati siromašnima. 1922. postaje profesor na Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji u Zagrebu – završio i odmah dobio posao. Doktorira naredne godine s radnjom o utjecaju liturgije na francuske književnike. Poput svih neženja, i onda i sada, živi s roditeljima.

*Katolička vjera mu postaje životno zvanje – odgajati hrvatsku mladež – suutemeljitelj je Hrvatskog orlovskog saveza. Za vrijeme studija u Beču pristupio je Katoličkom pokretu kojeg je početkom dvadesetog stoljeća utemeljio biskup Mahnić s nakanom da se suprotstavi liberalizmu koji je potiskivao vjeru i njezine vrijednosti iz javnog života. Orlovstvo je zabranila beogradska vlada godinu dana nakon Ivanove smrti – 1929. godine. Što je Merz značio za Crkvu svoga vremena ponajbolje sažimlje njegov suvremenik, pjesnik Smerdel: *Ivan je novim žarom kao laik iznio na svjetlo ljepotu kršćanskih istina, veličinu Crkve kao mističnog Kristova tijela, važnost crkvene nauke za život svakog katolika, vrijednost liturgije za osobni duhovni život, važnost Papinstva za katolike; naglasio je potrebu angažiranja laika u apostolatu Crkve, ali uvijek u suradnji i ovisnosti o crkvenoj hijerarhiji; zalagao se za nepolitičko djelovanje katoličkih organizacija nastojeći da one u prvom redu promiču nadnaravno duhovno dobro svojih članova.* **Ovdje poruku prepuštam vama:** neka vam ne promaknu dvije sitnice – apostolat laika uvijek u suradnji s crkvenom hijerarhijom i opiranje političkim manipulacijama s katoličkim organizacijama. Kao da se 100 godina kasnije ništa nije promijenilo – ista matrica, iste napasti.*

U jednom trenutku se dvoumio postati svećenik ili nastaviti raditi kao vjernik laik u katoličkim društvima. Možda, tko zna, da se zaredio bi li večeras bio predstavljan kao uzor kojega treba slijediti. Nakon njegove smrti dr. Čedomil Čekada napisao je u Katoličkom tjedniku: *Nikada nije obukao reverendu, a bio je stup Crkvi Božjoj!*

Ako sve zaboravimo o Ivanu Merzu, nemojmo ovo: ljubav i odanost prema Katoličkoj Crkvi. Sam je, dan prije polaska na operaciju s koje se neće vratiti, napisao što će biti uklesano na njegovom grobu:

Umro u miru katoličke vjere. Život mi je bio Krist, a smrt dobitak.

Svjedoci kažu da je prije njega samo biskup Lang imao veći sprovod, a klerici su napravili iznimku pa se oglasilo i zvono s tornjeva zagrebačke katedrale – privilegij biskupa i kanonika. Godine 1958. kardinal Šeper pokreće biskupijski proces za njegovo proglašenje blaženim a postupak se nastavlja 1985. u Rimu. U lipnju 2003. godine sv. Ivan Pavao II.

ga proglašava blaženim u njegovoj rodnoj Banjoj Luci.

Zašto je proglašen blaženim i zašto u njemu vidimo uzor laičkoga apostolata? Svetac Wojtyła je prepoznao blaženika Merza: *zato što je bio uzoran i hrabar, čovjek kulture i osjetljiv za*

*bogoslužje, uronjen u nadnaravno i djelatno zauzet za širenje kraljevstva Božjega. Ime Ivana Merza je za čitav jedan naraštaj mladih katolika značio program života i djelovanja. **Zadnja poruka:** može li to biti i danas?*

Svjedoci vjere i ljubavi protiv klasne mržnje komunizma

Na Papinskom sveučilištu *Gregoriana* u Rimu u srijedu 8. ožujka 2017. predstavljena je knjiga „Testimoni della fede. Esperienze personali e collettive dei cattolici in Europa centro-orientale sotto il regime comunista“ (Svjedoci vjere. Osobna i kolektivna iskustva katolika u srednjoistočnoj Europi pod komunističkim režimom), koju je uredio Jan Mikrut, svećenik Bečke nadbiskupije i profesor crkvene povijesti na Gregorijani.

Uz prof. Mikruta, o knjizi su govorili kardinal Angelo Amato, prefekt Kongregacije za kauze svetih, mons. Tomo Vukšić, vojni ordinarij u Bosni i Hercegovini i p. Nuno da Silva Gonçalves, SJ, rektor Gregorijane. Predstavljanje je moderirao p. Marek Ingot, SJ, dekan Fakulteta povijesti i kulturnih dobara Crkve na Papinskom sveučilištu *Gregoriana*.

U knjizi, kojoj je predgovor napisao bečki nadbiskup kardinal Christoph Schönborn, više od pedesetak autora iz raznih zemalja srednjoistočne Europe obrađuje i predstavlja svjedoke vjere koji su bili žrtve komunističkog sustava. Između ostalih, u knjizi se nalazi desetak članaka koji obrađuju stradanja biskupa, svećenika, redovnika i redovnika na području današnje Republike Hrvatske te Bosne i Hercegovine.

U svom izlaganju kardinal Amato govorio je o vrijednosti i važnosti mučeništva počevši od prve Crkve do danas. Pohvalio je autora knjige za veliki pothvat prikupljanja mnogih svjedočanstava stradanja svjedoka vjere u zemljama srednjo-istočne Europe koje su se do jučer nalazile pod komunističkim režimom. Potom je pojedinačno istaknuo neka imena mučenika komunističkog i drugih totalitarnih sustava 20. stoljeća koje je Crkva proglasila blaženima u periodu otkada se on nalazi na čelu Kongregacije za kauze svetih, od 2008. do danas. Između ostalih spomenuo se i hrvatskih blaženika: Drinskih mučenica, Miroslava Bulešića, biskupa Iasi-ja u Rumunjskoj Antona Durkovića, hrvatskog podrijetla, te 38 albanskih mučenika nedavno proglašanih blaženima među kojima su i dvojica Hrvata.

U svom izlaganju biskup Vukšić govorio je o stradanjima i strašnim mučeništvima hrvatskih vjernika, svećenika, te redovnika i redovnica u Bosni i Hercegovini (u razdoblju od 1941. do 1952. ubijeno je oko 160 svećenika, 55 vjernika-laika, bogoslova i sjemeništara) i Hrvatskoj. Kroz isto vrijeme, stradalo je također vrlo mnogo običnih vjernika – vojnika i civila. Njihov točan broj još uvijek nije utvrđen, ali je u svim biskupijama u Hrvatskoj i BiH u tijeku postupak izrade popisa svih tih žrtava koji se radi pod vodstvom zajedničke „Komisije HBK i BK BiH za hrvatski martirologij“. Postoje pouzdani podaci i svjedočanstva da je mnogo stradalih osoba iz Hrvatske i BiH život završilo kao pravi kršćanski mučenici, ali je do sada postupak kanonizacije pokrenut i doveden do beatifikacije za Alojzija Stepinca, pet časnih sestara Drinskih mučenica i Miroslava Bulešića, no ozbiljna istraživanja su započela također u drugim biskupijama i redovničkim zajednicama.

Do pada komunističkih režima, tema njihovih žrtava bila je strogo zabranjena a svaki spomen radikalno kažnjavan od predstavnika iste vlasti. Uspomena na njih najčešće je preživljavala ljubomorno čuvana u katakombama tajnih i tihih uspomena. Kasnije, nakon uspostave demokracije, u Crkvama podrijetla, počevši od devedesetih godina, pojavila su se razna izdanja, posvećena ovim žrtvama i njihovom svjedočenju za vjeru. A s izdanjima na drugim jezicima, kao što je ovo koje je predstavljeno, ovi svjedoci bivaju ponovno pronađeni, javno predstavljani i otkriveni također na Zapadu koji je imao sreću da nije morao na ovakav način iskusiti totalitaristički progon. „Otkriti ih i predstaviti ih bila je naša moralna obveza, jer zaboraviti ih bio bi neoprostiv grijeh. Ustvari, svaka Crkva koja bi pala pred napašću da zaboravi vlastite svjedoke vjere i eventualne heroje svetosti, unaprijed bi samu sebe osudila da bude mala Crkva“, snažno je naglasio mons. Vukšić.

U trenutku u kojem je govorio o važnosti „mjesnih mučenika“ i prepoznavanju „mučenika iz naših gradova“, mons. Vukšić citirao je

odlomak iz pisma kojim se jedan otac obitelji, prije negoli je bio pogubljen, posljednji put obratio svojoj ženi. U tom dirljivom pismu osobito se naglašava ljubav prema Bogu i domovini, nalaženje utjehe u Kristovoj patnji, te ponizno tješjenje osobe kojoj se piše i koju se ostavlja na ovome svijetu, što sadržajno i stilski nedvojbeno podsjeća na pisma mučenika prvih kršćanskih vremena. Pismo donosimo u cijelosti: „*Draga moja Anka! Ovo je posljednje žalosno pismo koje ti pišem, pun ljubavi prema tebi, pun vjere u Boga, pun ljubavi za milu domovinu Hrvatsku, pravedan, čiste duše (i u) duši ponosan, da sam svijetu samo dobro činio. Svjestan sam da u Trebinju danas živi najmanje 100 ljudi koji meni duguju svoje živote. Pripravan pred Boga kao čist dušom i tijelom nadam se u najskorije vrijeme preseliti na onaj bolji svijet, gdje nema patnje ni bolova, gdje nema zlobe ni podlosti... Moja Anka! Ja za tebe ne ću biti mrtav. Ja ću uvijek biti s tobom, na svakom koraku, a znam da ćeš za mene moliti Boga svaki dan. Ti se nemoj žalostiti. Čaša je gorka, ali se mora ispiti. I Isus je bio mučenik, mnogi sveti su mučenici. Tisuće i tisuće znanih i neznanih padoše za Boga i Hrvatsku. Ti se pridruži njihovim udovicama, pak će ti biti lakše.*

Počimajući ove riječi srce mi se para. Pazi mi koliko možeš moju jadnu majku i reci joj neka ne plače jer da je sina dala Bogu i Domovini, a da se jednom mrijeti mora. Izruči mi pozdrav svoj mojoj braći i sestricama, i reci da se mogu sa mnom ponositi, a ne da me se stide. Naročito mi pozdravi brata Petra u Americi, neka mi oprosti da mu nijesam pisao.

Svu tvoju braću, Bebu, Mariju, Ranku, a naročito dio moga srca, moju Micu, neka me u molitvi ne zaboravi. Nemoj mi majku zaboraviti. Ljubi te i do zadnjeg daha na tebe misli tvoj jed(i)ni koji je bio samo tvoj Jure Kežić.“(Jure Kežić, iz Opuzena u Hrvatskoj, ubijen je 1944. godine u Trebinju u BiH.)

U izlaganju se posebno istaknulo i pozvalo da „kada se bavimo ovakvim temama, a posebice u nastojanju da se među svjedocima vjere pronađu konkretni slučajevi svetosti i mučeništva, treba izbjeći opasnost da se proizvodi novu mržnju, onu protiv progonitelja, jer bi to bilo kršćanski neprihvatljivo i sigurno protiv *amor fidei* (ljubav prema vjeri) svjedoka, svetaca koji su već kanonizirani, kao i onih koje tek treba otkriti i kanonski provjeriti.“

Glavna zadaća cijelih društava u srednjoj i istočnoj Europi stoga je potreba čišćenja pam-

ćenja (*memoris purificatio*), koja će biti utemeljena na primjeru svetaca, i duhovno oslobođenje duša. „Ovo nije poziv na zaborav patnja i žrtava, niti progonitelja, već je opća moralna obveza da bi se unaprijed spriječila ponovna uspostava zla, da bi izbjegla mogućnost da zlopamćenje ima posljednju riječ, da bi se uspostavila ravnoteža između tradicije pomirenja i tradicije moći, a sve u službi poštovanja Božje volje i dostojanstva ljudske osobe na putu njezina nasljedovanja Kristova primjera“, objašnjava mons. Vukšić.

Mnogi od spomenutih svjedoka vjere već su proglašeni kao blaženi i sveti mučenici (npr. 25 ukrajinskih mučenika; 38 albanskih; 5 drinskih mučenica; razne grupe španjolskih mučenika; pojedini biskupi, svećenici, redovnici, laici). To se dogodilo zahvaljujući dokazanoj osjetljivosti i izvornom vjerskom duhu koji je vodio njihove Crkve podrijetla i Kongregaciju za kauze svetaca. Stoga je bila iznimno važna aktivna prisutnost njezina prefekta, uzoritoga gospodina kardinala Angela Amata. Prefektova prisutnost je vrlo sjajna poruka: priznanje žrtvama i ohrabrenje svima, koji ih nisu zaboravili, da bi nastavili potragu za istinom i argumentima koji bi dokazali njihovu svetost i mučeništvo.

Naposljedku je mons. Vukšić istaknuo kako je poruka svjedočenja mučenika važna također za naše pluralističko društvo jer „nakon kumira fašizma, nacizma i komunizma, božanska istina danas treba biti propovijedana protiv kumira relativizma.“ U njemu nerijetko Bog biva zaboravljen. To sa sobom donosi tihi apostaziju, koja se očituje u nijekanju objektivne istine i koja, kao jedinu pozitivnu vrijednost, promiče toleranciju, dijalog i slobodu. U mjeri u kojoj se nastanio među kršćanima, relativizam se pretvara u opoziv kristologije, u svođenje Crkve na razinu humanitarne organizacije i čuvarice vlastite kulturne prošlosti, u smanjivanje sakramentalnoga pastoralala, u pretežito intelektualni odgoj svećenika i njihovo djelovanje u zajednici, u nijekanje prirodnoga prava, u otpor prema učiteljstvu Crkve i u promicanje takozvane autonomne savjesti. „Istinska povijest Crkve jest povijest svetosti. Sve drugo na neki način je njezina anti-povijest. U tu autentičnu povijest svaka-ko ulaze svjedočanstava vjere mnoštva kršćana, a prije svega onih koji su, žrtvujući čak

svoj život zbog i radi ljubavi, prerasli u svece i mučenike“, zaključuje mons. Vukšić.

Završni govor na predavljanju održao je prof. Jan Mikrut koji je podsjetio na neka imena biskupa i svećenika iz zemalja srednjoistočne Europe koji su doživjeli mučeništva i progone pod komunističkim režimom te je zahvalio svima koji su sudjelovali u izdanju ovog monumentalnog djela.

Uz mnoge diplomatske predstavnike, među kojima su bili i Neven Pelicarić – veleposlanik Republike Hrvatske pri Svetoj Stolici te Slavica Karačić – veleposlanica Bosne i Her-

cegovine pri Svetoj Stolici, predavljanju su nazočili i svećenici studenti Papinskog hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu na čelu s rektorom Božem Radošem i vicerektorom Markom Đurinom. Sudjelovali su također i mnogi drugi hrvatski svećenici, redovnice i vjernici i studenti laici koji borave u Rimu.

Program predavljanja knjige glazbeno je obogatio zbor hrvatskih svećenika koji studiraju u Rimu s pet izvedbi iz hrvatske crkvene i kulturne glazbene baštine.

(kta/m.p.)

+ Vlč. Anto Baković

Na zagrebačkom groblju Mirogoj u srijedu, 1. veljače pokopan je svećenik Vrhbosanske nadbiskupije don Anto Baković. Pogrebne obrede predvodio je sisački biskup Vlado Košić u zajedništvu s gospičko-senjskim biskupom u miru Milom Bogovićem i mons. Bosiljkom Rajićem, izaslanikom nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića. Pogrebu je nazočio i vojni ordinarij u miru Juraj Jezerinac, kao i stotinjak svećenika. Pogrebu je nazočio i velik broj redovnica među kojima veliki broj članica Družbe Kćeri Božje Ljubavi, te Služavki Malog Isusa, Klanjateljica Krvi Kristove i Kćeri Milosrđa.

Biskup Košić je prenio izraze sućuti zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića. Opraštajući se od pokojnika mons. Rajić je u ime kardinala Puljića zahvalio na izrazima sućuti koje je dobio proteklih dana, te pročitao kardinalovu poruku. „Dušu našega brata preporučam milosrdnom Ocu da ga primi u svoju svjetlost i zagrljaj svoje Božanske ljubavi. Za njega sam prikazao Svetu misu, da mu Bog bude milostiv. Ispraćajući pokojnika promatramo životni put i ostvarenje na tom životnom putu. Tako i mi Bogu zahvaljujemo za njegovu hrabrost i vjernost u komunističkom vremenu i vrijeme progonstva u zatvorima. S posebnim osjećajima se sjećamo njegova rada u Janjevu i „Bijelih anđela“, te izgradnje svetišta sv. Leopolda Mandića u Maglaju. Posebno smo mu zahvalni i njegovoj pokojnoj majci za svjedočenje o Drinskim mučenicama, na čemu je proces blaženima počivao. Na svim napisanim knjigama hvala, a posebno za „Hrvatski martirologij 20. stoljeća.“ stoji u poruci kardinala Puljića.

U ovoj prigodi, mons. Rajić je podsjetio na životni put pokojnika od rodnoga Goražda preko Đakova i Ljubljane gdje je studirao teologiju, pa do župa na kojima je pastoralno djelovao posebno ističući Kakanj, Janjevo i Maglaj. Mons. Rajić je istaknuo i kako je pokojnik četiri puta sjedio na optuženičkoj klupi, te od sudova komunističke Jugoslavije je osuđen na deset godina i tri mjeseca zatvora. Također je naglasio, kako je don Baković još šezdesetih godina prošlog stoljeća počeo naslućivati problem demografske obnove koja bi mogla zade-

siti hrvatski narod i cijelu kršćansku Europu, te započinje svoju neumornu borbu za osvešćivanje svih dijelova društva o ovom prevažnom problemu. Spomenuo je i njegov publicistički rad, kao i činjenicu da je nositelj visokih odličja Spomenica Domovinskog rata, Red hrvatskog trolista i Red Danice hrvatske s likom Katarine Zrinske.

U ime Družbe Kćeri Božje Ljubavi riječ oproštaja izrekla je provincijalna glavarica s. Gordana Igrec. „S dubokim pijetetom i zahvalnošću okupili smo se oko zemnih ostataka našega dragoga don Ante Bakovića, svećenika i do jučer jedinoga živućega očevidca i svjedo-ka mučeničke smrti naših Blaženih Drinskih mučenica... jer je kuća obitelji Baković bila u blizini vojarnje, pa su se jauci i zapomaganje sestara kao i njihovi vapaji: „Isuse, spasi nas!“ mogli dobro čuti. Kad je dječak Anto po svanuću otišao na rijeku, vidio je strašan prizor: četiri mrtva, iznakažena tijela redovnica leže uz Drinu. Pažljivo je sve promatrao i potom brojao po njihovim tijelima nožem zadobivene rane. Slijedećeg dana nazočio je neobičnom pogrebu: dok je grobar štapom otisnuo svaku pojedinu sestru niz Drinu, dršćući od straha i hladnoće, mali Anto plačući je molio Očenaše i davao im svoje „ministransko odrješenje... Dragi don Anto, stajali ste prije 76 godina nad tekućim grobom rijeke Drine u koji ste, svojom molitvom i puštenom dječaćkom suzom, ispratili u zagrljaj nebeskog Oca naše blažene Drinske Mučenice... Hvala Vam što ste se do zadnjega zanimali za kauzu i pitali se: Kad će biti sestre proglašene svetima? Niste doživjeli kanonizaciju, ali vjerujem da ste sada zajedno s našim Blaženim Drinskim mučenicama i da uživate ljepotu i ljubav Svevišnjega“- rekla je na kraju s. Gordana Igrec.

Nakon pokopa, u crkvi Krista Kralja na Mirogoju misu zadušnicu za don Antu predvodio je biskup Košić u koncelecijaciji s gospičko-senjskim biskupom u miru Milom Bogovićem, mons. Rajićem, izaslanikom vrhbosanskog nadbiskupa Puljića, te s još dvadesetak svećenika.

U homiliji je biskup Košić kratko predstavio biografske podatke pokojnika, te je naglasio kako je put don Bakovića do svećeništva

nije bio lagan, što je opisao u svojoj knjizi „Batinama do oltara“. A kasnije pak je osuđen jer je na „krovu Bosne“ u župi Korićane pomagao siromašnu djecu baveći se karitativnim radom i brigom za njihovo školovanje. Biskup Košić je istaknuo i njegovo uključanje u politički život samostalne Hrvatske, ali i razočarenje što vladajući nemaju sluha za njegove prijedloge demografske obnove, radi čega napušta politiku i osniva Hrvatski populacijski pokret promičući život. „Njegovi kalendari, knjige, časopisi s porukom ‘jedno dijete više’ neprestano su upozoravali na dramatično demografsko stanje našega naroda. Posljednjih godina konačno o tome govori i službena politika, ali čini se da je već prekasno. A da se poslušalo don Antu, možda se moglo izbjeći ovo katastrofalno stanje. U tom je smislu on bio prorok koji je upozoravao na problem i ukazivao na rješenje, no ostao je ‘glas vapijućega u pustinji’“ upozorio je propovjednik. Ukazao je i na najveće djelo don Bakovića „Hrvatski martirologij XX. stoljeća“ kojim je dokazao a je okrutni komunistički režim u Hrvatskoj mučio i učio najviše svećenika od svih komunističkih režima tijekom i poslije Drugog svjetskog rata. U tom je kontekstu podsjetio i na njegovo svjedočanstvo o Drinskim mučenicama, te radost koju je doživio kada ih je kardinal Angelo Amato u Sarajevu 2011. godine proglasio blaženima.

Na kraju homilije biskup Košić preporučio je dušu don Ante zagovoru bl. Alojzija Stepinca i bl. Drinskih mučenica da u nebu s njima i sa svima svetima primi neuveli vijenac slave, a nama svojim primjerom i molitvom pomogne da se nikada ne umorimo u žrtvi za dobro svakog čovjeka, osobito svoga hrvatskog naroda.

Misu su pjevanjem uveličane Kćeri Božje Ljubavi uz orguljsku pratnju s. M. Cecilije Horvat, te Klasja Modrušan, sopran uz pratnju Eve Kirchmayer-Bilić.

(kta/ika/mk)

Kratki životopis

Don Anto Baković rođen je 4. srpnja 1931. u Goraždu na rijeci Drini kao sedmo dijete u obitelji Stojana Bakovića i Jelke r. Marković. Kao dječak je, godine 1941./42., preživio poznati četnički pokolj osam tisuća muslimana i

malog broja katolika. O tim je događajima napisao tri knjige – **Drinsku trilogiju: Drinske mučenice** (1990. prvo izdanje; 2013. četvrto, prošireno izdanje) – o pokolju pet časnih sestara; **Dječak s Drine** (1996.) – svoje sjećanje i uspomene na te krvave događaje; **Mostovi na Drini – zatajeni jasenovci** (neobjavljeno). Gimnaziju je pohađao u Sarajevu, a bogosloviju u Đakovu (pet godina) i Ljubljani (šestu i sedmu godinu – poslijediplomski studij, koji je prekinula robija). Zaređen je za đakona 10.5.1959.g. u Čepinu, a za svećenika 29. 06. 1959. godine u Đakovu. Kao student bogoslovije, a vojnik JNA, osuđen je 1953. na **četiri godine strogoga zatvora** s prisilnim radom jer je branio nadbiskupa Stepinca govoreći da nije zločinac nego svetac. Sjećanje na tu tešku robiju opisao je u svojoj knjizi **Batinama do oltara** (2009.). Na prvoj župi, u Kaknju, mladomisnik Anto školske godine 1959./60. okuplja na vjeronauku nekoliko stotina djece i mladeži. Biva kažnjen **jednim mjesecom zatvora**, ali i protjerivanjem iz Kaknja. O tome je napisao knjigu **Druže pope, u ime zakona – izlazi iz groba** (2011.). Dekretom Vrhbosanskog nadbiskupa br. 1689/60 od studenog 1960. g. imenovan je upraviteljem župe Korićani na Vlašić-planini. I od tamo je osuđen 10.10.1963. g. na **šest godina strogoga zatvora** zbog karitativnoga rada, školovanja nadarenih đaka i liječenja bolesne djece. Sjećanje na te zatvorske dane opisao je u knjizi **Titov robijaš br. 8986** (2016.). Po izlasku iz zatvora u Foči 21.12.1966. biva udaljen iz Bosne te odlazi u biskupiju Skoplje na dvije godine prema dekretu Vrhb. Nadb. br.1393/67., od 15.3.1973. postaje upravitelj župe Janjevo na Kosovu. Ondje **radi na budanju nacionalne svijesti kosovskih Hrvata**, te u tu svrhu obnavlja veze Janjeva i Dubrovnika. Iako u teškoj neimaštini i siromaštvu, u Janjevu je izgradio župni pastoralni centar zvan „Konak“. Osnovao je dječji zbor „**Bijeli anđeli**“ (u to vrijeme jedan od ponajboljih dječjih zborova u Europi), pokrenuo „Katon“ (Katolički ton) te snimio i izdao dvadesetak gramofonskih ploča (*singlica*) pod nazivom **Duhovne hrvatske pučke pjesme**.

Nakon Janjeva, nakon 13 godina, što zatvora što izgnanstva, vraća se u svoju voljenu Bosnu. Dekretom Vrhb. nadb. br. 739/73 od 7.4.1973. imenovan je upraviteljem župe

Podkraj kod Travnika, a dekretom 2094/74 od 5.10.1974. imenovan je duhovnim pomoćnikom u Sa – Marindvor. Dekretom 1593/75 od 15.9.1975. imenovan je upraviteljem župe Maglaj. U Maglaju gradi svetište sv. Leopolda Bogdana Mandića.

Gradeći crkvu, napisao je i knjigu **Naš Bogdan** (1983.; 2010. novo, prošireno izdanje). U Maglaju je izdao i prvi hrvatski tonski snimak Biblije pod nazivom **Biblija u kasetama** (sada i **Biblija na CD-u**) s odabranim dijelovima Sv. pisma. Godine 1984. odlazi u invalidsku mirovinu zbog bolesti kralježnice koju je tri puta operirao. Nakon umirovljenja drži misije i duhovne obnove te propovijeda u više od dvjesto hrvatskih župa na temu „Jedno dijete više“. Izdaje i knjižicu **Jedno dijete više** (1984.).

Na Prvom općem saboru HDZ-a, u veljači 1990. godine, don Anto je po izričitoj želji predsjednika Tuđmana održao referat o demografskom izumiranju hrvatskoga naroda. Od tri rezolucije usvojene na tom saboru, don Anto je autor dviju rezolucija s kojima se išlo na izbore i pobijedilo. Za svoj udio u Domovinskom ratu dobio je od predsjednika Tuđmana tri odličja: Spomenicu Domovinskoga rata, Red hrvatskoga trolista i Red Danice hrvatske s likom Katarine Zrinske.

Godine 1993., razočaran u tadašnju populacijsku politiku koja nije ozbiljno prišla demografskoj obnovi, osnovao je **Hrvatski populacijski pokret** (zatim i **Pronatalitetni pokret „Jedno dijete više“** koji je vodio do 2015.

godine) kao nevladinu i nestranačku udrugu te započeo svoj samostalni apostolat demografske obnove u hrvatskom narodu. Unutar pokreta osnovao je i list „**Narod**“ koji je izlazio do 2013. godine. Punih je 20 godina vodio i Apostolat ljubavi „**Jedna obitelj više**“ te okupljao momke i djevojke u zrelijoj životnoj dobi potičući ih na brak. Vezano uz taj apostolat, izdao je vrlo potresnu knjigu **Ostaje li Hrvatska bez majki** (1994.). Osim te knjige, autor je još dviju knjiga iz demografije: **Za jednu bolju Hrvatsku** (2005.) i **Hrvatska demografska čitanka** (2008.). Na Blagovijest 2009. godine, započeo je trogodišnji projekt **Demografski preporod Hrvata** s 25 ideja i programa kojima se želi spasiti Hrvate od izumiranja. Misao vodilja te inicijative bila je: *Nema opstanka Hrvata bez demografske obnove, a nema demografske obnove bez duhovne obnove!*

Godine 2007. objavio je svoje životno djelo – **Hrvatski martirologij XX. stoljeća**. Na istraživanju je radio 17 godina, prikupljajući biografije, fotografije i relevantne zapise o 664 mučenika Crkve u Hrvata (biskupi, svećenici, bogoslovi, sjemeništarc i časne sestre).

O njegovu životu i radu nastao je 2012. godine dokumentarni film Obrada Kosovca **Od mlade do zlatne mise**.

Dragi Anto, hvala ti za tvoje svećeničko služenje i neka ti Gospodin udijeli pokoj vječni.

Bosiljko Rajić

+ Fra Mladen Ravnjak

Na fratarskom groblju na Plehanu u Bosanskoj Posavini pokopan je u utorak, 14. veljače fra Mladen Ravnjak, najstariji franjevac Bosne Srebre. Okrijepljen svetim sakramentima fra Mladen je u bolnicu Sv. Rafaela u Strmcu preminuo u petak, 10. veljače na blagdan blaženog Alojzija Stepinca u 89. godini života, 61. godini redovništva te 60. godini svećeništva.

Sprovodne obrede predvodio je plehanski župnik i gvardijan fra Anto Tomas. Uz rodbinu i mnogobrojne prijatelje na misi i pokopu nazočan je bio i dopredsjednik RS-a Josip Jerković.

Misu zadušnicu s izloženim lijesom pokojnika u župnoj crkvi sv. Marka na Plehanu predvodio je fra Petar Jeleč, vikar franjevačke provincije Bosne Srebre. Koncelebriralo je sedamdesetak svećenika. Fra Petar je u svojoj homiliji naglasio kako je fra Mladen čitav svoj redovnički život ugradio u širenju mira i dobra sa svima s kojima se susretao, a u župama u kojima je djelovao ostavio je ono najbolje koje je imao od sebe. Posvjestio je kako nas trenuci smrti pozivaju da budemo uvijek budni, naglasivši da je upravo to činio pokojni fra Mladen. U ime provincije Bosne Srebre i provincijala fra Joze Marinčića uputio je riječi sućuti rodbini pokojnika i njegovoj plehanskoj zajednici.

Izraze sućuti Provinciji i rodbini pokojnog fra Mladena izrekao je delegat nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića, generalni vikar Vrhbosanske nadbiskupije mons. Luka Tunjić, naglasivši kako je fra Mladen bio dobar redovnik i svećenik, prijatelj. „Volio je svoju Crkvu, ljude. Posebno je pomagao sirotinji, pohađao bolesnike. Bio je jednostavan, strpljiv, pomirljiv i samozatajan, vrlo pobožan, pripremajući se uvijek temeljito za svoje propovijedi. Volio je svoj kraj i narod. Bio je nadasve poslušan svećenik i redovnik“, rekao je među ostalim mons. Tunjić.

U ime rodbine oproštajni govor održao je vlč. Tomislav Ravnjak, župnik u župi Brod Moravice, u Gorskom Kotaru, nećak pokojnika. Prisjećajući se svojih dječaćkih dana naglasio je kako mu je stric Mladen bio veliki uzor u životu, kako se ponosio s njim. „Bio je pun

optimizma, Kristove ljubavi, uvijek spreman kroz šalu svakoga raspoložiti. Za svakoga si obavezno imao dar, kojem smo se kao djeca radovali. Istinske neprolazne vrednote; ljubav, vjeru i nadu svjedočio si nam svojim životom“, rekao je vlč. Ravnjak.

S puno emocija u ime plehanske zajednice oproštajni govor, u kojem je ocrtao život i djelo pok. fra Mladena, održao je fra Franjo Dalibor Stjepanović, vikar plehanskog samostana i njegovatelj bolesne i nemoćne braće u Plehanskom distriktu, čiji sadržaj donosimo u cijelosti. „Fra Mladen je rođen 15. lipnja 1928. godine u župi Imena Marijina u Donjem Svilaju kod Odžaka, kao treće od sedmero djece od oca Ivana i majke Klare, rođene Barišić. Nakon završene osnovne škole u Svilaju, 1944. godine upisao je Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom. U novicijat je 1948. ušao u Kraljevoj Sutjesci gdje je 1953. položio svoje prve privremene zavjete. U Sarajevu je 1956. godine položio vječne zavjete. Za svećenika ga je 29. lipnja 1957. zaređio nadbiskup mons. dr. Marko Alaupović. Cijeli svoj život u potpunosti je posvetio pastoralnom radu u Bosni, samo je za vrijeme ratnih stradanja jedno vrijeme bio na službi u Sloveniji. Kao župni vikar djelovao je u u Tolisi, Vitezu, Zenici, Kraljevoj Sutjesci, Dubravama, Jajcu, Bihaću, Bugojnu, Tišini, Sivši, Tuzli, Osovi, Gornjoj Dubici, Potočanima, Koraću, Gornjim Bogičevcima, na Plehanu i u svom rodnom Svilaju. U vrijeme rata, od početka 1992. godine boravio je u franjevačkom samostanu u Cerniku. Kao župnik služio je u Gornjoj Dubici, Bugojnu, Potočanima i Breškama. Od 2010. godine obnašao je službu propovjednika i ispovjednika do prije nekoliko mjeseci na Plehanu. Mnogi su ga prepoznavali po njegovom temperamentu, a za sebe se uvijek vodio onom Pavlovom: „Tko ne radi taj nek i ne jede“. Njegova marljivost očitovala se u neprestanom radu na kućnom dvorištu, oko samostanskih prostorija i crkve na Plehanu, redovno je svake večeri posjećivao fratarsko groblje na Plehanu, brinuo se da bude čisto, upozoravao kad bilo što treba da se uradi, a da to on sam nije mogao. Pazio je na redovničku

disciplinu, dnevni red, svjestan da oni čuvaju zavjete. U posljednjim danima života primjetno je žalio što zbog bolesti nije mogao biti na Plehanu, jer u privremenim samostanskim prostorijama nema osnovnih mogućnosti za brigu koja je njemu bila potrebna. Ipak, bio je on skroman redovnik, nadasve duhovit i bri-

žan čovjek“, rekao je o pokojniku fra Dalibor zahvalivši svima koji su se za njega brinuli kada je bio odsutan iz samostan, kako osoblju u bolnici, tako rodbini i subraći na Plehanu.

(kta/b.l.)

Statistički podaci župa po dekanatima za 2016. godinu - Vrhbosanska nadbiskupija

DODATAK

R. br.	Župa	Broj vjernika	Domać.	K r š t e n i					Prvopri- česnici	Krizma	Crkveno vjenčani					U m r l i				
				do 1 god.	od 1 do 7 god.	iznad 7 god.	Ukupn o	izmeđ u			dvoje izmeđ kraljica i kraljica i nekatolik kraljica i nekršćen -oga	Ukupno vjenčan ih	provid eni sv. Sakra menti	naprovid eni zbog smrti	naprovid eni zbog nevoljnja avazobanik	Ukupn o				
Kreševski dekanat																				
1	Banbrdo	1.838	687	13	2	3	18	10	0	4	0	1	5	10	4	15	29			
2	Brestovsko	1.499	544	15	0	1	16	17	0	7	1	0	8	19	2	4	25			
3	Busovača	5.961	2.210	52	0	1	53	64	88	47	0	0	47	68	3	18	89			
4	Deževica	135	76	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	8	8			
5	Fojnica	2.821	1.078	19	2	0	21	24	0	19	0	1	20	26	20	6	52			
6	Gromiljak	2.055	703	18	0	0	18	24	0	6	0	0	6	12	2	2	16			
7	Kiseljak	5.496	1.908	63	1	2	66	47	0	23	0	0	23	28	12	31	71			
8	Kreševo	3.318	1.281	26	0	1	27	34	46	28	0	0	28	20	3	34	57			
9	Visoko	227	126	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	5	1	0	6			
	Ukupno:	23.350	8.613	207	5	8	220	222	136	135	1	2	138	188	47	118	353			
II. Ramski dekanat																				
1	Doljani	240	89	5	0	0	5	0	0	0	0	0	0	12	0	0	12			
2	Gračac	991	286	11	0	0	11	10	0	2	0	0	2	12	4	1	17			
3	Obri	31	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2			
4	Prozor	3.652	940	50	1	0	51	52	0	19	0	0	19	21	3	0	24			
5	Rama - Ščit	2.232	596	25	0	0	25	26	0	24	0	0	24	34	3	2	39			
6	Rumboci	1.283	332	16	0	0	16	14	0	15	0	0	15	18	7	0	25			
7	Solak. Kula	19	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
8	Uzdol	349	125	4	0	0	4	0	0	3	0	0	3	10	0	0	10			
9	Podhum-Žitače	91	60	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	5			
	Ukupno:	8.888	2.459	111	1	0	112	102	0	63	0	0	63	114	17	3	134			
III. Sarajevski dekanat																				
1	Čemerno	130	80	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	6	3	1	10			
2	Goražde	7	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
3	Pale	83	15	1	0	0	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
4	Briješće	254	106	0	2	0	2	0	0	0	0	2	2	2	2	6	RS			
5	Dobrinja	653	312	5	1	3	9	14	5	0	1	0	1	6	3	12	21			
6	Grbavica	465	210	1	0	0	1	0	15	0	0	0	0	2	3	4	9			
7	Manjin Dvor	1.250	750	6	2	7	15	18	17	7	0	2	9	7	8	10	25			
8	Novi Grad	2.009	896	4	1	0	5	3	20	1	0	0	1	8	31	5	44			
9	Novo Sarajevo	1.686	882	7	0	0	7	4	5	1	0	1	2	20	0	40	60			
10	Katedrala	1.300	600	6	2	0	8	8	7	4	1	2	7	14	3	20	37			
11	Stup	2.321	934	11	11	2	24	10	0	7	1	0	8	10	2	24	36			
12	Tarčin	89	40	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	2	1	3			
13	Vogošća	200	100	3	0	0	3	1	0	0	0	0	0	1	0	3	4			
	Ukupno:	10.447	4.930	44	19	12	75	62	70	22	3	7	32	76	57	122	255			
IV. Sutješki dekanat																				
1	Borovica	57	35	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0	0	7			
2	Breza	250	140	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	4	9			
3	Haljinići	63	31	1	1	0	2	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2			
4	Ilijaš	180	93	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	3	5			
5	Jelaške	104	63	0	0	0	0	0	3	1	0	0	1	4	2	0	6			
6	Kakanj	900	425	6	0	0	6	2	0	1	0	0	1	12	10	11	33			
7	Kraljeva Sutj.	1.160	530	9	2	0	11	6	33	6	1	0	7	35	8	7	50			
8	Olovo	61	42	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	1			
9	Vareš	2.035	976	11	1	3	15	10	32	6	0	0	6	29	6	38	73			
10	Vijaka	223	127	2	0	0	2	2	5	1	0	0	1	12	1	2	15			
11	Vukanovići	167	59	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	2	1	0	3			
	Ukupno:	5.200	2.521	30	4	3	37	21	75	16	1	0	17	108	31	65	204			

Statistika po dekanatima 2016. godine

DODATAK

R. br.	Dekanat	Broj vjernika	Domać.	K r š t e n i				Prvopri- česnici	Krizma	Crkveno vjenčani				U m r l i			
				do 1 god.	od 1 do 7 god.	iznad 7 god.	Ukupno			između dvoje katolika	između katolika i krš. nekatoika	između katolika i nekrštenoga	Ukupno vjenčanih	provideni sv. Sakramentima	neprovideni zbog nagle smrti	neprovideni zbog neznanja svećenika	Ukupno
1	Kreševski	23.350	8.613	207	5	8	220	222	136	135	1	2	138	188	47	118	353
2	Ramski	8.888	2.459	111	1	0	112	102	0	63	0	0	63	114	17	3	134
3	Sarajevski	10.447	4.930	44	19	12	75	62	70	22	3	7	32	76	57	122	255
4	Sutješki	5.200	2.521	30	4	3	37	21	75	16	1	0	17	108	31	65	204
5	Bugojanski	13.264	4.677	145	1	2	148	172	0	107	1	1	109	155	63	48	266
6	Travnčki	29.841	10.848	276	11	3	290	339	482	142	0	3	145	308	85	64	457
7	Žepački	21.140	7.869	212	10	7	229	180	209	102	1	1	104	237	69	80	386
8	Derventski	843	515	4	1	0	5	0	0	2	0	0	2	101	31	10	142
9	Tuzlanski	11.914	5.815	66	15	3	84	68	133	51	5	4	60	156	30	177	363
10	Usorski	5.708	2.227	54	6	3	63	48	5	34	2	0	36	91	25	43	159
11	Brčanski	6.808	3.075	62	6	4	72	67	131	40	6	1	47	158	21	43	222
12	Doborski	7.611	3.028	57	6	1	64	48	136	36	4	0	40	149	42	20	211
13	Šamački	17.697	6.255	172	2	2	176	167	189	107	4	0	111	262	45	44	351
	U k u p n o:	162.711	62.832	1.440	87	48	1.575	1.496	1.566	857	28	19	904	2.103	563	837	3.503

